

Begroting 2011

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	5
Werkwijze en methodiek	7
Samenvatting beleidsonderdelen	11
Financiële positie	14
Recapitulatie-overzicht	21
Programma 1 Wonen en leven in Moerdijk	23
Programma 2 Werken en ondernemen in Moerdijk	33
Programma 3 Meedoen in Moerdijk	43

Programma 4 Veiligheid in Moerdijk	51
------------------------------------	----

Programma 5 Duurzaam leven in Moerdijk	57
--	----

Programma 6 Samen vóór en mét de klant	63
--	----

Programma 7 Raad	71
------------------	----

Toelichting op de kostenplaatsen	76
----------------------------------	----

Paragrafen

Lokale Heffingen en algemene dekkingsmiddelen	84
Weerstandsvermogen	93
Onderhoud kapitaalgoederen	94
Financiering	99
Bedrijfsvoering	103
Verbonden partijen	109
Grondbeleid	117
Subsidies	120

Vaststellingsbesluit	130
----------------------	-----

Bijlage

1. Overzicht producten behorend bij ieder programma	132
---	-----

Inleiding

Inleiding

‘Betrokken, Betrekken, Betrouwbaar’ zo luidt de titel van de collegeagenda 2010-2014. Met betrokken en betrekken doelen we op het samen met de burger aan de slag gaan om Moerdijk veiliger, duurzamer en leefbaarder te maken. In dit kader is draagvlak cruciaal. Vandaar dat we nadrukkelijker aansluiting zoeken bij de signalen vanuit onze omgeving. Niet alleen luisteren en vragen, maar ook aanbieden en ontvangen. Het daadwerkelijk realiseren van onze doelstellingen doen we uiteraard niet alleen. Als lokale overheid gaan we op zoek naar samenwerking met partners die ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid kunnen bijdragen. Onze inzet is er namelijk op gericht dat iedereen kan meedoen in de maatschappij: betrokkenheid door samen te doen.

Onder betrouwbaarheid verstaan we “zeggen wat je doet” en “doen wat je zegt”, zowel vanuit de dienstverlenende als de ondernemende en regisserende rol van de gemeente. Gezien de gevolgen van de economische situatie, en de hieruit voortvloeiende financiële beperkingen, gaat het hierbij in de komende periode vooral om het maken van de juiste keuzes en het stellen van de juiste prioriteiten in het belang van onze burgers. Elke euro kan immers maar één keer worden besteed. Het is dus aan ons om op een transparante wijze te komen tot een efficiënte en effectieve inzet van onze beperkte middelen.

Vanuit de evaluatie van het collegewerkprogramma 2006-2010 is gebleken dat de gemeenteraad een duidelijke wens heeft: een sturingsinstrument voor de raad dat gericht moest zijn op het bereiken van doelen. Concreet heeft de raad aangegeven helderheid te willen verkrijgen over de rollen en verantwoordelijkheden van de raad en het college door middel van het realiseren van twee op elkaar afgestemde sturingsinstrumenten. Eén voor de gemeenteraad en één voor het college. Hierbij moet sprake zijn van een hiërarchische relatie tussen beiden. Bovendien zou de opzet dynamischer van aard moeten zijn, zodat er meer ruimte ontstaat voor prioritering en belangenafweging. Hierbij werd aandacht gevraagd voor een duidelijke monitoring en evaluatie van beleidsdoelen en financiën. Genoemde uitkomsten uit de evaluatie hebben we als leidraad gehanteerd bij het opstellen van de collegeagenda en begroting.

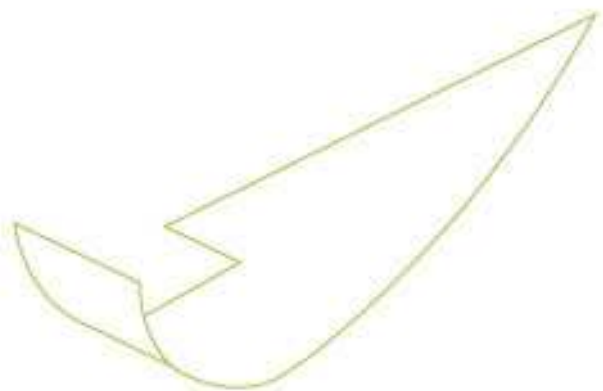
Naast betrokken, betrekken, betrouwbaar is er sprake van een vierde ‘B’, namelijk die van bezuinigen. De komende jaren zullen in het teken staan van financiële onzekerheid. Het nieuwe kabinet zal belangrijke keuzes moeten maken. Dat er bezuinigd gaat worden, is echter zeker. Duidelijk is dat ook binnen de gemeente keuzes moeten worden gemaakt. De basis hiervoor is de in 2011 te voeren (kern)takendiscussie. Deze begroting is vooralsnog gebaseerd op bestaand beleid, welke in heroverweging kan worden genomen in het kader van de kerntakendiscussie. Los van de uitkomsten van deze discussie, denken wij vooral ook in termen van kansen. De noodzaak om te bezuinigen biedt kansen om tot een verdere verbetering van de dienstverlening, de kwaliteit, effectiviteit en efficiency te komen en om zo, met minder geld, maatschappelijke vraagstukken beter aan te pakken en zo uiteindelijk doelen te bereiken. We moeten dan ook op zoek naar vernieuwende ideeën, naar creatieve oplossingen en nieuwe vormen van samenwerking. Wat het laatste betreft denken wij aan onder meer het versterken van samenwerking op regionaal niveau en met andere gemeenten. Dit kan zowel op beleidsmatig vlak als op het vlak van bedrijfsvoering.

De focus ligt in de collegeagenda en deze daarop gebaseerde begroting op het verrichten van activiteiten specifiek gericht op de doelstellingen van de raad. Uiteraard gaat de uitvoering van wettelijke activiteiten en de reguliere werkzaamheden gewoon door. We willen benadrukken dat de collegeagenda en daaraan gekoppeld de begroting een dynamisch document is, maar ook een groeidocument. Om die reden is het wellicht nog niet geheel volledig. De collegeagenda wordt echter jaarlijks geactualiseerd en bijgesteld en dient vervolgens als input voor de begroting. We zien dit dus als een eerste aanzet, niettemin een aanzet die in onze ogen een stap in de juiste richting is. Zo zijn de activiteiten niet op basis van prioritering opgenomen. Wij nemen ons echter voor hier bij de volgende begroting wel aandacht aan te besteden.

Wij willen samen met de gemeenteraad tot verdere uitwerking en uitvoering van de collegeagenda en begroting komen.

Werkwijze en methodiek

Werkwijze en methodiek

Basis voor de collegeagenda is de raadsagenda 2010-2014. In de raadsagenda heeft de raad doelen benoemd, met daarbij de beoogde maatschappelijke effecten. De collegeagenda biedt de raad inzicht in de wijze waarop de beoogde effecten kunnen worden gerealiseerd, met de daarbij behorende inzet van middelen.

Raad: Wat-vraag → College: Hoe-vraag → Raad: Controle-vraag

De collegeagenda verwoordt de ambities van het college in relatie tot de raadsagenda en de strategische visie 2030. Vanuit en volgens de indeling van de raadsagenda en de collegeagenda is de begroting opgesteld. De begroting bestaat uit 7 programma's, namelijk de 6 onderwerpen van de raadsagenda en een programma specifiek voor de raad. Bij het indelen van de budgetten is elke keer afgewogen waar het zwaartepunt van het budget ligt. Er is dus voor gekozen budgetten niet op te splitsen.

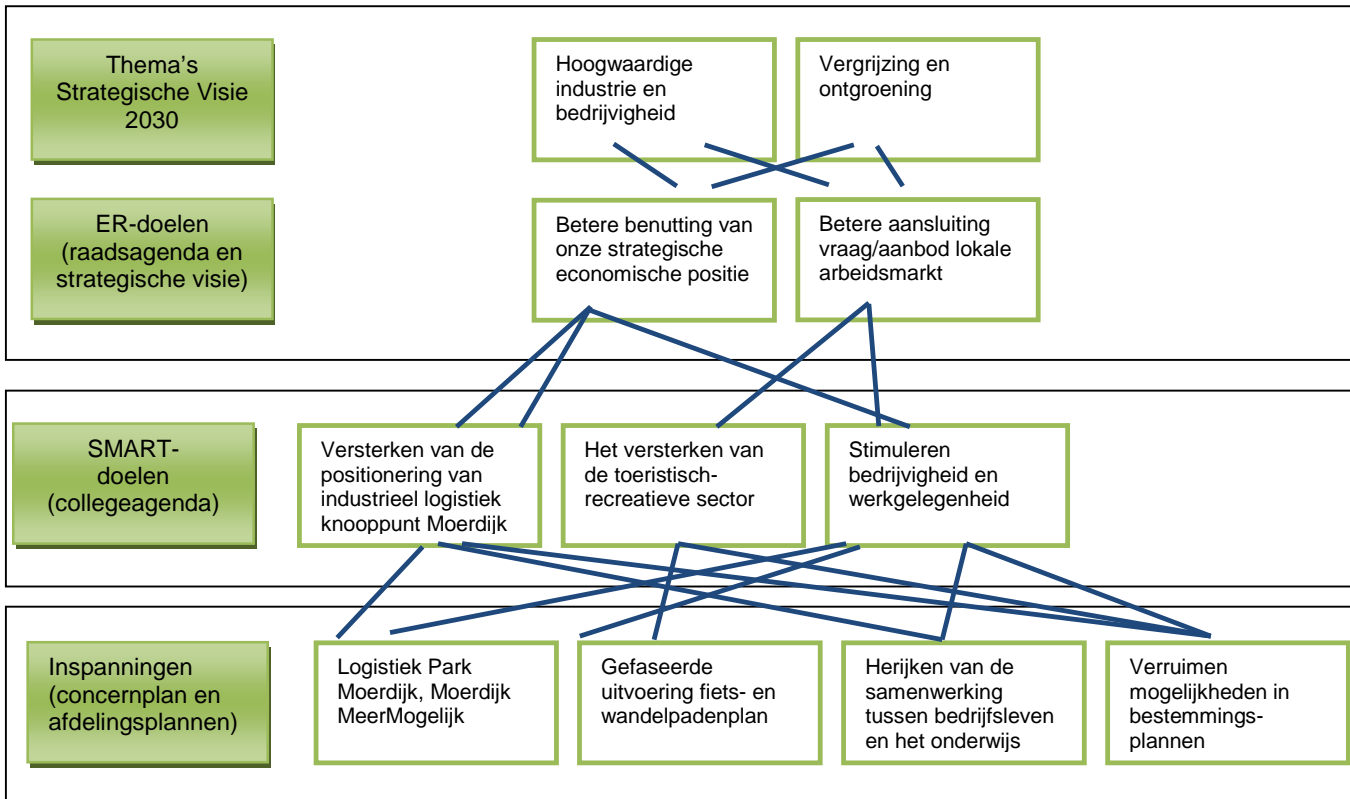
Uitleg en Onderbouwing van nieuwe werkwijze

Opzet en proces

Vanuit de thema's uit de Strategische Visie en de raadsagenda zijn zogenaamde ER-doelen geformuleerd. Er-doelen zijn per definitie niet specifiek en meetbaar. Er-doelen zijn doelen waarin een overtreffende trap staat (beter bereikbaar, sneller antwoord, meer toeristen, etc.). Een ER-doel is dus een algemeen uitgangspunt, want alles wat goed gaat kan beter. De formulering van ER-doelen vindt plaats op strategisch niveau (dit is het niveau van de raad). Vervolgens worden deze doelstellingen vertaald naar concrete doelstellingen. Doelstellingen die SMART worden geformuleerd, Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden. Dit is het niveau van het college (tactisch). Van belang is steeds de vraag te stellen op welke wijze deze doelen een bijdrage leveren aan de realisatie van de ambitie. Tot slot de meest concrete stap: met welke inspanningen worden deze doelen bereikt. Dit is het operationele niveau (ambtelijk apparaat). De uitwerking van het 'hoe' gebeurt in afzonderlijke beleidsnota's en uitvoeringsprogramma's en projecten, hetgeen een vertaalslag vindt in het concernplan en de afdelingsplannen.

Bij de nieuwe systematiek hoort ook het scherper definiëren van verantwoordelijkheden van alle partijen. Als hoogste orgaan binnen de gemeente is de raad het opdrachtgevend gremium, omdat de raad een aantal maatschappelijke doelen verwezenlijkt wil zien. Daar waar de raad de kaders en doelen stelt, 'het wat', is het college verantwoordelijk voor 'het hoe' neergelegd in de collegeagenda.

Schematisch ziet dit er als volgt uit (niet volledig):

Het uitgangspunt is dat de geformuleerde ER-doelen (dus de doelen benoemd vanuit de Strategische visie en de raadsagenda) voor de gehele bestuursperiode (2010-2014) vaststaan.

De hieruit geformuleerde SMART-doelen (de doelen die in de collegeagenda staan) zijn meer dynamisch van aard en worden vertaald in de begroting. Hierbij is wezenlijk dat de raad het budgetrecht heeft en budget beschikbaar stelt voor de verschillende onderdelen/programma's, dit gebeurt bij het vaststellen van de begroting door de raad. Binnen het programma heeft het college de bevoegdheid om de inzet van de middelen te bepalen. Door koppeling van de collegeagenda aan de begroting willen we bewerkstelligen dat inhoudelijke en financiële verantwoording gelijk oplopen.

De planning en controlcyclus sluit aan op bovenstaande methodiek. Vanuit de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad stelt de raad de begroting en de jaarrekening vast. In de begroting worden de kaders en doelen vastgelegd (wat willen we bereiken) en de verdeling van de middelen (vanuit het budgetrecht van de raad). In de rapportages en de jaarrekening/ het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over te behalen doelen en de besteding van de middelen. Tussentijds wordt de raad periodiek geïnformeerd over de voortgang van zaken. Hierbij wordt op hoofdlijnen op afwijkingen geïnformeerd, zowel financieel als beleidsmatig. Het instrument raadsinformatiebrief blijft uiteraard gehandhaafd. De uitkomsten van de jaarrekening, zowel financieel als inhoudelijk vormen de basis voor eventuele bijstelling van de collegeagenda, welke zijn vertaling moet vinden in de kadernota.

Meetbaar

Met dit document probeert het college een bijdrage te leveren aan het helder formuleren van meetbare doelstellingen. Daarnaast willen we met de nieuwe systematiek de begroting en de jaarrekening meer op elkaar laten aansluiten. De begroting moet een antwoord geven op de vragen, 'wat willen we bereiken', 'wat gaan we daarvoor doen' en 'wat mag dat kosten'. In de jaarrekening staan vragen centraal als 'hebben we bereikt wat we hebben beoogd?', 'hebben we gedaan wat we hebben aangekondigd te zullen doen?' en 'heeft het gekost wat we dachten dat het zou kosten?' De functie van meetbare doelstellingen is onze ogen het zichtbaar maken van resultaten van beleid.

Er wordt gebruik gemaakt van verschillende meetindicatoren. Bij de keuze van meetindicatoren hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- moeten bijdragen aan het ER- en SMART-doel;
- moeten iets zeggen over het gewenste effect;

Vooralsnog wordt aangesloten bij reeds bestaande bronnen van informatie, zoals de uitkomsten van reguliere enquêtes, waaronder de burgerenquête. Binnen de kwantitatieve meetindicatoren onderscheiden we harde en zachte meetgegevens. Waar harde meetgegevens meer registraties zijn (bijvoorbeeld 10 ongelukken), gaan zachte meetgegevens meer in op de beleving van mensen (bijvoorbeeld 80% van de inwoners voelt zich veilig). De kwalitatieve meetgegevens worden voornamelijk vertaald in (evaluatie)rapportages (bijvoorbeeld een kwalitatieve rapportage over volkshuisvesting).

Programma's

De programma's volgen de opbouw van de raadsagenda en de collegeagenda. Per programma is vanuit de raadsdoelstelling een collegeinterpretatie gegeven, waaruit de te bereiken doelen worden geformuleerd. Vervolgens zijn hier de taken voor 2011 aan gekoppeld. Per doel worden de kaders in beeld gebracht die door de raad zijn vastgesteld en dus leidend zijn.

Bij elk programma is een overzicht van baten en lasten opgenomen. Dit onderdeel is opgenomen om de autorisatie (beschikbaar stellen van de middelen) door de raad op programmaniveau mogelijk te maken.

In de financiële analyse bij de programma's wordt specifiek aandacht besteed aan de keuzes die door het college zijn gemaakt om te komen tot een sluitende begroting voor het jaar 2011.

Samenvatting beleidsonderdelen

Samenvatting beleidsonderdelen

Op 3 maart 2010 zijn de gemeenteraadverkiezingen gehouden. Vervolgens is de raadsagenda 2010-2014 opgesteld en unaniem vastgesteld. Samen met de eveneens door de raad unaniem vastgestelde Strategische Visie 2030 vormt de raadsagenda de basis voor de collegeagenda.

In de coalitieverklaring 'Betrokkenheid en Samen Doen' wordt prioriteit gegeven aan twee belangrijke uitdagingen, namelijk het hoofd bieden aan:

- de toenemende bevolkingskrimp en de vergrijzing;
- de financiële beperkingen waarmee we in de komende periode te maken krijgen.

Om dit mogelijk te maken, zorgen we ervoor dat Moerdijk een aantrekkelijke gemeente blijft om er te wonen, te werken en te recreëren. Voorts willen wij een gemeente zijn waar iedereen zich betrokken voelt en waarin iedereen ook een eigen verantwoordelijkheid neemt: "betrokken door samen te doen".

Wij zetten ons de komende collegeperiode binnen de thema's van de raadsagenda in op de volgende speerpunten:

Veiligheid voorop

De gemeente moet veilig zijn en veilig voelen. Naast de veiligheid op straat speelt ook de alertheid in het kader van externe veiligheid in onze ogen een zeer belangrijke rol. Binnen Brabant zijn, wanneer het gaat om Externe Veiligheid, de ogen gericht op Moerdijk. We beschikken over de vierde zeehaven van Nederland waar zich de meeste risico's binnen de gemeentegrenzen concentreren. Het gaat hier om circa 70 risicovolle bedrijven, de aanwezigheid van weg, water, spoor en buisleiding voor het vervoer van gevaarlijke stoffen met een belangrijke rol in de verbinding tussen de industrieclusters/mainports Rotterdam, Antwerpen en het Ruhrgebied. Naast de bestaande risicobronnen is Moerdijk ook een gebied dat steeds in ontwikkeling is. Externe veiligheid verdient dan ook meer dan bovengemiddelde aandacht. Om die reden zetten wij dan ook in op goede vertegenwoordiging binnen de regio en wensen wij hierin nadrukkelijk het voortouw te nemen.

Meer inspraak

Eén van de belangrijkste zaken die we willen verbeteren, zoniet de belangrijkste is de betrokkenheid van de inwoners, bedrijven en organisaties bij de zaken die voor hen van belang zijn. Gezien het maatschappelijke krachtenveld waarin een gemeente opereert, willen wij de gewenste maatschappelijke effecten niet simpelweg bereiken door het uitvoeren van in onze ogen geschikte activiteiten. Wij willen meer van buiten naar binnen redeneren. De te bereiken maatschappelijke effecten zijn in onze ogen zeer afhankelijk van de participatie van de maatschappelijke organisaties en betrokken doelgroepen. Bij ons staat de participatie van de externe omgeving bij de formulering van specifieke maatschappelijke opgaven voorop. Immers, als de maatschappelijke partners de opgaven gezamenlijk onderkennen, is dit de basis voor hun betrokkenheid bij het oplossend vermogen. De gemeente neemt op deze wijze een regisseursrol binnen de gezamenlijke aanpak. Draagvlak is cruciaal voor initiatief en betrokkenheid. Communicatie en participatie zijn hierin niet eenzijdig, maar wederkerig.

Oog hebben voor de leefbaarheid van morgen

Ook op de schaal van Moerdijk willen wij ons steentje bijdrage aan het tegengaan en opvangen van de gevolgen van klimaatveranderingen. Dit houdt in dat er bij ons handelen niet alleen oog is voor de behoeften van nu, maar juist ook voor de leefbaarheid in de toekomst. Om anderen te stimuleren eveneens duurzaam te handelen, wensen wij in deze een voorbeeldfunctie te vervullen. Hierbij richten wij onze pijlen niet alleen op milieuaspecten. Onze inzet is gericht op het vinden van een gezonde en structurele balans tussen sociaal-economische ontwikkelingen, de natuurlijke omgeving en maatschappelijk welzijn. Hierbij gaat het om het uitvoeren van concrete activiteiten en het behalen van resultaat. Daarnaast is het van groot belang om op systematische wijze over de inzet te communiceren. En ook hier geldt: we doen het samen.

Meedoen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Iedereen moet zoveel mogelijk zelfstandig en volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. We weten dat opleiding, werk en inkomen de sociaal-economische positie van onze inwoners bepalen. De groep mensen die zichzelf niet kan redden willen we ondersteunen door ze in staat te stellen zelf kansen te pakken. Dit betekent dat samen met onze maatschappelijke partners en onze inwoners willen inzetten op

versterking van de civil society. Dit betekent dat we uitgaan van betrokkenheid bij de publieke zaak en gemeenschapszin. Verenigingen en vrijwilligers zijn het cement van onze samenleving. Activiteiten en initiatieven door vrijwilligers die het welzijn bevorderen, worden gewaardeerd en ondersteund.

Samen werken aan Werk

Als overheid willen wij samen met het bedrijfsleven en de onderwijswereld de economische en toeristische ontwikkeling bevorderen, Deze samenwerking, ook wel aangeduid als de samenwerking van de 3 O's (Ondernemen, Onderwijs en Overheid) richt zich op het stimuleren en realiseren van innovaties en economische groei alsmede op het verbeteren van een betere aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Onderwijs is daarbij niet alleen meer een traject naar een diploma, het is de zorg voor de personeelsvoorziening nu en in de toekomst. Onze inzet is dan ook met name er op gericht om jongeren aan de juiste startkwalificatie te helpen op weg naar de arbeidsmarkt.

Financiële positie

Financiële positie

Algemeen

Voor u ligt de programmabegroting 2011 en de meerjarenprogrammabegroting 2011-2014. De programmabegroting 2011 is de start van het budgetcyclusproces 2011. Later volgen de bestuursrapportages, waarna de jaarrekening en het jaarverslag het sluitstuk vormen.

In dit onderdeel van de programmabegroting wordt ingezoomd op de belangrijkste items van de begroting 2011 en de meerjarenbegroting 2011-2014. Ingegaan wordt op de volgende onderdelen:

- kademota 2011
- begrotingspositie 2011-2014 vanuit kadernotaperspectief
- reëel sluitende begroting
- begrotingspositie 2011
- meerjarenbegroting 2011-2014
- belastingen/retributies
- reserves en voorzieningen
- vervangingsinvesteringen
- grondslagen begroting 2011

Voor de toetsing en bepaling van het toezichtsregime door de provincie is het van belang om te voldoen aan de volgende voorwaarden:

- begroting 2011 is minimaal reëel sluitend of de meerjarenbegroting is in 2014 minimaal reëel sluitend;
- begroting wordt vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld en toegezonden aan Gedeputeerde Staten;
- jaarrekening 2009 is sluitend of heeft een positief resultaat;
- jaarrekening van het jaar 2009 is vóór 15 juli 2010 vastgesteld en toegezonden aan Gedeputeerde Staten.

Reëel sluitend houdt in dat de begroting structureel in evenwicht is (jaarlijks terugkerende lasten zijn gedekt door jaarlijks terugkerende baten). De provincie heeft laten weten kritisch te kijken naar opgenomen stelposten om de begroting sluitend te kijken. Wil de provincie een dergelijke stelpost accepteren binnen de toets van een reëel sluitende begroting, dan moet deze voldoen aan een aantal eisen (waaronder een voldoende concrete onderbouwing).

Kademota 2011

Het College heeft voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2011-2014 de uitgangspunten gehanteerd die zijn vastgelegd in de Kadernota 2011. De technische doorberekening op basis van deze gehanteerde uitgangspunten in de Kadernota leidde tot het volgende resultaat:

(bedragen x € 1.000; - = nadelig)

	2011	2012	2013	2014
Totaal	-4.638	-4.681	-2.696	-4.847
waarvan algemene dienst	-5.019	-4.770	-4.887	-4.978
waarvan grondexploitatie	381	89	2.191	131

Door het treffen van een aantal maatregelen heeft het college dit tekort in de kadernota reeds gedeeltelijk teruggedrongen.

Deze maatregelen kwamen in het kort neer op:

- schrappen alle mutaties bestaand beleid (vnl. mutaties op het gebied van de uitkeringslasten en de WMO);
- schrappen alle mutaties nieuw beleid/wensen, met uitzondering van die zaken waartoe een wettelijke verplichting bestaat (alleen investeringen onderwijshuisvesting);
- inzetten van de voorstellen uit de zgn. 'bouwstenennotitie' die in onderstaand overzicht zijn opgenomen;
- optimaliseren van de kostendekkendheid van de retributies;
- terugbrengen aantal wethouders naar 3,5.

verwerkte voorstellen uit de bouwstenennotitie (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2011	2012	2013	2014
3: onderhoudsniveau wegen terugschroeven naar 'laag'	300	320	340	370
6: fiets-/wandelpadenplan halveren + onderhoud bijtellen	pm			
8: commercialiseren buitenruimte	10	10	20	20
16: bezuinigingen subsidies: 10% op grote subsidies		120	240	360
18: scenario sluitende exploitatie door gebruikers		250	250	250
19: korting op exploitatiebijdrage aan Sportplaza		500	500	500
20: bijdragen WMO koppelen aan draagkracht	50	100	100	100
21/22: overige maatregelen WMO	25	40	40	40
23: centraliseren frontoffice CJG	10	20	20	20
25: waterbeleid beperken tot wettelijke taken	pm	pm	pm	pm
26: besparen op openbare verlichting				25
28: beperken openingstijden milieustraat	50	50	50	50
29: taakstellende bezuiniging bedrijfsvoering, <i>minimaal:</i>	500	500	500	500
30: kapitaliseren ambt.uren tbv investeringen (50%)	250	235	220	205
31: notuleren hoofdpunten commissie + raadsvergad.	pm	pm	pm	pm
32: taakstellende korting op gem.regelingen	90	180	270	270
totaal	1.285	2.325	2.550	2.710

Een aantal van deze maatregelen heeft pas effect in 2012 of volgende jaren (zoals de bezuiniging op subsidies, een sluitende exploitatie door gebruikers van accommodaties en de korting op de exploitatiebijdrage van Sportplaza).

Het totaal aan maatregelen bij de kadernota ingevuld met cijfers, gaf het volgende beeld:

Uitkomst kadernota (x € 1.000; - = nadeel)

Omschrijving	2011	2012	2013	2014
Tekort begroting (voorlopig)	-4.638	-4.681	-2.696	-4.847
<i>waarvan algemene dienst</i>	<i>-5.019</i>	<i>-4.770</i>	<i>-4.887</i>	<i>-4.978</i>
<i>waarvan grondexploitatie</i>	<i>381</i>	<i>89</i>	<i>2.191</i>	<i>131</i>
Effect besluiten college:				
-bestaand beleid	560	527	527	527
-nieuw beleid/wensen	1.268	490	443	315
-bouwstenennotitie	1.285	2.325	2.550	2.710
-optimaliseren kostendekkendheid retributies	263	263	263	263
Terugbrengen aantal wethouders naar 3,5	50	50	50	50
Totaal kadernota	-1.212	-1.026	1.137	-982
<i>Kadernota algemene dienst</i>	<i>-1.593</i>	<i>-1.115</i>	<i>-1.054</i>	<i>-1.113</i>
<i>Kadernota grondexploitatie</i>	<i>381</i>	<i>89</i>	<i>2.191</i>	<i>131</i>

De Kadernota 2011 gaf een tekort te zien voor het begrotingsjaar 2011 van afgerond € 1,2 miljoen. Voor de jaren 2012 tot en met 2014 was een tekort berekend dat schommelt rond de € 1 miljoen.

Bij de bepaling van de omvang van het tekort waarvoor maatregelen getroffen moesten worden is in de kadernota uitgegaan van het resultaat van de algemene dienst. Reden hiervoor is dat de provincie bij haar toets of sprake is van een reëel sluitende begroting de resultaten van de grondexploitatie aanmerkt als eenmalig en dus uitzondert van haar toets. In dat kader bedroeg het resterende begrotingstekort 2011 in de kadernota € 1,6 miljoen (zie in bovenstaand overzicht de regel 'kadernota algemene dienst').

Voor alle duidelijkheid: bovenstaande uitkomsten zijn **zonder** dat rekening is gehouden met de kortingen die worden doorgevoerd binnen de algemene uitkering. Op dit moment is hiervoor geen andere inschatting te maken dan ten tijde van de Kadernota 2011, hetgeen betekent dat vooralsnog wordt uitgegaan van een

verlaging van de algemene uitkering met ruim € 700.000 per jaar, tot structureel bijna € 3 miljoen vanaf 2015.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de Kadernota 2011.

Begrotingspositie 2011-2014 vanuit het kadernotaperspectief

Vanuit de kadernota 2011 is verder invulling gegeven aan het opstellen van de begroting 2011-2014. Zoals toegezegd bij de behandeling van genoemde kadernota zou uw raad een sluitende begroting worden aangeboden.

In de periode juni-september 2010 is een aantal 'reguliere' mutaties doorgevoerd. Het betreft een aantal aanpassingen op basis van hetzij wijzigingen in de onderbouwingen via p (prijs) x q (hoeveelheid), hetzij op basis van ervaringscijfers op grond van de realisatie in de afgelopen jaren. Deze mutaties konden zonder noemenswaardige gevolgen worden verwerkt. Voor één mutatie geldt een uitzondering. Dit betreft een verhoging van het budget voor uitkerings- en uitvoeringskosten in het kader van WWB inkomen. In de Kadernota 2011 was deze aangegeven mutatie 'geparkeerd'. In de praktijk bleek echter dat het geraamde budget voor 2011 ontoereikend zou zijn. Voor 2011 wordt er daarom van uitgegaan dat de uitkeringslasten gelijk zullen zijn aan die van 2010. Daarnaast zijn middelen nodig om de toename van het aantal uitkeringsaanvragen af te kunnen wikkelen. In totaal gaat het om een bedrag van € 542.000. In de jaren na 2011 verwachten wij dat het aantal uitkeringen zal dalen en in 2014 weer het niveau van 2009 zal bereiken, tenzij er zich vanuit het rijk beleidswijzigingen voordoen. Inclusief de verhoging van het budget voor WWB-inkomen bedraagt de aanpassing voor deze zgn. 'reguliere' mutaties € 141.000 nadelig in 2011.

Om tot een sluitende begroting 2011 te komen, was het noodzakelijk een aantal bezuinigingen/ taakstellingen door te voeren. In totaal is tot een bedrag van € 1,8 miljoen aan maatregelen getroffen, waardoor sprake is van een sluitende begroting 2011. In hoofdlijnen hebben deze bijstellingen betrekking op de volgende onderdelen:

-verlaging budgetten vervangingsinvesteringen openbare ruimte/ verlaging reguliere onderhoudsbudgetten beheerplannen	€ 545.000
-taakstelling bedrijfsvoering	€ 400.000
-beperking toeslagenruimte en budget bijzondere bijstand	€ 90.000
-in eigen beheer gaan uitvoeren van de schuldhulpverlening	€ 74.000
-nieuwbouw afzonderlijk betrekken bij berekening tarieven OZB	€ 88.000
-verhoging gemeentelijke belastingen OZB, hondenbelasting en toeristenbelasting en meer kosten onderbrengen bij de retributies en doorberekenen via de retributies	€ 345.000
-strakker/risicovoller ramen van begrotingsbudgetten	€ 250.000

Het bovenstaande met cijfers ingevuld, geeft het volgende overzicht:

Totale uitkomst begroting (x € 1.000; - = nadeel)

Omschrijving	2011	2012	2013	2014
<i>Kadernota algemene dienst</i>	-1.593	-1.115	-1.054	-1.113
<i>Kadernota grondexploitatie</i>	381	89	2.191	131
Totaal kadernota	-1.212	-1.026	1.137	-982
Reguliere mutaties begroting na vaststellen kadernota (inclusief effecten uitkeringsbestand)	-141	-495	-348	127
Uitkomst begroting vóór doorgevoerde bezuinigingen / taakstellingen	-1.353	-1.521	789	-855
Doorgevoerde bezuinigingen / taakstellingen	1.835	1.935	1.920	1.903
Uitkomst begroting (overschot)	482	414	2.709	1.048
<i>Uitkomst algemene dienst</i>	101	325	724	917
<i>Uitkomst grondexploitatie</i>	381	89	1.985	131

Hierbij houdt het voor het college echter niet op. Zoals al vermeld zal de gemeente vanaf 2012 vermoedelijk geconfronteerd worden met kortingen op de algemene uitkering. Vooralsnog gaan wij uit van een jaarlijkse verlaging van € 700.000 tot structureel bijna € 3 miljoen vanaf 2015. Naast deze korting is ook nog geen rekening gehouden met mogelijke financiële consequenties van het beleid uit het nieuwe kabinetsakkoord.

Om deze lagere inkomst op te kunnen vangen is er voor gekozen om in de periode september 2010 – maart 2011 alle begrotingsbudgetten opnieuw te onderbouwen en inzichtelijk te maken wat wettelijk verplicht is en waar sprake is van eigen gemeentelijke beleidsvrijheid en derhalve eigen keuzes. Dit moet in april 2011 leiden tot een overzicht van ombuigingsopties en de hiermee gepaard gaande effecten. De vertaling van deze uitkomsten zal plaatsvinden in de Kadernota 2012. Hierbij wordt natuurlijk een relatie gelegd met de raadsagenda en de college-accenten.

Reëel sluitende begroting

Om in aanmerking te komen voor het repressieve toezichtsregime van de provincie is het van belang dat de begroting 2011 minimaal reëel sluitend is. Reëel sluitend houdt in dat de begroting structureel in evenwicht is (jaarlijks terugkerende lasten zijn gedekt door jaarlijks terugkerende baten). Dit betekent dat van het voordelige saldo van € 482.000 in 2011 de incidentele lasten en baten (waaronder de grondexploitatie) uitgezonderd moeten worden. Dit overzicht van incidentele lasten en baten is opgenomen in de begroting.

Op voorhand stond vast dat de grondexploitatie als incidenteel wordt beschouwd, waardoor deze in de kadernota ook al apart weergegeven en uitgezonderd werd. Het resultaat van de grondexploitatie in 2011 bedraagt € 381.000 voordelig. Wanneer deze wordt uitgezonderd van het totale resultaat van € 482.000 voordelig resteert een resultaat van € 101.000 voordelig in 2011.

In de begroting 2011 zijn echter naast de grondexploitatie nog meer éénmalige baten en lasten opgenomen. Het saldo hiervan is dat de begroting 2011 nadelig wordt beïnvloed tot een bedrag van € 590.000. Wanneer geen rekening wordt gehouden met de éénmalige baten en lasten levert dit een reëel begrotingsresultaat op van € 691.000 voordelig.

Hiermee lijkt de begroting 2011 te voldoen aan de provinciale toets om in aanmerking te komen voor het repressieve toezichtsregime. Hieromtrent bestaat echter pas zekerheid nadat de provinciale toets daadwerkelijkheid heeft plaatsgevonden.

Begrotingspositie 2011

Rekening houdend met de doorgevoerde maatregelen vanuit de kadernota en de verwerkte bezuinigingen/taakstellingen is het resultaat van de begroting 2011 € 482.000 positief. De opbouw van dit resultaat is als volgt:

begrotingspositie 2011 (x € 1.000, V=voordeel en N=nadeel)

-resultaat algemene dienst	768 V
-resultaat grondexploitatie	408 V
-resultaat vóór bestemming	1.176 V
-mutaties reserves	694 N
-resultaat ná bestemming	482 V
-algemene dienst	101 V
-grondexploitatie	381 V

Zoals uit bovenstaand overzicht kan worden opgemaakt bedraagt het resultaat vóór bestemming in het begrotingsjaar 2011 € 1.176.000 voordelig.

Door de raad is echter al een aantal besluiten genomen waarbij exploitatie-uitgaven en –inkomsten ten laste van en/of ten gunste van reserves worden gebracht. Deze mutaties van reserves heffen het effect van de daarmee samenhangende lasten/ baten binnen het begrotingsjaar 2011 op. Het resterende saldo van het begrotingsjaar (resultaat ná bestemming) is het saldo waar nog bestedingen voor gedaan kunnen worden. Dit is voor 2011 een positief saldo van € 482.000.

Meerjarenbegroting 2011-2014

Van de uitkomsten van de (meerjaren)begroting 2011 tot en met 2014 kan het volgende overzicht worden gegeven.

(x € 1.000; + = voordeel)

Jaar	Totaal begroting	algemene dienst	grondexploitatie
2011	+ € 482	+ € 101	+ € 381
2012	+ € 414	+ € 325	+ € 89
2013	+ € 2.709	+ € 724	+ € 1.985
2014	+ € 1.048	+ € 917	+ € 131

Het positieve saldo in 2013 van € 2,7 miljoen wordt veroorzaakt door een eenmalig effect uit de grondexploitatie.

De cijfers van de meerjarenbegroting zijn berekend met als uitgangspunt de volgende basisgegevens:

- post onvoorziene uitgaven gebaseerd op € 0;
- rente- en afschrijvingslasten, voortvloeiend uit reeds beschikbaar gestelde kredieten en de vervangingsinvesteringen voor de jaren 2011 t/m 2014;
- gemeentefondsuitkering gebaseerd op de junicirculaire 2010;
- overige mutaties, zoals die thans zijn in te schatten voor een aantal functies.
- geen korting algemene uitkering vanaf begroting 2012 van € 700.000 per jaar oplopend tot € 3 miljoen in 2015.
- geen effecten uit het regeerakkoord, zoals bijvoorbeeld decentralisatie van rijkstaken naar de gemeentelijke overheid.

Bij het interpreteren van de cijfers van de meerjarenbegroting moet bedacht worden dat deze naarmate het jaar verder af komt te liggen van het begrotingsjaar steeds 'zachter' worden. Het is daarom niet goed om aan deze cijfers absolute waarde toe te kennen. Het betreft niet meer dan een indicatie voor de toekomst.

De voorliggende meerjarenbegroting 2011-2014 is vooralsnog gebaseerd op bestaand beleid. Dit beleid wordt niet uitgesloten bij de te maken heroverwegingen in het kader van deze discussie. De voorliggende begroting biedt nadrukkelijk geen garanties voor het doorlopen van de opgenomen activiteiten in de komende jaren. Het beeld wat deze begroting geeft is een beeld specifiek voor 2011 uitgaande van de huidige situatie. De bezuinigingsopgave zal leiden tot (forse) bijstellingen in de toekomst.

Belastingen/retributies

In de begroting 2011 is met betrekking tot de tarieven van de belastingen en retributies als uitgangspunt gehanteerd, hetgeen is opgenomen in de kadernota 2011. Daarnaast heeft het college een aantal maatregelen getroffen om te komen tot een sluitende begroting. Samen heeft dit geleid tot het volgende:

- er is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw;
- toepassing prijsindexcijfer van 1,75%. Dit leidt tot een tariefsverhoging van 1,75% voor de marktgelden, haven- en kadegelden en begraafrechten;
- een extra verhoging van de OZB met 1,25%. De tariefsstijging komt in totaliteit neer op 3%;
- kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolrechten. Dit leidt tot een verhoging van de tarieven met resp. 2,18% en 5,60%;
- De inkomsten van de hondenbelasting worden verhoogd met € 55.000. De tariefsstijging komt neer op ruim 38%.
- De inkomsten van de toeristenbelasting worden verhoogd met € 23.000. De tariefsstijging komt neer op ruim 20%.

De lokale lastendruk (het totaal dat een gezinshuishouding moet betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten) voor een meerpersoonshuishouden komt in 2011 uit op een bedrag van € 673,30. Ten opzichte van 2010 (€ 651,20) een verhoging van 3,39 %. In deze berekening is uitgegaan van een (gemiddelde) koopwoning met een waarde van € 220.000.

Reserves en voorzieningen

De omvang van de algemene reserve bedraagt per 1 januari 2011 € 29 miljoen. Hiervan is een bedrag van € 17,5 ondergebracht in de algemene reserve weerstandsvermogen.

De algemene reserve heeft een belangrijke functie als algemeen weerstandsvermogen en buffer tegen gecalculerde risico's. In de begroting 2011 zijn de risico's opnieuw in beeld gebracht en gewogen. De omvang van de restrisico's bedraagt € 9,25 miljoen. Uitgaande van het weerstandsvermogen van € 17,5 miljoen leidt deze omvang van de restrisico's van € 9,25 miljoen tot een weerstandsratio van **1,9** (afgerond). Dit valt binnen de door de raad vastgestelde

ratio's van 1,4 / 2,0. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat nog steeds sprake is van een goede verhouding tussen risico en weerstandsbuffer.

De omvang van de diverse bestemmingsreserves bedraagt per 1 januari 2011 € 30,6 miljoen. Deze middelen zijn afgezonderd van de algemene reserve ten behoeve van bepaalde afgesproken activiteiten. Alleen na tussenkomst van de raad kan aan deze afgezonderde gelden een andere bestemming worden gegeven. Bij berekening van dit saldo is ervan uitgegaan dat alle geplande onttrekkingen in 2010 daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. In de praktijk zal hier echter geen sprake van zijn, waardoor het werkelijke saldo op 1 januari 2011 hoger zal zijn. Een aantal onttrekkingen zal pas in 2011 plaats vinden, zoals aangekondigd in de 2^e bestuursrapportage 2010. Dit zal formeel verwerkt worden in de 1^e bestuursrapportage 2011.

Op 1 januari 2011 bedraagt de omvang van de diverse voorzieningen € 21,9 miljoen.

Vervangingsinvesteringen

In de begroting 2011 en volgende jaren is rekening gehouden met de lasten van de vervangingsinvesteringen. Hiervan kan het volgende overzicht gegeven worden:

Omschrijving	Jaarlast 2011	Jaarlast 2012	Jaarlast 2013	Jaarlast 2014
-vervanging tractie	17.000	45.783	11.425	111.425
-sport	-	33.637	61.610	61.610
-kantoorautomatisering	-	173.130	341.346	341.346
-kantoorinventaris	-	25.042	49.462	49.462
-rioleringen	-	119.673	220.786	220.785
Totaal	17.000	397.266	784.628	784.628

De jaarlast voor 2011 is verwerkt via de reguliere kapitaallasten, behalve indien er sprake is van een afschrijvingstermijn van 1 jaar. Dan wordt de investering gelijk ten laste gebracht van het jaar van vervanging.

Grondslagen begroting 2011

Bij de samenstelling van de begroting 2011 is uitgegaan van de volgende grondslagen:

Financiële structuur

- salarissen en sociale lasten: 1,5%
  - reguliere verhogingen: 0,5%*
  - verhoging eindejaarsuitkering 2010: 0,5%*
  - verhoging eindejaarsuitkering 2011: 0,5%*
- norm opleidingen, vorming en training 2,50% v.d. loonsom

-norm vervangingen wegens ziekte	3,60%	v.d. loonsom
-kostenontwikkeling	0.00%	
-rente berekend financieringsoverschot	2,75%	
-rente eigen financieringsmiddelen	2,75%	
-renteomslagpercentage		
bestaande investeringen	2,91356%	
-basisraming uitkering gemeentefonds		juni-circulaire 2010

Fysieke structuur

-woonruimten	16.112
-oppervlakte in land (in ha.)	15.901
-oppervlakte binnenwater (in ha.)	2.497

Sociale structuur

-inwoners	36.686
-inwoners jonger dan 20 jaar	8.596
-inwoners ouder dan 64 jaar	5.796
-uitkeringsontvangers	1.873
-bijstandsonvangers	270
-minderheden	835

Recapitulatie-overzicht

Recapitulatie-overzicht (bedragen x € 1.000)				
Num- mer	Programma	Raming van baten en lasten		
		Lasten	Baten	Saldo
1	Wonen en leven	23.670	-3.050	20.620
2	Werken en ondernemen	21.427	-17.741	3.686
3	Meedoen	14.411	-1.325	13.086
4	Veiligheid	4.072	-105	3.967
5	Duurzaam leven	4.453	-105	4.348
6	Samen voor en met de klant	5.898	-53.732	-47.834
7	Raad	951	0	951
	Resultaat voor bestemming	74.882	-76.058	-1.176
	Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves			
1	Wonen en leven	906	-938	-32
2	Werken en ondernemen	1.709	-793	916
3	Meedoen	0	160	160
4	Veiligheid	0	0	0
5	Duurzaam leven	0	45	45
6	Samen voor en met de klant	1.413	-1.807	-394
7	Raad	0	0	0
	Sub-totaal mutaties reserves	4.028	-3.333	695
	Resultaat na bestemming	78.910	-79.391	-481

Programma's

Programma 1 Wonen en leven in Moerdijk

Raadsdoelstelling 'Kernen'

Een goede leef- en woonomgeving in de eigen kern.

Onze interpretatie

Wij wensen het hoofd te bieden aan toenemende bevolkingskrimp en vergrijzing door middel van een adequate koppeling van wonen, werken en recreatie. In dit raadsonderwerp focussen we ons met name op de fysieke leef- en woonomgeving.

Naast de inzet op de verbetering van de leef- en woonomgeving in de afzonderlijke kernen, hechten we aan het realiseren van een zodanige samenhang tussen de kernen dat het geheel meer is dan de som der delen. Kortom: Moerdijk als één gemeente, maar waarin de kernen hun eigenheid behouden.

ER-doel

Een betere leef- en woonomgeving in fysieke zin.

SMART-doelen

1 *Bouwen naar behoefte*

Zoals aangegeven gaan wij voor een adequate koppeling van wonen, werken en recreatie. Deze koppeling brengt, gezien onze bovenregionale bijdrage aan werkgelegenheid, met zich mee dat bouwen naar behoefte verder strekt dan het voorzien in de behoefte van onze eigen bevolking. Met andere woorden, wij zijn van mening dat onze bovenregionale functie op het gebied van bedrijvigheid gepaard dient te gaan met een regionale functie op het gebied van wonen. In dit kader is het van belang wij naast een passend aanbod van woningen voor onze burgers ook voldoende woningen realiseren voor de huisvesting van een deel van bijvoorbeeld werknemers van bedrijven gevestigd op het Havenschap Moerdijk en het toekomstig Logistiek Park Moerdijk.

Het door ons en onze partners te leveren aanbod van woningen dient gericht te zijn op de behoefte van de klant, waarbij eerder kwaliteit dan kwantiteit leidend is. Hierbij kijken we nadrukkelijk ook naar de bestaande woningvoorraad en de herstructureringsmogelijkheden.

Uitvoering in 2011

- Woningbouwplanning evalueren naar aanleiding van een, in samenwerking met de corporaties uitgevoerd, woningbehoefteonderzoek in alle kernen;
- Op basis van de evaluatie woningbouwplanning starten met het realiseren van een proces van een continue bouwstroom in de kernen;
- Het ontwikkelen van een visie zorghuisvesting;
- Het inzetten van een bestuurlijke en ambtelijke lobby voor het verkrijgen van een stedelijke status voor Moerdijk-Oost;
- Het promoten van Moerdijk als plezierige woon-, werk- en recreatiegemeente buiten de gemeente in zijn algemeenheid en bij medewerkers van Moerdijkse bedrijven in het bijzonder;
- Het herijken van het beleidsplan wonen, waarbij de mogelijkheid wordt onderzocht dit op te nemen in het te evalueren beleidsplan maatschappij.

- 2 *Een toekomstbestendig, goed gespreid netwerk van voorzieningen*
Ter behoud maar ook versterking van de sociale cohesie in de kern, zetten wij op basis van het accommodatiebeleid inzet op behoud en beschikbaarheid van de basisvoorzieningen¹ in de 11 kernen in onze gemeente alsmede op het kwalitatief goed op orde houden van deze voorzieningen.

Wij richten ons op stapsgewijs realiseren van een toekomstbestendig, goed gespreid netwerk van voorzieningen teneinde maatschappelijke doelen op het terrein van onderwijs (uitgangspunt is brede scholen), sport en welzijn in alle kernen te kunnen verwezenlijken. Leidraad is een efficiënte en doelmatige benutting van huidige accommodaties door optimalisatie van schaal- en synergievoordelen via multifunctioneel gebruik en/of clustervorming.

Het verbeteren en handhaven van de kwaliteit van de openbare ruimte als gemeentelijke voorziening vraagt specifieke aandacht en

---

¹ Basisvoorzieningen in Moerdijk zijn: een ruimte met een ontmoetingsfunctie, basisonderwijs (incl. peuterspeelzaalwerk) en de huidige buitensportfaciliteiten.

behandeling per kern. Het houden van wijkschouwen is hiervoor een middel.

Uitvoering in 2011

- Het uitvoeren van het project Beeldkwaliteit, waarin de wijze wordt vastgelegd waarop in de gemeente Moerdijk gewerkt wordt met beeldkwaliteit en het beschrijven en vaststellen van de kwaliteitsambities (de gegarandeerde basiskwaliteit). Hiermee krijgen de bewoners een duidelijk beeld wat zij van de openbare ruimte mogen verwachten en welke rol zij daarbij hebben, en weet de ambtelijke organisatie wat zij moet (doen) realiseren. Binnen het project Beeldkwaliteit zijn of worden de volgende beheerinstrumenten ontwikkeld;
  - o Kwaliteitsplan beheer Openbare Ruimte, zijnde het basisplan waarin alle beeld- en kwaliteitseisen staan beschreven inclusief de vertaling naar maatregelen en benodigde kosten per kwaliteitsniveau;
  - o Handboek Beeldkwaliteit, waarin een vertaling plaats vindt van het Kwaliteitsplan in beelden en kwaliteitsniveaus;
  - o Schouwfolder burgerschouw, zijnde een document met behulp waarvan de bewoners het beheer van de openbare ruimte beoordelen.
- Uitvoering geven aan het accommodatiebeleid:
  - o Effectieve uitvoering van het accommodatiebeleid gericht op een hogere kostendekkendheid;
  - o Uitvoering geven aan het onderwijshuisvesting programma (OHP) conform de hierin opgenomen planning;
  - o Afronden haalbaarheidsstudie MFC Moerdijk en Helwijk;
- Uitvoering geven aan het speelruimtebeleid:
  - o Realiseren speelvoorzieningen in Zevenbergen en Klundert, conform uitvoeringsplan speelruimte 2010-2014;
  - o Inrichten openbare schoolpleinen (afhankelijk van aanvragen schoolbestuur);
- Ontwikkelen visie onderwijshuisvesting;
- Na vaststelling van de structuurvisie starten met gebiedsontwikkeling per kern;
- Voldoen aan en handhaven van het kwaliteitsplan beheer Openbare Ruimte.

3. *Alle voorzieningen voor iedereen bereikbaar*

Het uitgangspunt voor ons is dat de kernen van Moerdijk onderling goed bereikbaar zijn zowel vanuit utilitair als recreatief oogpunt, waarbij belangrijke aandacht is voor fietsen en openbaar vervoer. De negatieve effecten van mobiliteit (geluids- en trillingshinder, luchtverontreiniging, verminderde doorstroming, verkeersonveiligheid) willen wij hierbij zo veel mogelijk trachten te beperken.

Uitvoering in 2011

- Inventariseren bereikbaarheids- en verkeersknelpunten binnen de gemeente;
- Structurele informatie en voorlichting aan burgers en bedrijven over onze inzet, de nut en noodzaak van verschillende verkeersmaatregelen;
- Gefaseerd realiseren van ontbrekende schakels in het fiets- en wandelpaden netwerk.

Kaders

- Beleidsplan wonen, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Punt.
- Kwaliteitsplan beheer Openbare Ruimte, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Meerjaren Onderhoudsplannen, portefeuilleverantwoordelijke: wethouder Koevoets;
- Accommodatiebeleid, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Speelruimtebeleid, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Nota "Beginspraak op maat", portefeuilleverantwoordelijke wethouder Fakkers;
- Verordening Onderhuisvesting, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Grootenboer.
- Lokaal Mobiliteitsplan 2007-2010/2011, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Punt;
- Fiets en wandelpadenplan, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Punt;
- Parkeerbeleidsplan Moerdijk 2010-2013, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Punt.

Kwantitatieve meetindicatoren

- Indicatoren voortkomende uit de jaarlijkse Burgerenquête:
  - o Algemene waardering voor de woning;
  - o Algemeen oordeel over de directe woonomgeving;
  - o Waardering van het beheer en onderhoud van de woonbuurt;
  - o Waardering van het onderhoud van openbaar groen;
  - o Waardering van het onderhoud van verharding;
  - o Waardering van de parkeergelegenheid in eigen woonbuurt en in gemeente;
  - o Mate van tevredenheid over de voorzieningen in de eigen woonbuurt;
  - o Waardering van het openbaar vervoer in de eigen woonbuurt en in gemeente;
  - o Waardering van de verkeersveiligheid in de eigen woonbuurt;
  - o Waardering van de bereikbaarheid van de eigen woonbuurt met de auto;
  - o Waardering van de aanwezigheid van goede speelplekken voor kinderen in de eigen woonbuurt en binnen de gemeente;
  - o Waardering van de fietsmogelijkheden in de gemeente;
- Aantal opgeloste infrastructurele knelpunten.

Kwalitatieve meetindicatoren

- Oplevering van:
  - o Structuurvisie;
  - o Gebiedsontwikkelingsplannen per kern;
  - o Visie onderwijshuisvesting;
  - o Visie zorghuisvesting;
  - o Geactualiseerd beleidsplan wonen;
  - o Inventarisatie bereikbaarheids- en verkeersknelpunten;
  - o Rapportage woningbouw, met aandacht voor onder meer aantal opgeleverde woningen per onderscheiden doelgroep, waaronder starters en senioren.

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doelstelling 2014
1. Kernen					
Bouwen naar behoefte	Waardering van woning in de eigen woonkern	7,9	7,8		7,0-7,9
	Waardering van woonomgeving in de eigen woonkern	7,0	7,8		7,0-7,9
Een toekomstbestendig, goed gespreid netwerk van voorzieningen	Waardering van het beheer en onderhoud van de woonbuurt in de eigen woonkern	6,6	6,9		7,0
	Waardering van het onderhoud van openbaar groen	5,9	6,7		
	Waardering van het onderhoud van verharding	5,4	6,0		
	Beoordeling van de verkeersveiligheid	6,1	6,6		7,0
	Waardering parkeergelegenheid in eigen woonbuurt	6,6	6,8		
	Waardering parkeergelegenheid in gemeente	6,4	6,0		
	Tevredenheid burger over de voorzieningen in de eigen woonkern	6,6	6,6		7,0
	Waardering van de aanwezigheid van speelplekken in eigen woonbuurt	7,4	6,6		
	Waardering van de aanwezigheid van speelplekken binnen gemeente	6,6	6,5		
Alle voorzieningen voor iedereen bereikbaar	Waardering burger van het openbaar vervoer eigen woonkern	5.8	5.5		

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doel- stelling 2014
	Waardering burger van het openbaar vervoer in de gemeente	5,8	5,5		
	Waardering van de bereikbaarheid van de eigen woonbuurt met de eigen auto	7,7	7,9		
	Waardering van fietsmogelijkheden binnen de gemeente	7,2	7,2		

Baten en lasten programma 1

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting 2013	2014
Lasten	27.790	36.944	23.670	23.102	22.771	22.570
Baten	4.120	2.421	3.050	2.130	2.130	2.130
Resultaat voor bestemming	23.670	34.523	20.620	20.972	20.641	20.440
Storting in reserves	10.579	1.033	906	1.186	1.176	1.176
Onttrekking aan reserves	9.161	14.551	2.206	2.027	1.683	1.602
Resultaat na bestemming	25.088	21.005	19.320	20.131	20.134	20.014
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			660 V			
Kapitaallasten			730 V			
Overige verschillen			11.854 V			
Overige verschillen (keuze)			658 V			
Vershil t.o.v. 2010			13.902 V			

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2010 ad € 730.000 is voornamelijk het gevolg van:

- Per saldo lagere rentelasten wegens lagere rente a.g.v. afschrijvingen in 2010, hogere rente a.g.v. nieuwe investeringen en lagere rente a.g.v. verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%) 1.337.000 V
- Per saldo hogere afschrijvingen investeringen 596.000 N
  - o.a. als gevolg van nieuwe investeringen in :
    - Rioleringen € 165.000
    - Onderwijshuisvesting - 242.000
    - Buitensportaccommodaties - 183.000

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 11.854.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2010 zijn:

- In 2011 zijn de eenmalige uitgaven maatschappelijk nut lager dan in de begroting 2010. Voor een belangrijk deel komt dit doordat eventuele doorschuivingen vanuit 2010 naar 2011 nog niet zijn verwerkt. Dit vindt plaats via de 2^e bestuursrapportage 2010. Voor 2011 geeft dit derhalve een voordeel ten opzichte van 2010. 10.200.000 V
  - De belangrijkste zijn:
    - Overdracht / renovatie woonwagencentrum 2010 € 3.755.000
    - Uitvoering fiets- en wandelpadennetwerk 2010 - 2.000.000
    - Project Bosselaar Zuid ontvangen bijdragen derden 2011 - 858.000
    - Aanleg / reconstructie diverse wegen 2010 - 1.028.000
    - Aanleg / reconstructie sportaccommodaties 2010 - 1.050.000
    - Overige investeringen maatschappelijk nut in 2010 - 1.509.000
- Het product rationeel wegbeheer komt ten opzichte van 2010 € 1.227.000 lager uit. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door een eenmalig budget in 2010 (vanwege doorschuiving vanuit 2009) van € 810.000 (m.n. reconstructie Markt Standdaarbuiten 2007, Driehoefijzersstraat Zevenbergschenhoek 2009 en groot onderhoud asfalt 2009). Verder waren op dit product in 2010 nog kosten uitvoering CWP geraamd tot een bedrag van € 180.000. 1.227.000 V
- De vervangingen op grond van het beheerplan openbare verlichting worden voor 2011 geraamd op € 251.000. In 2010 was dat nog € 400.000. In dat bedrag waren ook restant kredieten maatschappelijk nut 2009 begrepen. 149.000 V
- In 2011 is geen inhuur geraamd voor gladheidbestrijding 12.000 V
- De raming wegens vervangingen op grond van het beheerplan bruggen / kunstwerken is in 2011 lager dan in 2010 omdat in 2010 nog restant kredieten 2009 zijn opgenomen. 74.000 V

- Bij de vaststelling van de begroting 2010 is de raming voor duurzame verkeersmaatregelen voor 2011 en volgende jaren afgeraad.	50.000 V
- De raming uitvoering waterbeleid bedroeg in 2010 nog € 25.000; voor 2011 wordt volstaan met een raming van € 10.000. Het betreft een budgetaanpassing op basis van ervaringscijfers	15.000 V
- Ten opzichte van 2010 pakt de raming wegens werken door derden aan huisvesting bijzondere scholen € 22.000 lager uit.	22.000 V
- Op een aantal scholen zijn als gevolg van uitbreiding in 2010 uitgaven gedaan wegens 1 ^e inrichting meubilair; daarvoor was in 2010 € 26.000 geraamd.	26.000 V
- In de 1 ^e bestuursrapportage 2010 was de raming opgenomen voor het opstellen van een groenbeheerplan. Daarmee was een bedrag gemoeid van € 95.000.	95.000 V
- In 2010 werd een bedrag van € 136.000 wegens planschadevergoeding betaald. In 2011 is in de begroting geen rekening gehouden met dergelijke planschade. Daarnaast is het bedrag wegens inhuur van externe adviseurs voor ruimtelijke ordening bijgesteld van € 115.000 naar € 90.000.	161.000 V
- Bij de vaststelling van de begroting 2010 is vanaf 2011 een structurele exploitatiebijdrage opgenomen t.b.v. de exploitatie van een gymzaal voor de Neerhofschool. Het is echter nog niet zeker of de bijdrage al vanaf 2011 verschuldigd is.	84.000 N
- Voor lasten van vervangingsinvesteringen op buitensportaccommodaties en voor (groot) onderhoud is in 2011 ruim € 26.000 meer benodigd. In de kademota is vastgelegd dat vanaf 2012 besparingen worden doorgevoerd.	26.000 N
- Bij de vaststelling van de begroting 2010 is voor 2011 en later een bedrag van € 127.000 geraamd wegens huurkosten De Standaard. In 2010 waren die nog niet geraamd.	127.000 N
- Voor wat de raming van de lasten en baten rioleringen betreft is sprake van een gesloten exploitatie. Als gevolg daarvan wordt in 2011 een lager bedrag aan de voorziening toegevoegd.	86.000 V
- Bij de 2 ^e bestuursrapportage 2010 is een structurele aanpassing van het budget inhuur externe adviseurs opgenomen voor plannen ruimtelijke ordening.	75.000 N

Resteert nog een voordelig verschil ter grootte van € 49.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

In dit programma is voor € 658.000 aan bezuinigingen/taakstellingen doorgevoerd. De belangrijkste daarvan zijn:

- In plaats van jaarlijks een uitvoeringsplan vast te stellen voor het onderhoud van de wegen, dit 2-jaarlijks te doen. Verwacht wordt dat dit niet leidt tot specifieke effecten.	17.000 V
- Vervangingsinvesteringen verhardingen verlagen en mogelijk incidenteel aanvragen. Op langere termijn betekent dit lagere kwaliteit en hogere kosten voor klein onderhoud. Consequenties voor het beeld buiten zullen zichtbaar worden gemaakt in het beeldkwaliteitsplan. Bij structureel lagere budgetten zal dit leiden tot minder kwaliteit t.o.v. de huidige situatie.	248.000 V

-	Vervangingsinvesteringen openbare verlichting verlagen en mogelijk incidentele aanvragen. Op langere termijn (> 5 jaar) leidt dit tot zichtbare -maar verantwoorde- achteruitgang van kwaliteit.	100.000 V
-	Het huidige onderhoud aan de velden van buitensportaccommodaties wordt niet doorberekend aan de verenigingen. Het is redelijk om 10% van de onderhoudskosten wel door te berekenen aan de verenigingen (gebruikers) per veld. Dit betekent hogere kosten voor de verenigingen en mogelijk een kleine contributie aanpassing.	43.000 V
-	Voortvarende ontbinding van de gemeenschappelijke regeling Welstandszorg Noord-Brabant (WzNB). De verwachting is dat de gemeente voor 2011 e.v. geen inwonersbijdrage meer aan WzNB verschuldigd is. Dit heeft geen consequenties voor de huidige uitvoering. Advisering over welstand is inmiddels anders geregeld.	20.000 V
-	Kwaliteit van de beheerplannen verlagen incl. urenbesteding van de buitendienst. Totaal wordt jaarlijks € 480.000 ingeleverd, maar via Kadernota 2011 is reeds een besparing ingeboekt van 300.000 in 2011, oplopend naar 370.000 in 2014 op onderhoudsniveau wegen. Hierdoor kan wel het gevoel van leefbaarheid (omgeving) minder worden en kunnen er meer klachten binnenkomen over het beeld van de openbare ruimte.	180.000 V
-	Op het krediet mobiliteitsmanagement kan een bedrag worden bezuinigd van € 50.000. Door deze bezuinigingen kunnen minder projecten worden opgepakt. Dekking van deze investering vindt plaats vanuit de reserve maatschappelijk nut. Dit komt nu te vervallen.	50.000 V

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Het betreft een verklaring van het saldo in 2011. Een vergelijking met 2010 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

-	Storting in de reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen beheerplannen	906.000
-	Onttrekking reserve zwembaden t.b.v. groot onderhoud Niervaert / riolering Bosselaar	21.000
-	Onttrekking reserve gebouwentrein Zevenbergen	1.000
-	Onttrekking reserve buitensportaccommodaties	37.000
-	Onttrekking reserve voorbereiding begraafplaats Zevenbergen	10.000
-	Onttrekking reserve opwaardering Dintelmond	7.000
-	Onttrekking herinrichting en overdracht woonwagencentra	43.000
-	Onttrekking reserve huisvesting onderwijs	150.000
-	Onttrekking reserve multifunctioneel centrum Fijnaart	88.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. veiligheidsplan / buurtbusproject	200.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. mobiliteitsplan toegankelijkheid openbaar vervoer	100.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. toegankelijkheid openbaar vervoer	280.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen o.b.v. beheerplan wegen	495.000

-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen o.b.v. beheerplan openbare verlichting	251.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen o.b.v. beheerplan speelvoorzieningen.	44.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen o.b.v. beheerplan groen	48.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. vervangingen o.b.v. beheerplan bruggen/kunstwerken	68.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. het krediet fiets- en wandelpadennetwerk	200.000
-	Onttrekking reserve maatschappelijk nut t.b.v. waterplan Moerdijk	163.000

Programma 2 Werken en ondernemen in Moerdijk

Raadsdoelstelling 'Industrie en bedrijvigheid'

In de raadsagenda staan de volgende doelstellingen centraal:

- Het behouden van en mogelijk uitbreiden van de werkgelegenheid op lokale bedrijventerreinen, in de kernen en in het buitengebied;
- Het verruimen van de mogelijkheden van agrarische bedrijvigheid met onder andere toeristische mogelijkheden.

Onze interpretatie

De door de raad geformuleerde doelstellingen zijn helder. Wij menen echter op basis van onder meer de Strategische Visie en de hierop gebaseerde coalitieaccenten de opdracht breder te moeten formuleren. Door middel van de 3 O's, Ondernemen, Onderwijs en Overheid, willen wij integrale bijdragen leveren aan de economische én toeristische ontwikkeling binnen onze gemeente.

De "O" van de ondernemen heeft uiteraard ook betrekking op ons eigen handelen. Wij richten ons hierbij op het vormgeven van een ondernemende, resultaatgerichte organisatie (zie programma 6), die tijdig inspeelt op in- en externe ontwikkelingen en hierbij een pro-actieve en oplossingsgerichte houding aanneemt. In onze ogen is dit een randvoorwaarde om de regie op gewenste ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen ter hand te kunnen nemen.

ER-doel 1

Betere benutting van onze strategische economische positie.

SMART-doelen

1. *Betere en intensievere benutting van onze bestaande bedrijventerreinen*

Voor de leefbaarheid in de kernen achten wij een levensvatbare lokale bedrijvigheid, passend bij de functie van een kern, van groot belang. De aandacht hiervoor is jarenlang echter gering geweest. Ons inzicht in hetgeen er leeft en speelt op lokale bedrijventerreinen is dan ook niet up-to-date. Daar ligt voor 2011 dan ook onze prioriteit.

Onze bijzondere aandacht gaat voorts uit naar het intensiveren van het (ruimte)gebruik op het industrie- en zeehaventerrein Moerdijk. Naast een optimalisering van het ruimtegebruik sec richten wij ons

ook op het een zorgvuldig ruimtegebruik waarbij de ruimte gebruikt wordt waarvoor die bedoeld is (het juiste bedrijf op de juiste locatie).

Uitvoering 2011

- Het verkrijgen van inzicht in de (ruimte)behoeften van bedrijven op bestaande lokale bedrijventerreinen door middel van het verrichten van een bedrijvenbehoeftenonderzoek;
- Het vertalen van de uitkomsten van dit onderzoek naar een bedrijventerreinprogramma;
- Ondertekenen en uitvoering geven aan het convenant lokaal-regionaal vestigingsbeleid.
- Het via deelname in het bestuur van het havenschap er op toezien dat het juiste bedrijf op de juiste plek komt en de beschikbare ruimte optimaal en intensief benut wordt;
- Het borgen van zorgvuldig duurzaam ruimtegebruik in de Integrale Herziening Bestemmingsplan Moerdijk;
- Het inzetten op hernieuwde samenwerking Havenschap Moerdijk en Rewin met betrekking tot acquisitie van bedrijven;

2. *Versterken van de positionering van het industrieel-logistiek knooppunt Moerdijk in de Rijn-Schelde Delta (as Rotterdam-Antwerpen)*

In de strategische visie wordt specifiek ingezet op een efficiënte, duurzame en op een voor de omgeving verantwoorde wijze gebruik van het industrie- en zeehaventerrein Moerdijk. De combinatie met logistiek maakt de gemeente Moerdijk het logistieke knooppunt van Zuid West Nederland. Wij wensen in dit kader vanuit een eigen visie mede invulling aan het benutten van onze strategische ligging op de as Rotterdam-Antwerpen.

Uitvoering 2011

- Het invulling geven aan onze in te nemen positie in de Rijn Schelde Delta door middel van de opstelling van een havensvisie;
- De realisatie van een hoogwaardig logistiek knooppunt door middel van koppeling van het huidige zeehaven- en industrieterrein Moerdijk met het te ontwikkelen Logistiek Park Moerdijk (synergie tussen terreinen) en de realisatie van de hierbij behorende leefbaarheidimpulsen door middel van uitvoering van

project 120 Moerdijk MeerMogelijk en de die hieraan gerelateerde projecten, zijnde Noordrand Zevenbergen (29), Waterfront Moerdijk (80) en gemeentelijke programma Moerdijk MeerMogelijk (147);

- Het onderhouden en intensiveren van contacten met bestaande partners en het opbouwen van contacten met potentiële partners t.b.v. strategische allianties en gezamenlijke lobby.

3. *Het versterken van de toeristisch-recreatieve sector*

Een belangrijke basis voor het bereiken van dit doel is een optimale benutting van de bestaande toeristisch-recreatieve mogelijkheden op een zodanige wijze dat de leefbaarheid in de verschillende kernen niet in het geding komt.

Uitvoering in 2011

- Het uitvoeren van toeristisch-recreatief projecten, waaronder Havenfront Willemstad (vervolg uitvoeringsfase), Golfbaan Zevenbergen (afronding ontwerpfase, start uitvoeringsfase), Waterfront Moerdijk (afronding initiatiefase, start ontwerpfase);
- Gefaseerde uitvoering fiets- en wandelpadenplan, mede via deelname in project SES; (wandelnetwork), ter versterking bereikbaarheid toeristische trekpleisters;
- Participeren in project Mark-Dintel-Vliet;
- Het verbreden van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden door middel van het verruimen van de mogelijkheden hiertoe in bestemmingsplannen;
- Het versterken van de samenwerking met partners, waaronder het TAB Willemstad t.b.v. het realiseren van toeristische doelen;
- Het opstellen van een fortenvisie en specifiek een visie voor fort de Hel;
- Het voorbereiden van nadere besluitvorming voor het al dan niet continueren van het project Fort Sabina;
- Het opstellen van visie gericht op de optimale benutting van onze ligging aan water, zijnde de visie Waterrijk Moerdijk.

ER-doel 2

Betere aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

SMART-doel

1. *Stimuleren bedrijvigheid en werkgelegenheid*

Door integrale inzet van de beschikbare instrumenten zetten wij in op behouden van en mogelijk uitbreiden van de werkgelegenheid op lokale bedrijventerreinen, in de kernen en in het buitengebied, met speciale aandacht voor het bestaande midden- en kleinbedrijf en startende ondernemers.

Een belangrijke basis voor het terugdringen van de werkloosheid is naast een adequate uitvoering van onder meer de Wet werk en bijstand, het realiseren van een adequate aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en bemiddeling van werklozen. Als college vinden wij het van belang onze aandacht in dit kader in het bijzonder te richten op onze jongeren.

Taken

- Het stimuleren van het werken aan huis door middel van het verruimen van de mogelijkheden hiertoe in bestemmingsplannen;
- Het versterken van de agrarische sector door middel van het verruimen van de mogelijkheden in bestemmingsplannen;
- Het faciliteren van bedrijven en startende lokale ondernemers bij hun plannen voor vestiging en uitbreiding, in samenwerking met partners zoals KVK en REWIN;
- Het blijven inzetten op een goede aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door middel van onder meer het continueren van de uitvoering van het beleidsplan Werk & Inkomen;
- De dienstverlening in dit kader verbeteren, onder meer door de verkenning van de mogelijkheden hiertoe, waaronder een eventuele een verdergaande regionale samenwerking op het gebied van Werk & Inkomen;
- Het vanuit een regiorol (als facilitator/aanjager) versterken van de samenwerking tussen onderwijs-bedrijfsleven-overheid, o.a. door herijking en aanscherping van bestaande samenwerkingsvormen.

ER-doel 3

Meer en beter optreden als regisseur en ondernemer.

SMART-doelen

1. *Het voeren van een actief grondbeleid*

Onze ondernemende rol willen wij meer invulling te geven door middel van het continueren van een actief grondbeleid. Het doen van strategische verwervingen met het oog op het realiseren van onze opgave op (middel)lange termijn is hierbij onontbeerlijk. Ook bij het feitelijke realiseren van gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, bij voorkeur met onze partners, dienen wij ons meer als ondernemer op te stellen. Onze inzet is dan ook gericht zijn op het zo kostenefficiënt mogelijk ontwikkelen en daar waar mogelijk het genereren van winsten om met name ook de complexere ruimtelijke opgaven te kunnen bekostigen. Om sturing, zeggenschap en kostenverhaal bij ontwikkelende partijen in dit kader af te dwingen kan worden beschikt over diverse instrumenten. Echter, gelet op de opgave waar we de komende jaren voor staan, zal het ontbreken van gemeentelijke grondposities tot gevolg hebben dat de markt de moeilijke locaties laat liggen. Voor de feitelijke herontwikkeling van deze locaties zullen we dan veelal een beroep moeten doen op onze reserves. Onze inzet is dan ook met name gericht op het innemen van strategische grondposities, waardoor we naast meer regie, ter realisering van tal van beleidsdoelen, ook meer winst kunnen realiseren, waarmee we op termijn ook aan de complexere herontwikkelingsopgaven kunnen voldoen, zonder daarbij onze reservepositie aan te tasten.

Uitvoering 2011

- Het adequaat volgen en reageren op relevante marktontwikkelingen, wetwijzigingen en nieuwe wetgeving en op grond hiervan het huidige beleid zonodig aanpassen. De nota grondbeleid, het grondprijzenbeleid en het gronduitgiftebeleid zullen in dit kader in 2011 worden geëvalueerd.
- Het optimaal inzetten van het instrument strategische verwerving. De inzet van dit instrument was tot voor kort met name een middel om de regiefunctie vorm te geven. Thans is de inzet van dit instrument een noodzakelijkheid, gezien de gevolgen van de economische recessie, leidende tot risicomijdend gedrag van de markt. In tijden van een crisis zijn ontwikkelaars steeds minder

bereid of bij machte om alleen risico's te nemen en plannen op te pakken. Hierdoor vertragen plannen of komen projecten niet meer van de grond. Er wordt daarom steeds meer naar de gemeente gekeken om risicodragend te participeren of zelfs het voortouw te nemen;

- Het gecoördineerd inzetten van het publiekrechtelijk instrumentarium ten behoeve van actief grondbeleid, zoals vastgelegd in de nota grondbeleid (onteigeningen, vestigen Wvg, strategische verwervingen);
- 2. *Het optimaliseren van het kostenverhaal en risicomanagement*
De gemeentelijke inkomsten uit gronduitgifte worden minder als gevolg van het ontbreken van gemeentelijke grondposities, terwijl de kosten van exploitaties nog steeds toenemen. Uitdaging voor de komende jaren is om tot een nieuwe en ondernemende manier van werken te komen, uitgaande c.q. inspelende op relevante ontwikkelingen (o.a. financiële markt, vastgoedmarkt, bevolking e.d.).

Uitvoering 2011

- Het optimaliseren c.q. maximalisering van het kostenverhaal door middel van het verankeren van het nieuwe, wettelijk kostenverhaal (zoals bovenwijks, groen, binnen - en bovenplans) in Moerdijks beleid en de Structuurvisie. Op deze wijze moet worden voorkomen dat alleen de gemeente Moerdijk opdraait voor kosten die voortvloeien uit gebiedsontwikkeling;
- Het continueren van de bijzondere aandacht voor risicomanagement (weerstandvermogen, waarderingsrisico's, marktrisico's en organisatorische risico's) en projectcontrol.

Kaders

- Strategische Visie;
- Structuurvisie Plus, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Punt;
- Bestuursakkoord Moerdijk MeerMogelijk, portefeuilleverantwoordelijke wethouders Grootenboer en Koevoets;
- Lokaal vestigingsbeleid, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Grootenboer.

- Bestuursovereenkomst Moerdijk MeerMogelijk, incl. Gebiedsvisie Moerdijk-Oost, portefeuilleverantwoordelijken A. Grootenboer en L. Koevoets;
- Visie glastuinbouw, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Punt;
- Fiets- en wandelpadenplan, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Punt;
-
- Beleidsplan Werk & Inkomen, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Grootenboer;
- Nota Grondbeleid 2007-2011, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets.
- Nota grondprijzenbeleid, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Nota uitgiftebeleid, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets.

Kwantitatieve meetindicatoren

- Indicatoren uit Monitor Toerisme:
  - o aantal dagtoeristen;
  - o Aantal overnachtingen (verblijfstoeristen);
  - o Toeristische bestedingen;
  - o Oordeel toeristen over toeristisch aanbod in de gemeente.
- Indicatoren uit de jaarlijkse werkgelegenheidsenquête:
  - o Gevestigde bedrijvigheid (aard en omvang);
  - o Aantal arbeidsplaatsen in het algemeen en op de bedrijventerreinen;
  - o Aantal bedrijven gevestigd op een woonadres;
- Indicatoren uit de driejaarlijkse bedrijvenenquête:
  - o Oordeel ondernemers over de gemeente Moerdijk als vestigingslocatie;
  - o Oordeel ondernemers over bedrijfsomgeving;
- Indicatoren uit de kwartaalrapportage "Economische Monitor Moerdijk":
  - o Aantal werkzoekenden en jongere werkzoekenden;
  - o Aantal ww-ers in de gemeente;
  - o Omvang in- en uitstroom Wwb;
  - o Omvang vacatures (naar soort);
- Overige indicatoren
  - o Het gerealiseerde aantal hectare inbreiding;

- o Inkomsten toeristenbelasting;
- o Inkomsten havengelden;
- o Aantal gerealiseerde samenwerkingsvormen;
- o Aantal aangepaste en opgestelde bestemmingsplannen onder meer gericht op het bieden van meer planologische ruimte voor bedrijvigheid, resulterend in het verruimen van de mogelijkheden voor werken aan huis, toename van het toeristisch aanbod in de agrarische sector en uitbreiding van de vestigingsmogelijkheden op lokale bedrijventerreinen.

Kwalitatieve meetindicatoren

- Oplevering van:
  - o Bedrijvenbehoefteonderzoek;
  - o Bedrijventerreinenprogramma;
  - o Voortgangsrapportage van projecten gekoppeld aan de Bestuursovereenkomst Moerdijk MeerMogelijk;
  - o Voortgangsrapportages van projecten en uitvoeringsplannen;
  - o Fortenvisies;
  - o Visie Waterrijk Moerdijk;
  - o Evaluatierapportage strategische verwerving;
  - o Nota Grondbeleid 2012 ev.;
  - o Evaluatierapportage gronduitgiftebeleid;
  - o Evaluatierapportage grondprijzenbeleid;
  - o Beleidsnota kostenverhaal.

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doelstelling 2014
2. Industrie en bedrijvigheid					
Het versterken van de toeristisch-recreatieve sector	Aantal dagtoeristen	-	pm	-	
	Aantal overnachtingen	-	pm	-	
	Toeristische bestedingen	-	pm	-	
	Oordeel toeristen over toeristisch aanbod in de gemeente	-	pm	-	
Stimuleren bedrijvigheid en werkgelegenheid	Beoordeling ondernemers van vestigingslocatie	pm			
	Beoordeling ondernemers van bedrijfsomgeving	pm			
	Aantal arbeidsplaatsen in het algemeen	pm			
	Aantal arbeidsplaatsen op lokale bedrijventerreinen	pm			
	Aantal bedrijven gevestigd op een woonadres	pm			
	Aantal werklozen	-	-	pm	
	Aantal jeugdwerklozen	-	-	pm	
	Aantal ww-ers	-	-	pm	
	Omvang instroom in de WWB	-	-	pm	
	Omvang uitstroom uit de WWB	-	-	pm	
	Aantal vacatures	-	-	pm	

Baten en lasten programma 2

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting 2013	2014
Lasten	26.328	35.855	21.427	14.406	15.479	13.198
Baten	19.728	25.932	17.741	11.909	13.538	9.396
Resultaat voor bestemming	6.600	9.923	3.686	2.497	1.941	3.802
Storting in reserves	1.600	1.001	1.709	116	0	0
Onttrekking aan reserves	2.319	5.117	793	321	209	209
Resultaat na bestemming	5.881	5.807	4602	2.292	1.732	3.593

Verklaring verschillen resultaat voor bestemming

Doorbelasting kostenplaatsen

660 V

Kapitaallasten

6 V

Overige verschillen

5.377 V

Overige verschillen (keuze)

194 V

Vershil t.o.v. 2010**6.237 V**

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2010 ad € 6.000 is voornamelijk het gevolg van:

-	Per saldo lagere rentelasten wegens lagere rente a.g.v. afschrijvingen in 2010, hogere rente a.g.v. nieuwe investeringen en lagere rente a.g.v. verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%)	105.000 V
-	Hogere kapitaallast als gevolg van kapitaalinjectie Intergas	52.000 N
-	Per saldo hogere afschrijvingen investeringen	47.000 N
	Haven Willemstad - 27.000	
	Fort Sabina - 20.000	

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 5.377.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2010 zijn:

-	In 2011 zijn de eenmalige uitgaven maatschappelijk nut lager dan in de begroting 2010. Voor een belangrijk deel komt dit doordat eventuele doorschuivingen vanuit 2010 naar 2011 nog niet zijn verwerkt. Dit vindt plaats via de 2 ^e bestuursrapportage 2010. Voor 2011 geeft dit derhalve een voordeel ten opzichte van 2010.	3.608.000 V
	De belangrijkste zijn:	
-	Uitvoeren waterfront Moerdijk 2010	€ 3.495.000
-	Haalbaarheidsonderzoek Huizersdijk 2010	- 90.000
-	Actualisatie van de projecten van de grondexploitatie levert een voordeel op ten opzichte van 2010. Het verschil wordt veroorzaakt door het dynamische karakter van de diverse exploitaties. Het betreft een combinatie van afwijkende baten en lasten.	1.380.000 V
-	Op het product economische zaken is de onderhoudsbijdrage in de infrastructuur aan het Havenschap vanaf 2011 niet meer opgenomen. Dat levert een voordelig verschil op van € 157.000. Daarnaast werd in 2010 nog een bedrag van € 218.000 geraamd voor uitvoering van het beleidsplan economie. Voor externe adviseurs wordt daarentegen in 2011 € 25.000 geraamd.	348.000 V
-	In 2010 is het restant budget Moerdijk Meer Mogelijk opgenomen. In 2011 geen raming meer.	68.000 V
-	Als gevolg van de kapitaalinjectie Intergas is vanaf 2011 een structureel dividend geraamd.	52.000 V
-	Bij de vaststelling van de begroting 2010 is voor hoogwaardig en programmatisch handhaven een bedrag wegens inhuur geraamd van € 61.000. In 2011 is geen inhuur meer geraamd.	61.000 V
-	Bij de resultaatbestemming 2009 is besloten om een bedrag van € 38.000 over te hevelen naar 2010 ten behoeve van wegwerken van de wachtlijst WSW.	38.000 V
-	In het kader van de resultaatbestemming 2009 is ten behoeve van het product Werk en Inkomen een bedrag van € 61.000 incidenteel voor 2010 geraamd o.m. voor subsidie jeugdspoortfonds. Daartegenover is bij de 1 ^e berap 2010 de raming wegens overige uitgaven 2011 op dit product verhoogd met € 20.000.	41.000 V
-	Voor de uitvoering van bijzondere bijstand is in 2010 inhuur van derden geraamd. In 2011 is geen budget voor inhuur opgenomen. Daarnaast wordt in 2011 meer aan bijzondere bestaanskosten	

-	geraamd. Per saldo voordelig ten opzichte van 2010.	20.000 V
-	In de raadsvergadering van 1 juli 2010 is besloten om een budget van € 14.000 over te hevelen van 2009 naar 2010 in het kader van het actieplan "grip op de knip".	14.000 V
-	Het budget t.b.v. NUG-ers 2010 ad € 128.000 werd verhoogd met € 68.000 wegens overheveling van het restant budget 2009. Voor 2011 werd het budget verlaagd naar € 20.000. De uitgaven wegens dienstbetrekkingen is in 2011 verlaagd met € 50.000. Tenslotte werd het overschot op de rijksbijdrage vorige jaren ad € 116.000 in 2010 als dekking geraamd.	110.000 V
-	Ontwikkeling kosten WWB-inkomen Bij de reguliere mutaties die aangeleverd waren voor de Kadernota 2011 was ook een mutatie voor een toename van uitkeringslasten (WWB e.d.) van ongeveer € 450.000. opgenomen. Deze mutatie is in 1 ^e instantie niet geaccepteerd. Bij het opstellen van de 2 ^e bestuursrapportage 2010 blijkt dat over 2010 echter een extra budget benodigd is van € 362.000. De extra uitvoeringskosten in 2011 van € 180.000 staan geraamd op de kostenplaats Gemeentewinkel.	362.000 N
-	De rijksbijdrage WWB werk was bij de 1 ^e bestuursrapportage 2010 afgeraamd. Thans is duidelijk dat die kan worden bijgesteld	70.000 V
-	Een voor- of nadelig saldo op de exploitatie van de haven Willemstad wordt gestort in of onttrokken aan de voorziening. In 2011 levert dit een "nadelig" resultaat op ten opzichte van 2010.	14.000 N
-	In 2010 wordt een hogere rijksbijdrage t.b.v. BBZ-uitkeringen ontvangen n.a.v. herberekeningen van het aantal uitkeringen naar een volledig jaar. Voor 2010 is die gebaseerd op de verstrekte uitkeringen 2008. Voor 2011 is de rijksbijdrage lager.	50.000 N

Resteert nog een nadeel ter grootte van € 7.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

In dit programma is voor € 194.000 aan bezuinigingen/taakstellingen doorgevoerd. De belangrijkste daarvan zijn:

-	Voor uitvoering actieprogramma beleidsplan economie zoals vastgesteld door de raad staat nog een bedrag in de begroting van € 25.000. Het enige wat hiervoor nog gepland stond is een samenwerkingsscan agrarische sector. Een dergelijke scan is echter primair een taak van de sector zélf. Een trekkersrol voor de gemeente in is niet noodzakelijk. Een adviserende en faciliterende rol op verzoek van de sector behoort wel tot de mogelijkheden. Het gaat hier om een bedrag van € 10.000, dat gedekt wordt uit de reserve maatschappelijk nut. Als deze activiteit niet wordt uitgevoerd dan komt de bijdrage vanuit deze reserve te vervallen. Dit heeft geen effect voor het begrotingsresultaat. Het aframen van het resterende bedrag van € 15.000 wel.	25.000 V
-	Bijstelling van de toeslagenverordening, vergoedingen boven op de basis uitkeringsnorm De uitkeringsnorm wordt bepaald door de rijksoverheid. Deze norm wordt verhoogd op grond van de gemeentelijke toeslagenverordening. De toeslagen zullen worden verlaagd. Gevolg is dat uitkeringsgerechtigden eerder op het uiterste sociaal minimum terechtkomen.	20.000 V
-	De bijzondere bijstand terugbrengen kan door het terugbrengen van draagkrachtpercentage van 130% naar 100% voor het toekennen van een voorziening in het kader van bijzondere bijstand.	69.000 V

Een andere maatregel zou kunnen zijn om de gemeentelijke witgoedregeling aan te passen. Mogelijkheden hiertoe zijn om deze in het geheel niet toe te passen of in de vorm van een lening. Het effect van deze maatregel is dat het voorzieningenpakket van de bijzonderebijstand aan een kleinere doelgroep toekomt.

-	Begeleiding van cliënten bij schuldhulpverlening met ingang van 1 januari 2011 niet meer laten uitvoeren door Surplus (2 fte), maar door de gemeente zelf (1 tot 1,5 fte). Dit geeft een besparing van € 73.500 tot € 106.000. Hierdoor kan de huidige wachtlijst verdwijnen, waardoor het probleem sneller kan worden opgepakt. Nu duurt het langer waardoor het probleem van de cliënt alleen maar groter wordt.	74.000 V
-	Overige kleinere bezuinigingen totaal	6.000 V

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Het betreft een verklaring van het saldo in 2011. Een vergelijking met 2010 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

-	Storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen t.l.v. evenemententerrein Klundert	56.000
-	Storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen t.l.v. Vlinderbuurt	72.000
-	Storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen t.l.v. Kop Roode Vaart	781.000
-	Storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen t.l.v. Bosselaar Zuid	800.000
-	Onttrekking aan reserve maatschappelijk nut t.b.v. beleidsplan economie (keuze bezuiniging)	-/ 10.000
-	Onttrekking aan de algemene reserve t.b.v. grondexploitatie	8.000
-	Onttrekking aan reserve strategische grondverwerving t.b.v. diverse complexen	303.000
-	Onttrekking aan reserve geormerkte gelden grondexploitatie t.b.v. havenfront Willemstad	472.000
-	Onttrekking aan reserve Fort Sabina	20.000

Programma 3 Meedoen in Moerdijk

Raadsdoelstelling 'Sociale cohesie'

Versterken van de sociale cohesie in de kernen

Onze interpretatie

Sociale cohesie staat voor de samenhang in de maatschappij, solidariteit, zorg en verantwoordelijkheid voor elkaar. De samenleving heeft sociaal cement nodig om niet af te brokkelen. Het verenigingsleven, of het nu gaat om sport of cultuur, draagt hier in belangrijke mate aan bij. Activiteiten en initiatieven door vrijwilligers die het welzijn bevorderen worden gewaardeerd en ondersteund. De nadruk ligt op "mee doen". Dit geldt niet alleen voor de kwetsbare doelgroepen, maar voor alle inwoners.

ER-doel

Een betere leef- en woonomgeving in sociale zin.

SMART-doelen

1 *Iedereen kan meedoen (zorg)*

Om dit doel te bereiken zetten wij ons er voor in om de maatschappelijke ondersteuning zo te organiseren dat het bijdraagt aan gemeenschapszin en verantwoordelijkheid van de burgers. Als burgers door hun beperkingen niet in staat zijn volwaardig deel te nemen aan de samenleving, dan bieden wij hen hierbij ondersteuning. Hierbij is het faciliteren van zorg op maat een taak van ons als gemeente, waarbij de Wmo ons kader is. Een adequate maatschappelijke ondersteuning levert ook een bijdrage aan de leefbaarheid in alle kernen. Immers, doordat burgers in staat worden gesteld "mee te doen" aan de samenleving, kan er een krachtige sociale structuur ontstaan. Zelforganisatie, maatschappelijke bindingen en het nemen van eigen verantwoordelijkheid zijn hierbij van grote betekenis.

Voor jeugd hebben we als gemeente vanuit het beleidsplan maatschappij specifiek beleid. Dit beleid is erop gericht dat kinderen zich veilig tot gezonde en gelukkige volwassenen kunnen ontwikkelen die meedoen in onze samenleving. Ouders en verzorgers worden als dit nodig is ondersteund bij het laten opgroeien en opvoeden van hun kinderen. Als lokale overheid zijn wij een partner in het bieden van de

passende onderwijs- en zorgfaciliteiten van voorschoolse voorzieningen tot en met vervolg onderwijs.

In zorgwekkende situaties moet de inspanning van de betrokken partijen bij een gezin er op gericht zijn om de ongewenste situatie snel en effectief te beëindigen. Onze belangrijkste activiteiten zijn gericht op preventie waarbij iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Voor ieder gezin geldt: één gezin, één plan. Eigen kracht van gezinnen/personen staat centraal. Hulpverlening of andere interventies zijn gericht op zelfredzaamheid.

Uitvoering in 2011

- Uitvoering geven aan (actiepunten uit) beleidsplan maatschappij:
  - o Aanpak laag geletterdheid
  - o Aanpak overgewicht
  - o Aanpak eenzaamheid
  - o Bevordering lokale initiatieven
  - o Stimuleren actieve bijdrage lokale samenleving
- Het herijken van het beleidsplan maatschappij;
- Adequate invulling van de gemeentelijk regierol, via de stuurgroep Jeugd en Onderwijs;
- Het realiseren van het Centrum Jeugd en Gezin inclusief jeugdgezondheidszorg;
- Invoeren gebruik signaleringssysteem Zorg en Jeugd door alle partners;
- Het implementeren van de wet OKE in gemeentelijk beleid en regelgeving;
- Regionale samenwerking op het gebied van leerplicht en voortijdig schoolverlaten;
- Uitvoering geven aan de Lokale Educatieve Agenda

2 *Iedereen doet mee (vrije tijd)*

Naast de maatschappelijke ondersteuning aan de burger, veelal gebaseerd op wettelijke regelgeving, richten wij ons tevens op de ondersteuning van vrijwilligers en verenigingen. Hierbij is de inzet gericht op waardering en inhoudelijke, praktische ondersteuning, waardoor er een aantrekkelijk klimaat ontstaat om vrijwilligerswerk uit

te voeren en zelf activiteiten te ontplooiën. Vooral sport- en cultuurverenigingen hebben onze aandacht.

Uitvoering in 2011

- Opstellen vrijwilligersbeleid incl. maatschappelijke stages;
- Het uitvoeren nulmeting voor het inventariseren van de bestaande sociale structuren om ook kwetsbare groepen mee te laten doen;
- Herijken subsidiebeleid;
- Jaarlijks een informatiebijeenkomst (mede) organiseren in het kader van deskundigheidsbevordering en ondersteuning van verenigingen;

Kaders

- Beleidsplan maatschappij "Meedoen", portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Armoedebelief, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Grootenboer;
- Plan van aanpak Centrum Jeugd en Gezin, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Grootenboer;
- Wet publieke gezondheid, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets.
- Beleidsplan kunst en cultuur, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Beleidsplan Sport, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Subsidiebeleid, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Harmonisatie verhuur gemeenschapshuizen, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets;
- Harmonisatie beleid gemeentelijke buitensportaccommodaties, portefeuilleverantwoordelijke wethouder Koevoets.

Kwantitatieve meetindicatoren

- Indicatoren vanuit de jaarlijkse Burgerenquête:
  - o Mate van tevredenheid over basisonderwijs in de eigen woonbuurt;
  - o Mate van tevredenheid over voorzieningen voor jongeren in de eigen woonbuurt;
  - o Saamhorigheidsgevoel in de eigen woonbuurt (vanaf 2011);

- o Mate van sociale cohesie in de woonbuurt (vanaf 2011).
- o Mate van tevredenheid over welzijnsvoorzieningen;
- o Mate van tevredenheid over sportvoorzieningen in de gemeente;
- o Mate van tevredenheid over de verenigingen in de gemeente;
- o Mate van tevredenheid over de culturele voorzieningen in de gemeente.

- Overige indicatoren:
  - o Wmo-jaarcijfers.

Kwalitatieve meetindicatoren

- Oplevering van:
  - o Geactualiseerd beleidsplan Maatschappij;
  - o Centrum Jeugd en Gezin;
  - o Vrijwilligersbeleid;
  - o Herijkt subsidiebeleid.

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doelstelling 2014
3. Sociale cohesie					
Iedereen kan meedoen (zorg)	Aantal verzoeken voor schuldhulpverlening	-	-	pm	
	Aantal geslaagde schuldhulpverleningstrajecten	-	-	pm	
	Aandeel recidivisten schuldhulpverlening	-	-	pm	
	Waardering van welzijnsvoorzieningen in de gemeente	5,6	5,3		
	Saamhorigheidsgevoel	-	-	pm	
	Mate van sociale cohesie in woonbuurt	-	-	pm	
	Mate van tevredenheid over basisonderwijs in de eigen woonbuurt	7,7	6,9		
	Mate van tevredenheid over onderwijsvoorzieningen in de gemeente	7,1	7,0		
	Waardering voor voorzieningen gezondheidszorg in gemeente.	6,7	7,1		
Iedereen doet mee (vrije tijd)	Waardering van voorzieningen jongeren in de eigen woonbuurt	4,8	4,4		
	Waardering van voorzieningen jongeren in gemeente	5,1	4,3		
	Waardering van sportvoorzieningen in gemeente	7,4	7,4		

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doelstelling 2014
	Waardering van de verenigingen in de gemeente	7,4	7,2		
	Waardering van culturele voorzieningen in de gemeente	5,9	5,7		
	Waardering van het totaal aan voorzieningen	6,4	6,2		

Baten en lasten programma 3

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting 2013	2014
Lasten	15.128	16.177	14.411	14.453	14.275	14.081
Baten	1.442	1.477	1.325	1.319	1.326	1.326
Resultaat voor bestemming	13.686	14.700	13.086	13.134	12.949	12.755
Storting in reserves	3.054	13	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	3.897	1.055	-160	0	0	0
Resultaat na bestemming	12.843	13.658	13.246	13.134	12.949	12.755
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			202 V			
Kapitaallasten			43 V			
Overige verschillen			1.226 V			
Overige verschillen (keuze)			<u>143 V</u>			
Vershil t.o.v. 2010			1.614 V			

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2010 ad € 43.000 is voornamelijk het gevolg van:

- Per saldo lagere rentelasten wegens lagere rente a.g.v. afschrijvingen in 2010, hogere rente a.g.v. nieuwe investeringen en lagere rente a.g.v. verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%) 36.000 V
- Lagere afschrijvingslasten 2011 vlas- en suikermuseum 7.000 N

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 1.226.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2010 zijn:

- In 2011 zijn de eenmalige uitgaven maatschappelijk nut lager dan in de begroting 2010. Voor een belangrijk deel komt dit doordat eventuele doorschuivingen vanuit 2010 naar 2011 nog niet zijn verwerkt. Dit vindt plaats via de 2^e bestuursrapportage 2010. Voor 2011 geeft dit derhalve een voordeel ten opzichte van 2010. 775.000 V
De belangrijkste zijn:
  - inzet combinatiefuncties in 2010 € 125.000
  - opheffen belemmeringen gehandicapten 2010 - 297.000
  - beleidsplan sport 2010 - 35.000
  - beleidsplan maatschappij 2010 - 282.000
- In 2010 is eenmalig een bedrag van € 250.000 verstrekt aan stg. De Waarden ten behoeve van maatregelen voor verbetering van het binnenklimaat van huisvesting primair onderwijs. Daar stond een rijksvergoeding tegenover van € 200.000. Per saldo voordelig ten opzichte van 2010. 50.000 V
- In verband met de inzet van een Brede school coördinator is de raming voor inhuur derden in 2010 hoger dan in 2011. 45.000 V
- De budgetsubsidie voor onderwijsbegeleiding is in 2011 verlaagd. 25.000 V
- Bij de vaststelling van de begroting 2010 is besloten de vergoeding aan schoolbesturen o.b.v. lokale onderwijsregelingen (harmonisatiegelden) ad € 104.000 in 3 jaar af te bouwen 34.000 V
- In 2010 was nog een bedrag geraamd voor het opstellen van criteria voor het omgaan met beeld bepalende objecten. 14.000 V
- In 2010 is op het product Volksfeesten een bedrag geraamd van € 10.000 voor het aanleggen van een stroomkast en wateraansluitpunt op het evenemententerrein aan het havenfront Willemstad. Daarnaast is de raming waarderingssubsidies in 2011 lager. Per saldo een voordeel van 12.000 V
- In het kader van de WMO is in 2010 ten laste van het rekeningresultaat 2009 een extra bedrag geraamd van € 50.000 voor mantelzorgondersteuning. In de kadernota 2011 is verder vastgelegd dat het budget WMO bijdragen aan professionele instellingen in 2011 met € 25.000 wordt verlaagd. Op basis van ervaringscijfers is het budget voor de post uitvoeringskosten WMO 2011 verlaagd met € 28.000. 103.000 V
- Het budget uitkeringen persoonsgebonden budget WMO thuiszorg is op basis van ervaringscijfers in 2011 verlaagd met € 30.000. Verder is de raming 2011 van de te innen bijdragen

	door het CAK op grond van thans bekende cijfers voor 2011 met € 84.000 bijgesteld.	115.000 V
-	Op grond van ervaringscijfers is het budget WMO vervoersvoorzieningen 2011 verlaagd; De bijdrage aan het KCV (deeltaxi) komt € 60.000 lager uit. Uitkeringen in natura zijn verlaagd met € 30.000 terwijl de uitgaven persoonsgebonden budget met € 17.000 zijn aangepast.	107.000 V
-	De raming voor woningaanpassingen op grond van de WMO is voor 2011 bijgesteld aan de hand van ervaringscijfers.	75.000 N
-	De raming 2010 van het product Uitvoering Dorpsplannen is incidenteel verhoogd met het restant budget 2009 om de bioscoopfunctie van de Moerdijkzaal en de heemkundekring Fijnaart te kunnen realiseren.	63.000 V
-	In 2010 was het restant krediet uitvoering accommodatiebeleid 2009 opgevoerd. Het ging om een bedrag van € 30.000 uit te geven in 2010.	30.000 V
-	Bij de budgetaanpassingen 2011 is het budget voor Peuterspeelzaalwerk in 2011 verlaagd met € 31.000. In de jaren 2012-2014 wordt het budget ieder jaar nog met € 22.000 verlaagd.	31.000 V
-	In 2011 wordt een bedrag van € 44.000 toegevoegd aan de algemene uitkering ten behoeve van het project 'maatschappelijke stage'. Dat bedrag wordt als geormerkt budget opgenomen op het product sociaal cultureel werk.	44.000 N
-	Vanaf 2011 is ter bestrijding van onderwijsachterstanden een bedrag voor budgetsubsidies opgenomen.	26.000 N
-	De raming 2011 van subsidie aan de openbare bibliotheek is € 42.000 hoger dan in 2010. In 2010 is de hogere bijdrage voor de nieuwe huisvesting voor een half jaar geraamd, in 2011 voor een volledig jaar.	42.000 N

Resteert nog een voordelig verschil ter grootte van € 9.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

In dit programma is voor € 143.000 aan bezuinigingen/taakstellingen doorgevoerd. De belangrijkste daarvan zijn:

-	In het kader van de uitvoering van het accommodatiebeleid is de compensatie van de tarieven bijgesteld.	12.000 V
-	Op diverse onderdelen van gemeentelijke gezondheidszorg kan worden bezuinigd omdat er bij die onderdelen geen sprake is van een wettelijke verplichting en in de praktijk blijkt dat de inzet van ambtelijke capaciteit voldoende is. Zo kan worden bespaard op een gezondheidseffectscreening, technische hygiëne zorg, depressiepreventie en op het voorlichtingsproject overmatig alcoholgebruik. Dit laatste project wordt Novadid-Kentron gratis aangeboden aan alle sportverenigingen.	18.000 V
-	De geraamde middelen voor herhuisvesting ROC kunnen worden bijgesteld. Er kan gebruik gemaakt worden van bestaande noodlokalen; daarnaast zijn de middelen voor een behoefteonderzoek opvoedingsondersteuning niet benodigd. Dekking zou plaatsvinden uit de reserve maatschappelijk nut. Dit komt nu te vervallen (zie hieronder mutaties reserves).	160.000 V
-	Overige kleinere bezuinigen.	19.000 V

Daartegenover zijn de volgende noodzakelijke kostenverhogingen doorgevoerd:

- Het benodigde budget voor WMO rolstoelen moet op grond van het huidige gebruik worden bijgesteld en komt vermoedelijk uit op een bedrag van € 343.000 in 2011. Het effect van deze verhoging van het budget betekent dat de noodzakelijke verstrekkingen doorgang kunnen vinden. 56.000 N
- Bij de Kadernota 2011 was een bezuiniging doorgevoerd van € 10.000 op de bijdrage Centrum Jeugd en Gezin. Uitgangspunt is dat CJG gelden passen binnen de rijksmiddelen BDU-CJG. Als die middelen niet benut worden, dient dat geld te worden terugbetaald. Er kan daarom geen sprake zijn van een bezuiniging. 10.000 N

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijke resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Het betreft een verklaring van het saldo in 2011. Een vergelijking met 2010 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

- Onttrekking aan de reserve maatschappelijk nut t.b.v. beleidsplan maatschappij (keuze bezuiniging) 160.000 N

Programma 4   Veiligheid in Moerdijk

Raadsdoelstelling 'Veiligheid'

Het creëren van een veilige woon- en leefomgeving.

Onze interpretatie

Een veiliger Moerdijk is een gezamenlijke doelstelling van overheid, burgers, bedrijfsleven en onze partners in de veiligheidsketen. Daarom richten wij ons op gezamenlijke inspanningen ter verbetering van de veiligheid in kernen, wijken en buurten, waarbij het beperken en voorkomen van overlast een voorname plaats inneemt. In dit kader is het noodzakelijk dat we als gemeente een goed beeld hebben van de fysieke risico's zowel binnen onze gemeentegrenzen als daarbuiten. Een goede communicatie hieromtrent is van groot belang voor het veiligheidsgevoel van onze burgers. Wij willen dat onze inwoners zich veilig voelen.

De aard van de veiligheidsrisico's binnen onze gemeente is van dien aard dat een duidelijke regiefunctie van onze kant vereist is. Inzet hierbij is het verkrijgen en onderhouden van sterkere verbindingen tussen de schakels van de veiligheidsketen, zowel gemeentelijk als intergemeentelijk. Met name op het gebied van externe veiligheid wensen wij in de regio het voortouw te nemen. De burgemeester is in deze onze ambassadeur en regisseur van het veiligheidsbeleid.

In het kader van een veilige woon- en leefomgeving richt uw raad zich op veilige verbindingen tussen onze kernen. En terecht. Wij menen echter dat dit onderdeel het meest tot zijn recht komt bij een ander onderwerp van de raadsagenda, zijnde het onderwerp "kernen", waarbij het gaat om het verbeteren van de woon- en leefomgeving in fysieke zin. Het aspect veilige verbindingen blijft hier dan ook buiten beschouwing.

ER-doel

Een veiligere woon- en leefomgeving.

SMART-doelen

1. *Bestrijding overlast en verloedering in kernen*

Uitvoering 2011

- Het stimuleren en faciliteren van buurtpreventie in samenwerking met de politie;
- Het in samenwerking met de corporaties invoeren van buurtbemiddeling;
- Uitvoering geven aan de regionale aanpak van huiselijk geweld door aan te sluiten bij campagnes van het regionale steunpunt huiselijk geweld;
- Het continueren van onder meer het overleg Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan ten behoeve van verkrijgen van een evenwicht in horeca- en leefbaarheidsbelangen;
- Uitvoering geven aan het regionaal drugsbeleid;
- Het in regionaal verband opstellen van een plan van aanpak bestrijding jeugdoverlast (ketenaanpak);
- Inzetten van een extra BOA (Buitengewoon opsporingsambtenaar)
- Het continueren van de deelname aan het veiligheidshuis in het district Bergen op Zoom;
- Het opstellen van een plan van aanpak voor verslavingsproblematiek (alcohol- en drugsgebruik).

2. *Verhogen veiligheid(sgevoel)*

Door reeds in een vroegtijdige stadium bij de visievorming, beleidsontwikkeling, ruimtelijke ordening en planvorming voldoende aandacht te hebben voor het thema veiligheid (o.a. externe veiligheid, brandpreventie), kunnen de grootste slagen worden gemaakt voor een veiliger Moerdijk. Voorkomen is beter dan genezen.

Mochten zich desondanks calamiteiten en incidenten voordoen, dan is het van belang dat we hierop adequaat voorbereid zijn en op basis hiervan dan ook adequaat handelen. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar communicatie, zowel tijdens als ná calamiteiten en incidenten.

Uitvoering 2011

- In samenwerking met corporaties in woonwijken “donkere plaatsen” aanpakken;
- Het hanteren van het Politiekeurmerk Veilig Wonen bij nieuwbouw- en herstructureringsprojecten met bijzondere aandacht voor de hierbij behorende inrichting van de directe omgeving;
- Stimuleren samenwerking bedrijven op het gebied van veiligheid door te trachten het Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen gemeentebreed, op alle bedrijventerreinen en wellicht winkelgebieden door te voeren;
- Het opstellen van een plan van aanpak ter verbetering van de zelfredzaamheid van burgers en werknemers op en rond het Haven- en Industrierrein Moerdijk, gekoppeld aan de integrale herziening van het bestemmingsplan Haven- en Industrierrein Moerdijk, inclusief inzicht in de hiervoor benodigde financiële middelen;
- Het zorgdragen voor een heldere en transparante communicatie over de risico's binnen het grondgebied (risicocommunicatie);
- Oplossen (latente) saneringssituaties binnen risicocontouren van zowel risicovolle inrichtingen als transportmodaliteiten, door actualisatie bestemmingsplannen en Wet milieubeheer-vergunningen.

3. *Inzicht krijgen en behouden in de fysieke risico's*

Uitvoering 2011

- Het vaststellen van de integrale herziening van het bestemmingsplan Haven- en Industrierrein Moerdijk, waarin de aanwezige risico's inzichtelijk zijn gemaakt;
- Het vaststellen van een gebiedsgericht extern veiligheidsbeleid, waarmee antwoord wordt gegeven op de vraag “Waar willen we bepaalde risico's wel en waar niet?”;
-
- Het opstellen van een brandpreventiebeleid bestaande bouw (ca. 250 panden die vanuit het handhavingsprogramma o.b.v. prioriteiten worden gecontroleerd);

- Het opstellen van een jaarlijks veiligheidsplan (op basis van onder meer de jaarlijkse monitoring);
- Uitvoering geven aan Port Security door een port-securityplan te implementeren en uitvoering te geven aan periodieke certificering port-faciliteiten;
- Het opnemen van controles en oefeningen in het kader van Port Security in het handhavingsprogramma en het rampenplan (oefenen en opleiden);
- Het actualiseren van het rampenplan en rampenbestrijdingsplannen;
- Het jaarlijks multidisciplinair beoordelen en zo nodig aanpassen van de aanvalsplannen.

Kaders

- Bestemmingplan Haven- en Industrierrein Moerdijk, portefeuillevaardelijke: wethouder Punt;
- Handhavingsprogramma 2009 , portefeuillevaardelijke: burgemeester Denie
- Beleidsplan Integrale Veiligheid, portefeuillevaardelijke: burgemeester Denie;
- Beleidsplan Externe Veiligheid, portefeuillevaardelijke: burgemeester Denie;
- Beleidsplan Wonen “een (t)huis voor iedereen”, portefeuillevaardelijke: wethouder Punt.

Kwantitatieve meetindicatoren

- Indicatoren voortkomende uit de jaarlijkse burgerenquête:
  - o Algemeen oordeel over de veiligheid in de eigen woonbuurt;
  - o Percentage van de inwoners dat zich veilig voelt in de eigen woonbuurt;
  - o Mate van tevredenheid over de aandacht van de gemeente voor het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de eigen woonbuurt;
  - o Mate van tevredenheid over de bereikbaarheid van de gemeente voor meldingen en klachten over onveiligheid en overlast in de woonbuurt;

- Mate van tevredenheid over het reageren van de gemeente op meldingen en klachten over onveiligheid en overlast in de woonbuurt;
  - Algemeen oordeel over de inzet van de politie.
- Indicatoren vanuit de driejaarlijkse Bedrijvenenquête (2011, 2014):
- Algemeen oordeel over veiligheidssituatie in de directe bedrijfsomgeving;
  - Percentage ondernemers dat vaak te maken heeft met vernieling / vandalisme;
  - Percentage ondernemers dat vaak te maken heeft met diefstal;
  - Percentage ondernemers dat vaak te maken heeft met inbraak.

Kwantitatieve meetindicatoren

- Oplevering van:
- plan van aanpak bestrijding jeugdoverlast;
  - plan van aanpak voor verslavingsproblematiek;
  - integrale herziening van het bestemmingsplan Haven- en Industrierrein Moerdijk;
  - brandpreventiebeleid bestaande bouw;
  - geactualiseerd rampenplan en rampenbestrijdingsplannen.

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doelstelling 2014
4. Veiligheid					
bestrijding overlast en verloedering kernen	Beoordeling van veiligheid in de eigen woonkern	7,0	7,2		7,0-7,9
	Percentage burgers dat zich vaak onveilig voelt in de eigen woonkern	2%	2%		
Verhogen veiligheid(sgevoel)	Percentage burgers dat vaak bepaalde plekken in de woonbuurt mijdt die als onveilig worden ervaren	3%	2%		
	Waardering voor inzet politie	6,1	6,0		
	Oordeel over aandacht gemeente voor verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid binnen de eigen woonkern	5,9	5,8		
	Algemeen oordeel over de veiligheidssituatie in de directe bedrijfsomgeving	-	-	pm	
	Percentage ondernemers dat vaak te maken heeft met vernieling en vandalisme	-	-	pm	
	Percentage ondernemers dat vaak te maken heeft met diefstal	-	-	pm	
	Percentage ondernemers dat vaak te maken heeft met inbraak	-	-	pm	

Baten en lasten programma 4

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting 2013	2014
Lasten	4.269	4.196	4.072	4.066	4.079	4.072
Baten	241	149	105	105	105	105
Resultaat voor bestemming	4.028	4.047	3.967	3.961	3.974	3.967
Storting in reserves	1	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	2	1	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	4.027	4.046	3.967	3.961	3.974	3.967
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			102 V			
Kapitaallasten			37 V			
Overige verschillen			66 N			
Overige verschillen (keuze)			6 V			
Vershil t.o.v. 2010			79 V			

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2010 ad € 37.000 is voornamelijk het gevolg van:

- Per saldo lagere rentelasten wegens lagere rente a.g.v. afschrijvingen in 2010, hogere rente a.g.v. nieuwe investeringen en lagere rente a.g.v. verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%) 32.000 V
- Lagere afschrijvingslasten 2011 5.000 V

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 66.000 nadelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2010 zijn:

- In 2011 zijn de eenmalige uitgaven maatschappelijk nut lager dan in de begroting 2010. Voor een belangrijk deel komt dit doordat eventuele doorschuivingen vanuit 2010 naar 2011 nog niet zijn verwerkt. Dit vindt plaats via de 2^e bestuursrapportage 2010. Voor 2011 geeft dit derhalve een voordeel ten opzichte van 2010. 24.000 V
- In 2010 is een bedrag ontvangen (en geraamd) wegens rentevergoeding door de Veiligheidsregio over de in september 2010 betaalde overnamesom van brandweerafactiva. Het gaat daarbij om een bedrag van € 35.000; daarnaast is de bijdrage aan de Veiligheidsregio 2011 € 40.000 hoger dan in 2010. 75.000 N
- In 2010 is een eenmalige subsidiebijdrage van de Provincie geraamd van € 27.000 op het product Milieuhandhaving en Toezicht. Vanwege het eenmalig karakter betekent dat een nadelig verschil. 27.000 N
- In het kader van de herschikking van budgetten Veiligheidsplan is voor 2011 en 2013 een bedrag opgenomen van € 17.500. 17.000 N
- In 2011 wordt op het product Uitvoering APV / bijzondere wetten een rijksbijdrage geraamd van € 7.500 t.b.v. strafbeschikkingen. Daarnaast is de opbrengst APV leges met € 9.000 bijgesteld. 16.000 V
- Door de controle van duobakken in eigen beheer uit te voeren (door GOA) hoeft hier niet meer afzonderlijk voor te worden ingehuurd. 13.000 V

In dit programma is voor € 6.000 aan bezuinigingen/taakstellingen doorgevoerd. De belangrijkste daarvan is:

- In het kader van milieuhandhaving zal geen opdracht meer verstrekt worden voor het doen van zogenaamde "wildcard controles" bij milieucategorie-4 bedrijven. De budgetaanpassing bedraagt thans € 5.000, aangezien bij de Kadernota 2011 een claim van € 36.000 niet is gehonoreerd. Het effect van deze maatregel dat een minder adequate handhaving plaatsvindt bij de zwaardere bedrijven. Mogelijk leidt dit tot klachten over milieuoverlast. 5.000 V

Programma 5 Duurzaam leven in Moerdijk

Raadsdoelstelling 'Duurzaamheid'

Het creëren van een duurzame leef- en woonomgeving.

Onze interpretatie

Onze inzet is gericht op het verkrijgen en waarborgen van een duurzame leef- en woonomgeving. Vanuit diverse onderdelen van het gemeentelijke beleid kan hieraan een bijdrage geleverd worden. Met het oog op efficiency en effectiviteit van beleid streven wij naar een integrale inzet van onze beschikbare middelen en instrumenten. Bij het duurzaam handelen is het van belang dat we niet alleen oog hebben voor het heden, maar juist met name ook voor de toekomstige leef- en woonomstandigheden in onze gemeente. Duurzaamheid gaat hierbij verder dan de focus op milieuaspecten. Het gaat vooral om het vinden van een gezonde en structurele balans tussen sociaal-economische ontwikkelingen, de natuurlijke omgeving en maatschappelijk welzijn. Voor ons staat duurzaamheid de komende periode derhalve hoog op de agenda. Voor het welslagen van onze inspanningen ter realisatie van onze doelstellingen in deze achten wij het van groot belang dat wij als gemeente -daar waar mogelijk- een voorbeeldfunctie vervullen, bijvoorbeeld door middel van duurzame van goederen en diensten. Het ultieme doel is het leveren van bijdragen om op termijn te komen tot een CO2-neutrale gemeente .

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Het voorkomen van onnodig energiegebruik;
- Het bij voorkeur gebruik maken van duurzame/eindeloze bronnen;
- Het verstandig gebruiken van eindige bronnen.

ER-doel

Een duurzamere woon- en leefomgeving.

SMART-doelen

1. *De bestaande leef- en woonomgeving beschermen en waar mogelijk verduurzamen*

Uitvoering 2011

- Het opstellen van een nota Duurzaamheid om te komen tot integrale, efficiënte en effectieve inzet van menskracht en middelen;
- Het maken van een nulmeting duurzaamheid op basis van een CO2-scan;
- Het realiseren van een duurzaam Logistiek park als onderdeel van de bestuursovereenkomst Moerdijk MeerMogelijk;
- Het ontwikkelen en realiseren van ecologische verbindingzones;
- Het bevorderen van duurzaam bouwen door middel van het maken van prestatie-afspraken in deze met partners (corporaties, ontwikkelaars), vast te leggen in door de raad vast te stellen startdocumenten;
- Het uitvoering geven aan het convenant Duurzame Verbindingen;
- Uitvoering geven aan het plan van aanpak Millenniumgemeente.

2. *Een goede scheiding en duurzame verwerking van huishoudelijk afval(stromen)*

Uitvoering 2011

- Het bevorderen van aandacht voor afvalscheiding en -verwerking door middel van adequate voorlichting;
- Het verrichten van onderzoek naar de wensen van burgers ter verbetering van afvalscheiding in relatie tot de huidige voorzieningen (inzamelmiddelen, milieustraat e.d.).

3. *Een schone buitenruimte*

In dit kader richten wij ons op het stimuleren van het schoonhouden van de buitenruimte.

Uitvoering 2011

- Het aanbrengen van adequate voorzieningen ter voorkoming van aantasting van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte als gevolg van zwerfvuil en hondenpoep;
- Structurele voorlichting richting burgers, ondernemers en scholen ter voorkoming van zwerfvuil e.d.

4. *Terugdringen energiegebruik en stimuleren gebruik duurzame energiebronnen*

Uitvoering 2011

- Bevordering hergebruik reststromen bedrijven, zowel onderling als in relatie tot projecten buiten het industrieterrein Moerdijk door middel van deelname in de stuurgroep Duurzaam industrie en haventerrein Moerdijk, de stuurgroep Duurzame Verbindingen en de Stuurgroep Energyweb;
- Stimulering productie van duurzame energie met o.a. windenergie door middel van uitvoering van het project Windpark Oud Dintel en mogelijke uitbreiding van windenergie op het Havenschap.

Kaders

- Beleidsplan Milieu, portefeuillevaardelijke: wethouder Punt;
- Bestuursvereenkomst Moerdijk MeerMogelijk, portefeuillevaardelijke: wethouders Grootenboer en Koevoets;
- Uitvoeringsnota Millenniumgemeente, portefeuillevaardelijke: wethouder Punt
- Nota Windenergie, portefeuillevaardelijke: wethouder Punt.

Kwantitatieve meetindicatoren

- Indicatoren vanuit de jaarlijkse Burgerenquête:
  - o Mate van tevredenheid over het inzamelen van huisafval;
  - o Waardering voor schoonhouden woonbuurt.
- Overige indicatoren:
  - o Nulmeting CO2 in 2011, en vervolgens jaarlijks meten. Deze meting wordt verricht door de CO2-scan. Hiermee wordt de 0-situatie en de verdeling van die CO2-uitstoot over de verschillende sectoren (zoals verkeer en vervoer, huishoudens, industrie, etc.) in beeld gebracht. Met behulp van de uit de scan verkregen informatie wordt een footprint van de gemeente gemaakt. Met de CO2-scan is ook inzicht te krijgen in de hoogte van de toekomstige CO2-emissies als er geen beleid gevoerd zou worden (autonome ontwikkelingen). Vervolgens kan op basis van de 'maatregelenmodule' van de CO2-Scanner gevolgd worden wat de effecten zijn van het door ons gevoerde beleid.

Kwalitatieve meetindicatoren

- Oplevering van:
  - o nota Duurzaamheid;
  - o Nulmeting duurzaamheid op basis van een CO2-scan;

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doelstelling 2014
5. Duurzaamheid					
Goede scheiding en duurzame verwerking van huishoudelijk afval(stromen)	Mate van tevredenheid over inzamelen van huisafval	7,6	7,4		
Een schone buitenruimte	Waardering van schoonhouden woonbuurt	6,1	6,6		
Terugdringen energiegebruik en stimuleren gebruik duurzame energiebronnen	CO2-scan	-	-	pm	

Baten en lasten programma 5

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting 2013	2014
Lasten	4.642	6.453	4.453	4.411	4.406	4.401
Baten	10	1383	105	105	105	105
Resultaat voor bestemming	4.632	5.070	4.348	4.306	4.301	4.296
Storting in reserves	885	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	1.346	777	-45	0	0	0
Resultaat na bestemming	4.171	4.293	4393	4.306	4.301	4.296

Verklaring verschillen resultaat voor bestemming

Doorbelasting kostenplaatsen	118 N
Kapitaallasten	5 V
Overige verschillen	802 V
Overige verschillen (keuze)	<u>34 V</u>
Vershil t.o.v. 2010	723 V

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2010 ad € 5.000 is het gevolg van:

- Lagere rentelasten wegens lagere rente a.g.v. verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%) 5.000 V

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 802.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2010 zijn:

- In 2011 zijn de eenmalige uitgaven maatschappelijk nut lager dan in de begroting 2010. Voor een belangrijk deel komt dit doordat eventuele doorschuivingen vanuit 2010 naar 2011 nog niet zijn verwerkt. Dit vindt plaats via de 2^e bestuursrapportage 2010. Voor 2011 geeft dit derhalve een voordeel ten opzichte van 2010. 719.000 V
De belangrijkste zijn:
  - Sanering gasfabriek Klundert € 474.000
  - Uitvoering milieubeleidsplan - 228.000
  - Uitvoering milieubelevingsonderzoek - 17.000
- O basis van ervaringscijfers is de raming van het budget voor storkosten GFT 2011 teruggebracht met € 80.000. Bij de budgetaanpassingen 2011 zijn de verwerkingskosten restafval verlaagd met € 15.000. 95.000 V
- Voor de behandeling van milieuvergunningen is in 2010 een bedrag geraamd van € 70.000 wegens inhuur. In 2011 is geen budget meer voor inhuur opgenomen. 70.000 V
- In 2011 zijn de kosten van de nieuwe inzamelingsvorm opgenomen, waaronder die van kunststof en plastic. Per saldo pakt de raming voor 2011 nadeliger uit t.o.v. 2010. 15.000 N
- In 2011 wordt € 65.000 meer geraamd wegens besteding van gelden die worden toegekend o.g.v de Stimuleringsregeling Lokale Klimaatinitiatieven (Slok-gelden). De ontvangen bijdrage maakt onderdeel uit van de algemene uitkering en wordt verantwoord onder programma 6. 65.000 N

Resteert nog een nadelig verschil ter grootte van € 2.000.

In dit programma is voor € 34.000 aan keuzeropties bezuinigingen doorgevoerd. De belangrijkste daarvan zijn:

- Door de controle van duobakken in eigen beheer uit te voeren (door GOA), hoeft hier niet meer afzonderlijk voor te worden ingehuurd. 13.000 V
- Als gevolg van landelijke deregulering vindt bij de uitvoering van bedrijfsactiviteiten in het kader van de Wet milieubeheer een verschuiving plaats van vergunningplicht naar meldingsplicht. Aan de hand van ervaringscijfers kan het budget voor Vergunningen / melding worden aangepast door minder uren van de RMD af te nemen o.a. in het voortraject bij nieuwe vestiging van bedrijven. De kwaliteit van het product wordt niet minder. Indien echt noodzakelijk kan altijd nog op ad-hoc basis advies worden

-	gevraagd bij de RMD	16.000 V
	Overige kleinere bezuinigingen totaal	5.000 V

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Het betreft een verklaring van het saldo in 2011. Een vergelijking met 2010 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

-	Onttrekking aan de reserve maatschappelijk nut t.b.v. Milieubeleidsplan (keuze bezuiniging)	-/- 45.000
---	---	------------

Programma 6 Samen vóór en mét de klant

Raadsdoelstelling 'Bestuur en organisatie'

Een efficiënte en effectieve dienstverlening aan inwoners, bezoekers, verenigingen, bedrijven en (maatschappelijke) instellingen.

Onze interpretatie

"Zeggen wat je doet" en "doen wat je zegt", zowel vanuit de dienstverlenende als de ondernemende en regisserende rol van de gemeente op een zodanige wijze dat gekomen wordt tot een transparante, efficiënte en effectieve inzet van onze beperkte middelen, waarbij aangesloten wordt bij de verschillende rollen van de klant.

Als college zetten wij in op de ontwikkeling van de organisatie als dienstverlener (samen vóór de klant) en als vormgever (samen mét de klant). Hierbij stellen wij ons tot doel dat Moerdijk in 2015:

- Een klantgerichte, flexibele en dynamische organisatie is, die op basis van de behoefte en logica van de klant op een efficiënte wijze publieke diensten aanbiedt;
- Het portaal van de gehele overheid is voor haar inwoners, waarbij samen met partners in de keten naar een maximale toegevoegde waarde wordt gestreefd;
- Bekend staat als een ondernemende, resultaatgerichte organisatie, betrouwbaar in haar handelen, die in het belang van de samenleving, tijdig inspeelt op in- en externe ontwikkelingen en hierbij een pro-actieve en oplossingsgerichte houding aanneemt;
- Voor marktpartijen en maatschappelijke instellingen een volwaardig regisserende partner is in het bereiken van gewenste ruimtelijke en maatschappelijke effecten.

ER-doel

Een betere, efficiëntere en effectievere dienstverlening.

SMART-doelen

1. *Verhogen van de klanttevredenheid*

De basis voor het realiseren van dit doel is het verwezenlijken van de zogenaamde Antwoord© ambities teneinde het Overheidsloket van de toekomst te worden. Betreffende ambities zijn:

- **Duidelijke ingang:** Burgers en ondernemers hebben per kanaal een duidelijk ingang waar ze met al hun vragen aan de overheid terecht kunnen;
- **Altijd bereikbaar:** Burgers en ondernemers zijn vrij om de manier en het moment van dienstverlening te kiezen. Het maakt niet uit via welk kanaal ze hun vraag stellen, ze krijgen altijd hetzelfde betrouwbare antwoord;
- **Direct antwoord:** Burgers en ondernemers krijgen direct antwoord (of een product) of worden goed doorverwezen, waardoor sprake is van samenhangende overheidsdienstverlening. De burger hoeft zijn vraag maar één keer te stellen en gegevens slechts één keer door te geven;
- **80% in één keer goed:** Doelstelling is dat het Klant Contact Centrum (KCC) van gemeenten gemiddeld 80% van de vragen aan de overheid in één keer goed afhandelt. De overige 20% van de vragen worden vraaggericht en gecontroleerd afgehandeld. Dit kan zijn door de (vakafdeling van de) gemeente of door een andere overheidsorganisatie;
- **Echt geholpen:** Burgers en ondernemers worden echt geholpen, binnen de gestelde termijn. De overheidsorganisaties zijn om de burger georganiseerd in plaats van dat de burger zijn weg binnen de overheid moet kennen.

Uitvoering 2011

Het realiseren van de Antwoord© ambities richt is zich in 2011 concreet op:

- Het opstellen van een plan van aanpak om een KCC vorm te geven;
- Het vormgeven van een ontwikkelloket, één ingang voor alle vragen op het ruimtelijke vlak;
- Het realiseren van diverse verbeteropties, die zowel voor klanten als voor de interne organisatie voordeel opleveren voor wat betreft bereikbaarheid, persoonlijk contact, termijnen

en meldingen openbare ruimte. In dit kader richten wij ons specifiek op:

- Het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid;
- Het stimuleren van de organisatie eerder en vaker het persoonlijk contact te zoeken met de klant ter afhandeling van verzoeken en ter motivering van te nemen beslissingen;
- Het sturen op het 'halen' van de termijnen van afhandeling van verzoeken van klanten;
- Het naar tevredenheid van de burger afhandelen van meldingen openbare ruimte. Het gaat hierbij om meldingen betreffende zwerfvuil, verkeersborden, bomen en wortelopdruk, verstopte riool, losliggende stoeptegels, kapotte straatlantaarn, groenonderhoud, e.d.;
- In navolging van 'NL doet' de actie 'Moerdijk doet' op touw zetten, zijnde een dag waarop ambtenaren, leden van de gemeenteraad en het college op een andere manier dienstbaar zijn aan de inwoners van Moerdijk. Iedereen steekt op deze dag de handen uit de mouwen voor mensen die wat extra hulp kunnen gebruiken.

2. *Verhogen betrokkenheid van de burgers*

Het college wil met alle participanten binnen de samenleving (burgers, bedrijven, belangengroeperingen, verenigingen etc.) meer in gesprek, waarbij uitgangspunt is dat ieder vanuit zijn of haar invalshoek een positieve bijdrage levert aan het proces. Dit houdt in dat meer wordt geredeneerd vanuit vraagsturing en beter wordt ingespeeld op signalen. Binnen communicatie staat zenden én ontvangen centraal.

Uitvoering 2011

- Het uitvoeren van kerncontactavonden;
- Het uitvoeren van wijschouwen per kern;

- Het inbedden van de nota "beginspraak op maat" in gemeentelijke processen, concreet vertaald in startdocumenten voor nieuwe projecten, beleidsplannen en uitvoeringsplannen.

3. *Gezonde financiële positie*

Het college zet zich volledig in voor het realiseren van een gezonde financiële positie met een sluitende begroting in meerjarenperspectief.

Uitvoering 2011

- Het opstellen van een meerjarenbegroting op basis van een zerobase-principe;
- Het aanpassen van de omvang van de organisatie op basis van de uitkomsten van de door de raad te voeren takendiscussie;
- Optimaliseren inkomsten uit gemeentelijke heffingen:
  - 100% kostendekkendheid van de gemeentelijke retributies;
  - Optimale benutting mogelijkheden gemeentelijke belastingen;
  - Gemeentelijk belastingniveau dat aansluit bij het gemeentelijk voorzieningenniveau;
- Ter bevordering van de betrokkenheid van burgers bij de politiek wordt met in gang van 2012:
  - een begrotingskrant (geïntegreerd in de Moerdijkse Bode) uitgegeven, waarin de burgers in begrijpelijke taal kennis kunnen nemen van de begroting;
  - periodiek op publieksvriendelijke wijze gecommuniceerd wat de inzet van middelen heeft opgeleverd.

Kaders

- Begroting 2011, meerjarenbegroting, portefeuillevaardelijke: wethouder Fakkers.
- Nota "Beginspraak op maat", portefeuillevaardelijke: wethouder Fakkers.
- Dienstverleningsvisie 2010, portefeuillevaardelijke: wethouder Fakkers.

Kwantitatieve meetindicatoren

- Burgerindicatoren voortkomende uit de jaarlijkse Burgerenquête:
  - o Mate van tevredenheid over de gemeentelijke dienstverlening;
  - o Mate van tevredenheid over het telefonisch contact met de gemeente;
  - o Mate van tevredenheid over het schriftelijk contact met de gemeente;
  - o Mate van tevredenheid over het digitaal contact met de gemeente;
  - o Mate van tevredenheid over het persoonlijk contact met de gemeente;
  - o Percentage van de inwoners dat van mening is dat burgers voldoende worden betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van gemeentelijke plannen;
  - o Percentage van de inwoners dat regelmatig de lokale politieke ontwikkelingen volgt;
- Indicatoren vanuit de driejaarlijkse Bedrijvenenquête (2011, 2014):
  - o Algemeen oordeel over de dienstverlening door de gemeente;
  - o Mate van tevredenheid over behulpzaamheid ambtenaren;
  - o Mate van tevredenheid over deskundigheid ambtenaren;
  - o Mate van tevredenheid over bereikbaarheid ambtenaren;
  - o Mate van tevredenheid over afhandelingsnelheid.

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doelstelling 2014
6. Bestuur en organisatie					
Verhogen van de klanttevredenheid	Waardering burger voor gemeentelijke dienstverlening	6,8	6,8		7,5
	Waardering burger voor telefonisch contact	7,0	7,1		
	Waardering burger voor schriftelijk contact	6,5	6,5		
	Waardering burger voor digitaal contact	5,9	5,7		
	Waardering burger voor persoonlijk contact	9,2	9,4		
	Waardering ondernemer voor dienstverlening gemeente	-	-	pm	
	Waardering ondernemer voor behulpzaamheid ambtenaren	-	-	pm	
	Waardering ondernemer voor deskundigheid ambtenaren	-	-	pm	
	Waardering ondernemer voor bereikbaarheid ambtenaren	-	-	pm	
	Waardering ondernemer voor afhandelingsnelheid	-	-	pm	
Verhogen betrokkenheid van de burgers en ondernemers	Waardering burger betrokkenheid bij het totstandkomen van beleid	5,7	4,7		6,5
	Percentage inwoners dat regelmatig lokale politieke ontwikkelingen volgt	31%	31%		40%

Doelstellingen per agendapunt (maatschappelijke effecten)	Effectindicator	2008	2009	2010	Doelstelling 2014
	Waardering gemeentelijke informatie	6,9	6,7		

Baten en lasten programma 6

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting 2013	2014
Lasten	6.826	8.454	5.898	5.699	5.813	5.806
Baten	55.070	54.010	53.732	52.454	53.893	53.510
Resultaat voor bestemming	-48.244	-45.556	-47.834	-46.755	-48.080	-47.704
Storting in reserves	90	79	1.350	1.844	1.510	1.303
Onttrekking aan reserves	6.616	2.368	539	285	188	213
Resultaat na bestemming	-54.770	-47.845	-47.023	-45.196	-46.758	-46.614
Verklaring verschillen resultaat voor bestemming						
Doorbelasting kostenplaatsen			813 V			
Kapitaallasten			78 V			
Overige verschillen			814 V			
Overige verschillen (keuze)			<u>574 V</u>			
Vershil t.o.v. 2010			2.279 V			

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2010 ad € 78.000 is het gevolg van:

- Lagere rentelasten wegens lagere rente a.g.v. verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%) 78.000 V

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 814.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2010 zijn:

- In 2011 zijn de eenmalige uitgaven maatschappelijk nut lager dan in de begroting 2010. Voor een belangrijk deel komt dit doordat eventuele doorschuivingen vanuit 2010 naar 2011 nog niet zijn verwerkt. Dit vindt plaats via de 2^e bestuursrapportage 2010. Voor 2011 geeft dit derhalve een voordeel ten opzichte van 2010. 627.000 V
De belangrijkste zijn:
  - Doorontwikkeling organisatie € 576.000
  - Onderzoek en statistiek - 29.000
  - Ontwikkelen strategische visie - 22.000
- In 2011 is de raming van de salarissen van het college van B&W verlaagd met € 31.000 omdat ½ fte wethoudersfunctie is ingeleverd. 31.000 V
- In 2010 is op het product Communicatie nog € 25.000 geraamd wegens uitgaven CWP. In 2011 is dit niet meer opgenomen. Daarentegen is de raming van de kosten burgerparticipatie verhoogd. 15.000 V
- De lasten op het product Verkiezingen kunnen in 2011 worden afgeraamd omdat er maar 1 verkiezing zal worden gehouden tegenover 2 in 2010. 31.000 V
- In het kader van optimaliseren van de kostendekkendheid is de raming van de opbrengst afvalstoffenheffing 2011 verhoogd. 106.000 V
- Zowel bij de vaststelling van de begroting 2010 als in de kadernota 2011 is besloten de rioolrechten bij te stellen. 182.000 V
- In 2011 valt de belegging in een hedgefund vrij. Op dat moment wordt ook het meerjarig rendement uitgekeerd. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 1.350.000. Dit bedrag wordt vervolgens in de algemene reserve gestort. Het geraamde dividend over het rentefonds pakt in 2011 € 48.000 lager uit. De bespaarde rente vanwege de inzet van eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) is in 2011 € 1.086.000 lager dan in 2010 omdat voor 2011 wordt uitgegaan van een bespaarde rente van 2,75% t.o.v. 4% in 2010. 216.000 V
- Hogere opbrengst OZB als gevolg van prijsontwikkeling en uitbreiding. 289.000 V
- In 2010 hebben wij over een aantal jaren baatbelasting terug moeten betalen als gevolg van een rechterlijke uitspraak. Bij de 1^e bestuursrapportage 2010 is de raming 2010 daarop aangepast. 12.000 V
- Tot 2011 werden ambtelijke uren die voor investeringen werden gemaakt niet geactiveerd. Met ingang vanaf 2011 wordt 50% van de ambtelijke uren t.l.v. investeringen gekapitaliseerd. Daarmee wordt de exploitatie ontlast. Vooralsnog wordt die bate geraamd op de stelpost "Nog niet verdeelde lasten en baten". 250.000 V

-	Moerdijk heeft zich een taakstellende korting opgelegd op de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen van € 90.000 in 2011 oplopend via € 180000 in 2012 tot € 270.000 vanaf 2013.	90.000 V
-	Vanaf 2011 zullen de openingstijden van de milieustraat worden beperkt.	50.000 V
-	De algemene uitkering uit het gemeentefonds en de integratie / decentralisatie uitkeringen 2011 zijn gebaseerd op de junicirculaire 2010. Ten opzichte van 2010 valt die nadeliger uit	1.113.000 N
	De grootste verschillen zijn:	
o	Algemene uitkering algemeen	404.000 N
o	Integratie uitkering 2010 amendement De Pater-v/d Meer	98.000 N
o	Integratie uitkering 2010 Tsioc (hoogwaardig handhaven)	45.000 N
o	Integratie uitkering 2010 Wmo nadeelgemeenten	626.000 N
o	Slok-gelden lokale klimaatinitiatieven	48.000 V
o	Overige verschillen	14.000 V

De integratieuitkering Wmo nadeelgemeenten vervalt per 2011, in verband met de verfijning van het Wmo-verdeelmodel per 2011.

Resteert nog een voordelig verschil ter grootte van € 28.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

In dit programma is voor € 574.000 aan keuzeopties bezuinigingen doorgevoerd. De belangrijkste daarvan zijn:

-	De ruiming van graven werd tot nu toe gefinancierd uit de algemene middelen. Door die kosten door te berekenen in de begraafrechten kan een besparing worden bereikt. De kosten van begraven gaan omhoog. Mogelijk effect is dat inwoners kiezen voor cremen boven begraven.	20.000 V
-	Op het budget Publieksvoorlichting kan een bedrag worden bezuinigd door geen inhuur meer te doen voor het schrijven van speeches en toespraken bij uitval van de vaste speechschrijver. Daarnaast zal bij de uitgave van gemeentebrede krant meer op basis van advertentiekosten gewerkt gaan worden.	23.000 V
-	De kosten van 3 GOA's kunnen voor zover zij werkzaamheden verrichten in het kader van toezicht op afvalscheiding en voorlichting aan burgers worden doorberekend in de afvalstoffenheffing. Dit betekent dat de tarieven voor afvalstoffenheffing hierdoor worden verhoogd.	55.000 V
-	De (gemiddelde) kosten van oninbare vorderingen rioolrechten worden gebracht binnen het tarief van de rioolrechten. Het gevolg is wel dat het tarief hoger wordt en dit alleen wordt doorberekend aan hen die aangesloten zijn op de gemeentelijke riolering.	30.000 V
-	De raming van het uit te keren dividend van de BNG kan op grond van ervaringscijfers worden verhoogd.	12.000 V
-	De post onvoorziene uitgaven kan vervallen. Er is geen wettelijke plicht meer om die op te nemen in de begroting. "Onvoorzien" werd ieder jaar bij de 2 ^e bestuursrapportage afgeraamd	25.000 V
-	Voor de hertaxatie van onroerende zaken worden lopende bouwvergunningen door een externe partij beoordeeld. Door hiervoor een vast percentage gereed op te nemen kan die inhuur achterwege blijven. Deze werkwijze is niet geheel conform de eisen van de Waarderingskamer, doch dit zal niet leiden tot een negatieve beoordeling door de Waarderingskamer.	10.000 V
-	De OZB tarieven zijn gebaseerd op de totale economische waarde van de objecten. Hierin is onder	

meer een waarde begrepen voor nieuwbouw. Aan de hand van ervaringscijfers blijkt die waarde in het verleden te laag te zijn ingeschat. Door die vanaf 2011 op het werkelijke niveau in te schatten kan de opbrengst OZB worden aangepast. Voor de belastingplichtige leidt dit niet tot een hogere aanslag.	88.000 V
- Door de OZB tarieven extra te verhogen met 1,25% wordt een extra opbrengst gegenereerd. Effect is dat de belastingplichtigen geconfronteerd worden met een meer dan trendmatige verhoging. Het is nadelig voor de lokale lastendruk	150.000 V
- Verhoging van de toeristenbelasting naar € 1 per persoon per nacht geeft een extra opbrengst. Effect is dat zij die overnachten in de gemeente worden geconfronteerd met een hogere heffing.	23.000 V
- De opbrengst hondenbelasting is voor 2010 geraamd op € 140.000. Een verhoging van de opbrengst met € 55.000 vanaf 2011 betekent een stijging van het tarief met 39%. Deze forse verhoging betekent dat de tarieven ook na verhoging nog lager zijn dan gemiddeld bij gemeenten in de regio.	55.000 V
- Meenemen kosten van kwijschelding voor de rioolrechten in het tarief voor de rioolrechten. Het gevolg is wel dat het tarief hoger wordt en dit alleen wordt doorberekend aan hen die aangesloten zijn op de gemeentelijke riolering.	46.000 V
- Overige kleinere bezuinigingen totaal	37.000 V

Mutaties reserves

Onderstaand een opsomming van de mutaties m.b.t. diverse reserves die het uiteindelijk resultaat beïnvloeden (afgerond op duizendtallen). Financieel-technisch worden deze mutaties verwerkt binnen programma 6. Het betreft een verklaring van het saldo in 2011. Een vergelijking met 2010 is niet zinvol omdat de activiteiten per jaar (gedeeltelijk) verschillend zijn.

- Storting in de algemene reserve a.g.v. vrijval garantiefonds	1.350.000
- Onttrekking aan reserve aanpassing gemeentehuis	3.000
- Onttrekking aan reserve rente egalisatie aanvulling rendement tot 4,5%	320.000
- Onttrekking aan reserve BTW compensatiefonds ter egalisatie budgettaire consequenties	153.000

Programma 7 Raad

In dit programma staan centraal:

- Het verder verbeteren van de rol en positie van de raad binnen de gemeente Moerdijk;
- Het betrekken van de burger bij het besluitvormingsproces.

Lokale beleidskaders

Vergadermodel gemeente Moerdijk (2007)

De uitgangspunten van het vergadermodel zijn in de notitie 'wijziging vergadermodel gemeente Moerdijk' uiteengezet.

Notitie werkwijze gemeenteraad (2007)

In deze notitie zijn de afspraken verwoord, waarmee de organisatie rondom commissie - en raadsvergaderingen en de informatievoorziening tussen college en raad effectief en efficiënt is ingericht.

toezeggingenlijsten (2009)

Naar aanleiding van een onderzoek door de Rekenkamer zijn nadere afspraken gemaakt over het gebruik van de toezeggingenlijst. Bij dit onderzoek is ook de afwikkeling van actiepunten betrokken.

Verordeningen

2002 Fractieassistenten

2003 Inspraakverordening

2006 Ambtelijke bijstand en ondersteuning
Verordening op de rekenkamercommissie

2007 Verordening rechtspositie wethouders en raadsleden
Verordening betreffende referendum en burgerinitiatief
Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden
van de gemeenteraad
Verordening voor de raadscommissies
Verordening op de rekeningcommissie

Baten en lasten programma 7

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting 2013	2014
Lasten	867	1.031	951	958	959	940
Baten	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	867	1.031	951	958	959	940
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	867	1.031	951	958	959	940

Verklaring verschillen resultaat voor bestemming

Doorbelasting kostenplaatsen

72 V

Kapitaallasten

12 V

Overige verschillen

4 N

Vershil t.o.v. 2010

80 V

Toelichting kapitaallasten

Het voordelig verschil t.o.v. 2010 ad € 12.000 is het gevolg van lagere rentelasten wegens verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%) en het niet doorgaan van de aanschaf van een aantal laptops.

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 4.000 nadelig en worden veroorzaakt door hogere raadsvergoedingen ten opzichte van 2010.

Toelichting op de kostenplaatsen

Toelichting baten en lasten op de kostenplaats kapitaallasten

(Cijfers x € 1.000)

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	2012	Meerjarenbegroting		2014
	2009	2010	2011		2013	2014	
Rente algemeen	0	11	2	-7	-7	-7	
Rente lang geld	408	383	394	332	305	277	
Rente eigen financieringsmiddelen	4.220	3.346	2.259	2.295	2.306	2.310	
Afschrijvingen	3.502	2.792	3.207	3.621	3.363	3.003	
Saldi kostenplaatsen	0	0	0	252	205	121	
Totaal lasten kostenplaats	8.130	6.532	5.862	6.493	6.172	5.704	
Baten	Rekening	Begroting	Begroting	2012	Meerjarenbegroting		2014
	2009	2010	2011		2013	2014	
Doorberekende kapitaallasten	8.130	6.532	5862	6.493	6.172	5.704	
Totaal baten kostenplaats	8.130	6.532	5.862	6.493	6.172	5.704	

Toelichting verschillen t.o.v. 2010

Verschil lasten: € 670.000 V

De rente over de eigen financieringsmiddelen geeft een voordeel te zien van € 1.087.000. Dit wordt veroorzaakt doordat het rentepercentage over de eigen financieringsmiddelen voor 2011 is bepaald op 2,75% tegenover 4% voor 2010. Bij een totaalbedrag aan reserves en voorzieningen per 1 januari 2011 van € 82.146.000 betekent dat lagere rentelasten van € 1.027.000 (V). Daarbij was het totaal van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2011 € 1.500.000 lager dan per 1 januari 2010. Het rente-effect hiervan bedraagt voor 2011 ten opzichte van 2010 € 60.000 V

De afschrijvingen vallen € 415.000 nadeliger uit doordat afschrijvingen van nieuwe investeringen zijn opgevoerd in 2011. Het gaat vooral om afschrijving als gevolg van investeringen in onderwijshuisvesting (€ 257.000) Riolering (€ 165.000) en buitensportaccommodaties (€ 179.000). Daartegenover wordt als gevolg van het nog niet gereed komen van investeringen in 2010 een bedrag van € 222.000 aan afschrijving van investeringen in kantoorautomatisering en informatiesystemen doorgeschoven naar 2012.

Verschil baten: € 670.000 N

De doorberekening van de kapitaallasten aan de diverse programma's en de overige kostenplaatsen is € 670.000 lager en levert op deze kostenplaats een nadeel op.
De toelichting van de kapitaallasten staan bij de diverse programma's en kostenplaatsen.

Toelichting baten en lasten op de kostenplaats huisvesting (gemeentehuis en gemeenteloods)

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting		2014
					2013		
Lasten	993	994	910	941	950		949
Baten	20	20	20	20	20		20
Per saldo door te berekenen	973	974	890	921	930		929

Verklaring verschillen

Kapitaallasten	3 V
Overige verschillen	31 V
Overige verschillen (keuze)	<u>50 V</u>

Vershil t.o.v. 2010

85 V

Toelichting kapitaallasten

De verlaging t.o.v. 2010 ad € 3.000 is voornamelijk het gevolg van:

- Netto lagere rentelasten wegens lagere rente i.v.m. afschrijvingen in 2010 en verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%) 21.000 V
- Hogere afschrijvingen nieuwe investeringen kantoorinventaris 18.000 N

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 31.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2010 zijn:

- Bij de vaststelling van de begroting 2010 is eenmalig voor 2010 een bedrag van € 30.000 opgenomen voor aanpassing van de trouwkamer en Moerdijkzaal voor toekomstig multifunctioneel gebruik. 30.000 V

Resteert nog een voordeel ter grootte van € 1.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

Op de kostenplaats huisvesting is voor € 50.000 aan bezuinigingen/taakstellingen doorgevoerd.

De belangrijkste daarvan is:

- De kosten van de huisvesting (gemeentehuis) kunnen door een aantal maatregelen worden beperkt. Aanpassing van het schoonmaakcontract zou € 10.000 kunnen opleveren; beperking van de formatie zou een lagere vervanging van kantoorinventaris betekenen (€ 10.000 V); Diverse maatregelen zoals opzeggen kunstuitleen, stopzetten onderhoud planten en beperking van openingstijden betekent een besparing van € 30.000 50.000 V

Toelichting baten en lasten op de kostenplaats personeelslasten en overige kosten

(Cijfers x € 1.000)

	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	2012	Meerjarenbegroting 2013	2014
Lasten	21.368	21.698	19.856	19.982	19.990	19.864
Baten	865	608	649	646	642	642
Per saldo door te berekenen	20.503	21.090	19.207	19.336	19.348	19.222

Verklaring verschillen

Kapitaallasten	397 V
Overige verschillen	1.119 V
Overige verschillen (keuze)	<u>367 V</u>
Vershil t.o.v. 2010	1.883 V

Toelichting kapitaallasten

De verlaging t.o.v. 2010 ad € 397.000 is voornamelijk het gevolg van:

- Per saldo lagere rentelasten wegens verlaging van de renteomslag 2011 tot 2,91356% (2010: 5,87091%)	147.000 V
- Lagere afschrijvingen investeringen informatiesystemen	274.000 V
- Hogere afschrijvingen nieuwe investeringen kantoorautomatisering	52.000 N

Keuze bezuiniging:

- Van het krediet digitalisering bouwdoossiers ad € 130.000 zal € 30.000 worden besteed om het bouwvergunningenarchief op te schonen. Het restant van het krediet blijkt volstrekt ontoereikend te zijn voor het totale digitaliseringsproject. Daarnaast ontbreekt de personele capaciteit. Door het restant krediet af te ramen ontstaat een besparing op kapitaallasten (keuze bezuiniging)	28.000 V

Toelichting overige verschillen

De overige verschillen bedragen per saldo € 1.119.000 voordelig. De belangrijkste verschillen t.o.v. 2010 zijn:

- De salarissen en sociale lasten zijn € 589.000 lager, in de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt hier uitvoerig op ingegaan.	589.000 V
- De posten voor inhuur derden en inhuur bij vacatures en ziekte zijn verlaagd t.o.v. 2010	195.000 V
- Er zijn geen kosten voor het collegewerkprogramma meer in 2011	222.000 V
- De bijdrage aan stichting inkoop is afgenomen door de afname van het aantal uren	21.000 V
- t.b.v. van de organisatiekosten jubilea is een bezuiniging gerealiseerd	28.000 V
- Besparing op de motorrijtuigenbelasting door aanschaf andere auto's	12.000 V
- Er zijn minder investeringen in de tractie in 2011	12.000 V
- Overige kleinere verschillen totaal	40.000 V

Resteert nog een voordeel ter grootte van € 10.000. Dit bestaat uit een aantal kleinere mutaties.

Op de kostenplaatsen personeelskosten en overige kosten is voor € 367.000 aan keuzeopties bezuinigingen doorgevoerd. De belangrijkste daarvan zijn:

- Taakstelling bedrijfsvoeringskosten	245.000 V
- In de Kadernota 2011 is voor bedrijfsvoeringskosten een taakstelling opgelegd van € 500.000. Dit bedrag is binnen de begroting 2011 geheel opgevangen door besparing op de loonkosten van het ambtelijk apparaat.

Vanuit de organisatie zijn diverse voorstellen gedaan m.b.t bezuinigingen op de totale bedrijfsvoeringskosten. Te denken valt hierbij aan o.a. het budget voor inhuur bij ziekte, kosten loopbaan, mobiliteit, bedrijfskundige zorg, arbeidsvoorwaarden, exploitatiekosten gemeentehuis, kantoorautomatisering, hard- en software, digitalisering bouwdoossiers, kantoorbenodigdheden. Op dit moment worden geen specifieke keuzes gemaakt, doch is aan het management een taakstelling opgelegd, waarbij de invulling om genoemd bedrag te realiseren wordt overgelaten aan hen.

- De raming van de post onderhoud hardware is opnieuw aanbesteed en levert een besparing op van € 15.000. Door de post incidentele aanschaf ICT componenten en hulpmiddelen ad € 29.000 in het vervolg te financieren binnen het krediet kantoorautomatisering wordt een besparing gerealiseerd 44.000 V
- Door de aanschaf van een nieuwe telefooncentrale zullen de onderhoudskosten hardware dalen. Daarnaast zullen vanaf 2011 de kosten van incidentele aanschaf telecomvoorzieningen gefinancierd worden binnen het beschikbare krediet kantoorautomatisering 25.000 V
- In het kader van de rechtsbescherming is een budget geraamd voor gekwalificeerde inhuur bij (privaatrechtelijke) procedures. Door meer procedures zelf uit te voeren besparen we op externe adviseurkosten. 17.000 V
- Overige kleinere bezuinigingen totaal 36.000 V

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen en algemene dekkingsmiddelen 2011

1. Lokale heffingen

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen en rechten. Naast de onroerende-zaakbelastingen (OZB) zijn de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten en de rioolrechten van groot belang voor het totaal beeld van de lokale lasten. Hieronder wordt een beeld gegeven van de geraamde opbrengsten 2010 en 2011 van de diverse gemeentelijke belastingen/rechten, de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, en de gevolgen voor de lastendruk gezinsgebonden belastingen.

Overzicht lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft weer welke opbrengsten uit lokale heffingen worden geraamd als dekkingsmiddel in de begroting 2011. Ten opzichte van 2010 zullen deze inkomsten met gemiddeld 5,52% stijgen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de prijsindex van 1,75 %, extra verhogingen OZB-tarieven met 1,25 %, de tarieven hondenbelasting, het tarief toeristenbelasting en de autonome ontwikkelingen.

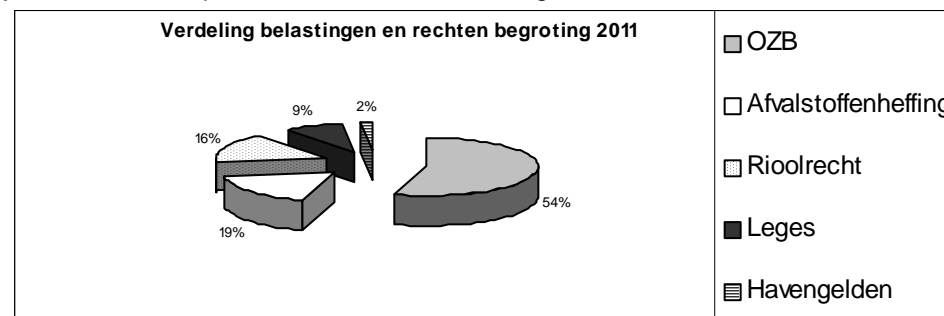
Toelichting lokale heffingen

(Bedragen x € 1.000)

Product	Begroting 2010	Begroting 2011	Mutatie Nominaal	Mutatie In % *
Onroerende-zaakbelastingen (OZB)	11.730	12.257	527	4,49%
Hondenbelasting	141	198	57	40,43%
Toeristenbelasting	134	159	25	18,66%
Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	3.887	4.047	160	4,12%
Rioolrechten	3.332	3.560	228	6,84%
Leges	1.960	1.962	2	0,10%
Haven- en kadegelden	359	359	0	0,00%
Marktgeden	31	31	0	0,00%
Begraaf- en onderhoudsrechten	100	120	20	20,00%

* Inclusief areaaluitbreiding

De verdeling van de gemeentelijke belastingen en rechten bij de begroting voor het jaar 2011 ziet er procentueel verdeeld als volgt uit:

Tariefbeleid

De prijsindex die voor 2011 wordt gehanteerd bedraagt 1,75%. Voor de jaren 2012, 2013 en 2014 wordt de nullijn gehanteerd. Voor de rioolrechten en afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Voor enkele retributies geldt een uitzondering op dat principe. U moet daarbij denken aan de tarieven voor de markten in kleine kernen en de haven Moerdijk. De tariefdifferentiaties, zoals tussen één- en meerpersoonshuishoudens bij de afvalstoffenheffing en het rioolrecht, blijven gehandhaafd.

De algemene uitgangspunten voor de belastingen en retributies voor 2011 zijn als volgt:

- toepassing prijsindexcijfer van 1,75%;
- kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolrechten;
- er is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw.

Toelichting per belasting/recht

Onroerende-zaakbelastingen

Beleid onroerende-zaakbelastingen

De opbrengsten m.b.t. onroerende-zaakbelastingen gelden als een algemeen dekkingsmiddel. Als zodanig zou de OZB gebruikt kunnen worden als sluitpost van de begroting.

Met ingang van 2011 gelden weer nieuwe vastgestelde taxatiewaarden naar een waardepeildatum van 1 januari 2010. De nieuwe taxatiewaarden zijn pas in het najaar van 2010 bekend. In de begroting is voornamelijk uitgegaan van de economische waarden naar de oude waardepeildatum 1 januari 2009 en een aanpassing van de huidige tarieven met het prijsindexcijfer van 1,75%. Tevens is de systematiek van de berekening van het tarief aangepast. Voorheen werd de waarde van de nieuwbouw betrokken bij de berekening van het tarief. Door de nieuwbouw buiten de tariefsberekening te houden ontstaat er een meer zuivere benadering van het nieuwe tarief. Daarnaast wordt om te komen tot een sluitende begroting een extra verhoging van de tarieven voorgesteld van 1,25%.

De OZB-tarieven voor 2011 worden definitief vastgesteld in de belastingverordeningen die de raad in december 2010 krijgt aangeboden. In deze voorstellen wordt uitgegaan van de nieuwe taxatiewaarden. Uitgangspunt daarbij blijft dat bij een stijging van de totale economische waarden de tarieven zullen dalen, terwijl bij een daling van de waarden de tarieven zullen stijgen. Dit kan overigens wel betekenen dat in individuele gevallen de aanslag OZB hoger of lager zal zijn. Dit wordt dan veroorzaakt door een afwijking van de nieuwe taxatiewaarde t.o.v. de gemiddelde ontwikkeling. Ten opzichte van 2010 wordt wel rekening gehouden met een meeropbrengst op basis van het prijsindexcijfer, de extra verhoging van 1,25% en de autonome ontwikkelingen (nieuwbouw en verbouw).

Voor de berekening van de tarieven 2011 OZB wordt rekening gehouden met:

- Nieuwe taxatieuitkomsten;
- Verhoging op basis van prijsindexcijfer (1,75%);
- Wijziging van de systematiek voor de tariefsberekening;
- Autonome ontwikkelingen (nieuwbouw/verbouw/objecten in aanbouw);
- Extra verhoging van 1,25% t.b.v. het verkrijgen van een sluitende begroting;

Tarieven	2007	2008	2009	2010	2011
OZB-eigenaren woningen	0,0788%	0,0732%	0,0736%	0,0737%	0,0759%
OZB-eigenaren niet woningen	0,1772%	0,1752%	0,1777%	0,1745%	0,1797%
OZB-gebruikers niet-woningen	0,1412%	0,1400%	0,1420%	0,1394%	0,1436%

Opbrengsten (x 1.000)	2007	2008	2009	Begroot 2010	Begroot 2011
OZB-eigenaren woningen	€ 2.580	€ 2.599	€ 2.696	€ 2.677	€ 2.810
OZB-eigenaren niet woningen	€ 4.947	€ 4.956	€ 5.315	€ 5.271	€ 5.498
OZB-gebruikers niet-woningen	€ 3.384	€ 3.555	€ 3.796	€ 3.781	€ 3.949

In onderstaande tabel wordt, ter vergelijking, een opsomming gegeven van OZB-tarieven uit de regio voor woningen en niet-woningen met bijbehorende aanslagbedragen OZB

OZB tarieven en belastingdruk woningen 2010	Tarief	Belastingdruk voor eigenaar van een woning met een waarde van € 242.000
Rotterdam	0,1103%	€ 267
Steenbergen	0,1013%	€ 245
Etten-Leur	0,0989%	€ 239
Woensdrecht	0,0921%	€ 223
Drimmelen	0,0855%	€ 207
Breda	0,0808%	€ 196
Roosendaal	0,0785%	€ 190
Halderberge	0,0771%	€ 187
Moerdijk	0,0737%	€ 178

OZB -tarieven en belastingdruk	Tarief eigenaar Niet woning	Tarief gebruik Niet woning	Belastingdruk voor eig/gebruiker met een WOZ waarde € 2.000.000
Rotterdam	0,2794%	0,2126%	€ 9.840
Moerdijk	0,1745%	0,1394%	€ 6.278
Drimmelen	0,1432%	0,1154%	€ 5.172
Breda	0,1370%	0,1103%	€ 4.946
Etten-Leur	0,1323%	0,1081%	€ 4.808
Woensdrecht	0,1307%	0,1048%	€ 4.710
Steenbergen	0,1273%	0,1026%	€ 4.598
Halderberge	0,1250%	0,1002%	€ 4.504
Roosendaal	0,11222%	0,08450%	€ 3.934

Relatie OZB met de algemene uitkering

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Financiële Verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over de gemeenten. De algemene uitkering wordt verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die de verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook de verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de totale waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend, van de waarde van niet-woningen 70%.

Hierop worden zogenaamde rekestarieven toegepast (0,0901% van 80% van de totale WOZ-waarden woningen voor eigenaren woningen, 0,0988% van 70% van de totale WOZ-waarden voor gebruikers niet-woningen en 0,1226% voor eigenaren niet-woningen). De uitkomsten hiervan worden gekort op de algemene uitkering van de betreffende gemeente. De aftrek in de algemene uitkering 2010 bedraagt voor eigenaren woningen € 2.650.000, voor gebruikers niet-woningen € 2.194.000 en voor eigenaren niet-woningen € 2.723.000. Hierbij is rekening gehouden met de waardepeildatum 1 januari 2009 en de hierboven genoemde rekestarieven.

Bij de nieuwe taxatiewaarden met de waardepeildatum 1 januari 2010, die pas in het najaar van 2010 bekend zijn, behoren andere aangepaste rekestarieven op basis van een percentage van de WOZ-waarden, zoals ook bij de tariefsberekening van de OZB zal gebeuren.

Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, heeft geen effect op de aftrekpost in de algemene uitkering. Alleen de WOZ-waarden hebben invloed op de algemene uitkering.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht

Uitgangspunt is dat de totale kosten van afvalverwijdering worden gedekt door de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten. De tarieven afvalstoffenheffing voor 2011 worden op basis van deze uitgangspunten met 2,18 % verhoogd.

Voor de begrotingsraming 2011 van de afvalstoffenheffing is rekening gehouden met:

- 100% kostendekkendheid in 2011;
- Bij de berekening van het kostendeckingspercentage mag de compensabele BTW meegenomen worden als kostencomponent;
- De kostentoerekening gemeentelijke heffingen;
- Handhaving tariefdifferentiatie alleenstaanden en meerpersoonshuis-houdens, waarbij alleenstaanden 75% van het tarief van meerpersoonshuis-houdens betalen;
- 11.419 meerpersoonshuishoudens en 3.690 alleenstaanden.

Tarieven	2007	2008	2009	2010	2011
afvalstoffenheffing eenpersoons huishouden	€ 203,00	€ 198,00	€ 202,00	€ 203,40	€ 207,85
afvalstoffenheffing meerpersoons huishouden	€ 271,00	€ 265,00	€ 270,00	€ 271,20	€ 277,10
extra duobak per stuk	€ 87,20	€ 85,00	€ 88,40	€ 87,30	€ 92,40
afvalstoffenheffing zonder duobak 1 pers.	€ 115,55	€ 113,00	€ 115,50	€ 114,00	€ 116,00
afvalstoffenheffing zonder duobak meerpers.	€ 183,60	€ 179,00	€ 183,60	€ 181,35	€ 184,60
reinigingsrecht per duobak (excl. BTW)	€ 271,00	€ 265,00	€ 270,00	€ 271,20	€ 277,10

Baten	2007	2008	2009	Begroot	
				2010	2011
Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	€ 3.782.000	€ 3.793.000	€ 3.887.000	€ 3.867	€ 4.047

Rioolheffing

In verband met de invoering van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken wordt niet meer gesproken van een rioolrecht maar van een rioolheffing. Deze heffing is een heffing die wordt geheven van gebruikers van onroerende zaken die direct of indirect op de gemeentelijke riolering lozen.

Op 20 september 2007 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) voor de periode 2007-2011 vastgesteld. Op basis van het uit te voeren onderhoud en maatregelen volgens dit plan is berekend wat het tarief voor rioolheffing de komende jaren zou moeten worden.

Voor de begrotingsraming 2011 van de rioolheffing is rekening gehouden met:

- Verhoging van de tarieven uit het GRP 2007-2011;
- De kostentoe rekening gemeentelijke heffingen;
- Handhaving tariefdifferentiatie woningen, bedrijven, bejaardenhuizen en overige gebouwen;
- Handhaving tariefdifferentiatie alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens, waarbij alleenstaanden 75% van het tarief van meerpersoonshuishoudens betalen;
- 10.736 meerpersoonshuishoudens en 3.570 alleenstaanden;
- Bij de berekening van het kostendeckingspercentage mag de compensabele BTW meegenomen worden als kostencomponent.

Het huidige GRP loopt tot en met 2011. In 2010 wordt gestart met de voorbereidingen voor het nieuwe verbrede GRP voor de nieuwe periode 2012-2016. Tot 2012 wordt gekozen voor een heffing die niet naar taken is gesplitst. In het nieuwe GRP zal het huidige tarievenbeleid nogmaals tegen het licht worden gehouden om dan opnieuw de afweging te maken omtrent de verdeling van de lasten naar de verschillende taken.

Tarieven	2007	2008	2009	2010	2011
rioolrecht eenpersoons huishouden	€ 130,35	€ 141,00	€ 152,00	€ 163,50	€ 172,65
rioolrecht meerpersoons huishouden	€ 173,80	€ 188,00	€ 203,00	€ 218,00	€ 230,20
rioolrecht bedrijf-woning met bedrijf	€ 287,30	€ 312,00	€ 336,50	€ 361,50	€ 382,10
rioolrecht overige gebouwen	€ 71,50	€ 77,00	€ 83,00	€ 89,00	€ 94,35
rioolrecht bedr. Ruimten < 100 m²	€ 173,80	€ 188,00	€ 203,00	€ 218,00	€ 230,20

Baten	2007	2008	2009	Begroot	
				2010	2011
Rioolrecht	€ 2.608.000	€ 2.850.000	€ 3.079.000	€ 3.614.000	€ 3.560.000

Hondenbelasting

De hondenbelasting geldt als een algemeen dekkingsmiddel.

Voor de begrotingsraming 2011 van de hondenbelasting is rekening gehouden met:

- Verhoging op basis van prijsindexcijfer (1,75%) alsmede een verhoging om € 55.000 t.b.b. het verkrijgen van een sluitende begroting. Totaal komt dit neer op een tariefstijging van ruim 38%; In vergelijking met omliggende gemeenten behoort Moerdijk met de nieuwe tarieven tot één van de laagste in de regio.

Tarieven	2009	2010	2011
hondenbelasting 1 hond	€ 33,35	€ 33,25	€ 46,00
hondenbelasting 2 honden	€ 84,50	€ 84,30	€ 116,63
geregistreerde kennel	€ 171,60	€ 171,15	€ 235,00

Baten	Begroot		
	2009	2010	2011
Opbrengst Hondenbelasting	€ 144.000	€ 140.000	€ 198.000

- Autonome ontwikkelingen (toe- of afname aantal honden);

Hondenbelasting 2010	1e hond	2e hond
Rotterdam	€ 115,08	€ 183,24
Breda	€ 92,04	€ 155,04
Drimmelen	€ 73,32	€ 73,32
Woensdrecht	€ 58,80	€ 96,12
Steenbergen	€ 58,00	€ 63,00
Roosendaal	€ 53,40	€ 72,00
Etten-Leur	€ 42,48	€ 106,20
Moerdijk	€ 33,25	€ 84,30
Halderberge	€ -	€ -

In onderstaande tabel worden de tarieven hondenbelasting vergeleken met omliggende gemeenten.

Toeristenbelasting

Deze belasting geldt als een algemeen dekkingsmiddel en wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf met overnachten binnen de gemeente.

Voor de begrotingsraming 2011 van de toeristenbelasting is rekening gehouden met:

- Verhoging op basis van prijsindexcijfer (1,75%) alsmede een verhoging om € 23.000 t.b.v. het verkrijgen van een sluitende begroting zodat het tarief € 1,00 per persoon per nacht wordt;
- Autonome ontwikkelingen (stijging aantal overnachtingen t.o.v. 2010);

Het tarief voor 2011 bedraagt per persoon, per overnachting € 1,00 (was € 0,83). De geraamde opbrengst bedraagt voor 2011 € 158.500 (2010 € 134.000).

Baatbelasting

In 2007 zijn in verband met de aanleg van riolering in het buitengebied de eigenaren van gebate percelen een eigen bijdrage verschuldigd. De eigenaren die geen overeenkomst met de gemeente zijn aangaan krijgen een aanslag baatbelasting opgelegd. Deze aanslag wordt ineens voor het totaalbedrag opgelegd, waarbij belastingplichtigen de mogelijkheid hebben een verzoek in te dienen om het aanslagbedrag verspreid over vijf jaren te voldoen. 5 belastingplichtigen maken gebruik van de mogelijkheid tot het betalen van een jaarlijkse aanslag. Hiervoor is een bedrag voor 2011 van € 4.400 geraamd.

Leges

Er worden leges geheven voor onder andere bouw- en sloopvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en APV.

Voor de begrotingsraming 2011 is voor de leges rekening gehouden met:

- Kostendekkendheid diverse onderdelen;
- Verhoging tarieven op basis van prijsindexcijfer (1,75%);
- Wettelijke kaders (bijv. maximum tarief paspoorten);
- Autonome ontwikkelingen (aantal bouwvergunningen, aantal reisdocumenten, enz.).

De geraamde opbrengst van bouwleges bedraagt voor 2010 en 2011 € 1.302.000 en voor de overige leges € 667.000 (2010: € 658.000).

Haven- en kadegelden

Voor de begrotingsraming 2011 van de havens in Willemstad en Moerdijk is rekening gehouden met:

- Verhoging tarieven op basis van prijsindexcijfer (1,75%);
- Autonome ontwikkelingen (aantal abonnementen, aantal passanten, enz.).

De voor 2010 en 2011 geraamde inkomsten haven- en kadegelden bedragen in totaal € 359.000.

Marktgelden

Voor de begrotingsraming 2011 van de markten is rekening gehouden met een verhoging van de tarieven op basis van het prijsindexcijfer (1,75%).

De geraamde marktgelden voor 2010 en 2011 bedragen in totaal € 31.000.

Graf- en begraafrechten

Voor de begrotingsraming 2011 van de graf- en begraafrechten is rekening gehouden met een verhoging van de tarieven op basis van het prijsindexcijfer (1,75%). De geraamde graf- en begraafrechten voor 2011 bedragen in totaal € 120.000 (2010: € 100.000).

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Kwijtschelding kan in principe voor elke gemeentelijke belasting worden verleend. Uitgangspunt bij het verlenen van kwijtschelding is het ontbreken van draagkracht. Die draagkracht moet steeds individueel worden beoordeeld. Bij de beoordeling van de draagkracht kan worden aangesloten bij het rijksbeleid (95% bijstandsnorm). Gemeenten kunnen er voor kiezen die kwijtscheldingsnorm te verruimen tot maximaal 100% van de bijstandsnorm.

In de gemeente Moerdijk wordt met ingang van 2005 kwijtschelding verleend voor de onroerende-zaakbelastingen (OZB), de rioolrechten en de afvalstoffenheffing, met toepassing van 100% van de bijstandsnorm.

In 2007 is gestart met het verstrekken van automatische kwijtschelding aan bijstandsgerechtigden.

Kwijtschelding				Begroot	Begroot
	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal verzoeken	353	391	396	380	400
Automatische kwijtschelding	130	196	191	213	213
Toegekende verzoeken	171	103	130	95	103
Afgewezen verzoeken	52	95	75	72	84
Totaalbedrag kwijtschelding	€ 115.000	€ 109.000	€ 144.000	€ 111.000	€ 111.000

Gevolgen lastendruk gezinsgebonden belastingen

De "belastingdruk" voor een meerpersoonshuishouden met een (gemiddelde) koopwoning ziet er als volgt uit:

Omschrijving	2009	2010	2011	%
Gemiddelde WOZ waarde	€ 175.000	€ 220.000	€ 220000	
OZB-eigenaar	€ 128,00	€ 162,00	€ 166,00	2,47%
Afvalstoffenheffing	€ 270,00	€ 271,20	€ 277,10	2,18%
Rioolrecht	€ 203,00	€ 218,00	€ 230,20	5,60%
Totaal	€ 601,00	€ 651,20	€ 673,30	3,39%

Toelichting:

Dit betekent een toename van de belastingdruk met circa 3,4 % ten opzichte van 2010.

Overzicht kosten- en baten per belastingproduct

In onderstaand overzicht is (afgerond op duizendtallen), per belastingproduct aangegeven welke kosten en baten op basis van de begroting 2011 worden toegerekend aan deze producten.

Belastingproduct	Kosten	Baten	Saldo product
OZB (incl. product uitvoering WOZ)	363.000	12.257.000	11.894.000 V
Hondenbelasting	12.000	198.000	186.000 V
Toeristenbelasting	10.000	159.000	149.000 V
Afvalstoffenheffing/ Reinigingsrecht	4.048.000	4.047.000	1.000 N
Rioolrechten	2.551.000	3.560.000	1.009.000 V
Leges (Bouw)	1.378.000	1.330.000	48.000 N
Leges (Overig)	1.528.000	632.000	896.000 N
Havens	407.000	358.000	49.000 N
Weekmarkten	63.000	31.000	32.000 N
Begraafplaatsen	206.000	120.000	76.000 N

Algemene dekkingsmiddelen

De gemeente kent een aantal algemene dekkingsmiddelen die ingezet kunnen worden op diverse beleidsterreinen. De gemeente mag die middelen naar eigen inzicht besteden. Voor een deel zijn de algemene dekkingsmiddelen niet beïnvloedbaar. U moet daarbij denken aan de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Voor een deel kan de gemeente de omvang van haar algemene dekkingsmiddelen zelf bepalen. Dit gedeelte wordt afgebakend door het eigen belastinggebied (zie onderdeel 1).

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2010	Begroting 2011
Belastingen	12.005	12.614
Algemene uitkering (excl. Integratie-en decentralisatieuitkeringen)	25.221	24.486
Dividenden / winstuitkeringen	527	490
Saldo financieringsfunctie	4.082	3.291
Totaal algemene dekkingsmiddelen	41.835	40.881

Toelichting overzicht algemene dekkingsmiddelen

Belastingen

De toelichting op de belastingen is opgenomen bij onderdeel 1. Lokale heffingen.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene uitkering 2011 uit het gemeentefonds verlaagt ten opzichte van 2010. Wij hebben bij de berekening rekening gehouden met de junicirculaire 2010. Bij de berekening van de algemene uitkering is rekening gehouden met de meest recente hoeveelheidcijfers zoals aantal woonruimten, aantal inwoners etc.

De geraamde opbrengst (excl. integratie-en decentralisatieuitkeringen) bedraagt voor 2011 € 24.486.000. In 2010 was een opbrengst geraamd van € 25.221.000.

Dividenden / winstuitkeringen

Onze gemeente ontvangt jaarlijks de volgende dividenden / winstuitkeringen:

- Uit het aandelenbezit Bank Nederlandse Gemeenten. Voor 2011 is een dividend van € 50.000 geraamd (over 2009 was € 38.000 geraamd);
- Uit het obligatiebezit Rentefonds Europa. Voor 2011 is een dividend geraamd van € 440.000 (in 2010 was € 488.000 geraamd);

Saldo financieringsfunctie

Bij de opstelling van de begroting 2011 is rekening gehouden met een bedrag van € 25.000.000 aan liquide middelen. Het totale rendement wordt geraamd op € 1.032.000. Hiervan is een bedrag ad € 440.000 verantwoord als dividend. In 2010 was geraamd € 1.225.000 inclusief bovengenoemd dividend.

Vanwege de verplichting dat in de berekening van het omslagpercentage de rente over eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) moet worden opgenomen, wordt de bespaarde rente ter grootte van € 2.259.000 verantwoord in de exploitatie. Voor de berekening is uitgegaan van een rentepercentage van 2,75%. In 2010 was de opbrengst van de bespaarde rente in de exploitatie, waarbij is uitgegaan van een rentepercentage van 4%, € 3.346.000.

Post onvoorzien

De post onvoorziene uitgaven is voor het jaar 2011 in zijn geheel afgeraamd. Indien er onvoorziene uitgaven in het begrotingsjaar plaatsvinden zullen er keuzes gemaakt moeten worden binnen de begroting 2011 die ingezet kunnen worden als dekking voor de onvoorziene uitgaven. Indien er geen keuzes gemaakt worden dan zullen deze uitgaven worden toegevoegd aan het begrotingssaldo. Bij een tekort zal de dekking plaatsvinden door een bijdrage uit de algemene reserve. (In 2010 was € 140.000 geraamd.)

De post onvoorziene uitgaven werd sinds 2005 alleen nog maar geraamd voor onvoorziene incidentele uitgaven, omdat ervan uitgegaan wordt dat nieuw beleid en vervangingsinvesteringen goed geraamd zijn zodat er geen budgetruimte in de post onvoorzien benodigd is voor structurele wijzigingen.

Paragraaf Weerstandsvermogen 2011

In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt ingegaan op de vraag in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen. Om dat te kunnen beoordelen is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de aanwezige risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Op 18 december 2007 heeft het college de notitie "aanzet tot risicomanagement gemeente Moerdijk", waarin ook een plan van aanpak voor de realisatie van risicomanagement is opgenomen, vastgesteld. In 2008 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de belangrijkste risico's met beheersmaatregelen en de restrisico's inclusief de financiële omvang daarvan. Deze inventarisatie is al meerdere malen geactualiseerd. De recentste actualisatie dateert van september 2010. Het restrisico per september 2010 bedraagt € 9,25 miljoen.

Met name de onderstaande risico's en / of daaraan gerelateerde aspecten worden onder de aandacht gebracht:

- De rijkskorting op de algemene uitkering is nog niet bekend en zodoende nog niet in de begroting opgenomen;
- Van de projecten zijn de risico's in beeld gebracht maar nog niet financieel vertaald;
- In de meerjarenbegroting wordt uitgegaan van een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden. Er bestaat een risico dat de verwachte daling niet of in mindere mate gaat plaatsvinden. Dit hangt af van het economisch herstel;
- Het overzicht van aansprakelijkheidsclaims is geactualiseerd;
- Er is sprake van een aantal opneinde regelingen, zoals onder andere WWB, WMO en gemeenschappelijke regelingen;
- Met de bezuinigingsronde om de begroting 2011 sluitend te krijgen, zijn alle budgetten kritisch doorgelopen. Hiermee is lucht die nog in de begroting zat geschrapt. Dit heeft gevolgen ten aanzien van de flexibiliteit om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Om de restrisico's te ondervangen moet de gemeentelijke organisatie beschikken over een financiële buffer, het weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre de gemeente in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen

Als de omvang van de restrisico's inzichtelijk is, kan de omvang van het weerstandsvermogen bepaald worden. Alvorens de omvang bepaald kan worden moet eerst de weerstandsratio bepaald worden. De weerstandsratio is de

verhouding tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze weerstandscapaciteit bestaat uit (stille) reserves, de onbenutte belastingcapaciteit en eventuele bezuinigingsmogelijkheden.

De weerstandsratio op dit moment bedraagt **3,1** hetgeen door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement als uitstekend wordt beoordeeld (beschikbare weerstandscapaciteit € 29,4 miljoen (algemene reserve per 01-01-10) gedeeld door benodigde weerstandscapaciteit € 9,25 miljoen).

De raad heeft in oktober 2008 besloten naar de toen geldende omvang van de restrisico's (€ 8.740.000) een weerstandsratio van 2,0 te hanteren voor het bepalen van de omvang van het weerstandsvermogen, met dien verstande dat deze omvang van het weerstandsvermogen (€ 17.480.000) gehanteerd blijft zolang deze binnen de ratiobandbreedte van 1,4 / 2,0 valt.

Uitgaande van het weerstandsvermogen van € 17,48 miljoen komt men bij de huidige omvang van de restrisico's van € 9,25 miljoen uit op een weerstandsratio van **1,9** (afgerond). Dit valt binnen de eerdergenoemde ratiobandbreedte van 1,4 / 2,0.

De algemene reserve (de buffer) die vrij besteedbaar is bedraagt dan € 11,9 miljoen. Indien de algemene reserve wordt aangewend voor dat bedrag ontstaat er een rentederving van ongeveer € 330.000.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 2011

Inleiding

De gemeente Moerdijk heeft een totale oppervlakte van circa 185 km². Een groot deel hiervan bestaat uit openbare ruimte welke door de gemeente wordt beheerd.

Een aanzienlijk deel van de gemeentelijke middelen is nodig voor het onderhoud van in het verleden gerealiseerde kapitaalgoederen voor wegen, groen, openbare verlichting, verkeersborden, bruggen / kunstwerken, speelvoorzieningen, objecten, gebouwen / eigendommen, buitensportaccommodaties en havens.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau én uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In de vastgestelde beheerplannen zijn gegevens opgenomen met betrekking tot kwantiteit, kwaliteit en het onderhoudsniveau alsmede een meerjarenplanning van de onderhoudsmaatregelen en daarmee gepaard gaande kosten.

Het beleid van de gemeente Moerdijk ten aanzien van het onderhoud kapitaalgoederen is opgenomen in diverse nota's, waaronder "Beheerproducten gemeente Moerdijk" en het "Gemeentelijk Rioleringsplan" (GRP 2007-2011).

Alle beheerplannen zijn onderbouwd en worden periodiek geactualiseerd, hierbij wordt bepaald welk bedrag jaarlijks nodig is om de kwaliteit op het vastgestelde niveau te houden. Het actueel houden van de diverse beheerplannen en het jaarlijks nacalculeren van de geplande uitgaven is van belang om de betrouwbaarheid van de beheerplannen vast te stellen.

Historie

In september 2005 is door de gemeenteraad besloten om voor onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte structureel een bedrag beschikbaar te stellen van € 5,8 miljoen (inclusief BTW), rekening houdend met een taakstelling van € 200.000 (inclusief BTW). In de begroting 2006 hebben we uw raad reeds geïnformeerd op welke wijze deze taakstelling is gerealiseerd. In de raadsvergadering van 22 september 2005 is besloten

de benodigde budgetten, voor het uitvoeren van onderhoud conform de beheerplannen, beschikbaar te stellen voor 2005, 2006 en verder.

Naast onderhoud volgens de beheerplannen is periodieke vervanging van de beheerproducten noodzakelijk. Een extern bureau heeft in 2004 een raming van de lasten opgesteld voor de cyclische vervangingen (à € 3,5 miljoen per jaar).

Voor vervangingsinvesteringen is een vast jaarlijks bedrag van € 906.000 toegekend voor investeringen met een maatschappelijk nut en een wisselend bedrag voor investeringen met een economisch nut.

Project Beeldkwaliteit

Investeren in de sociale cohesie in dorpen, kernen en wijken heeft ook een andere kijk op het beheer van de openbare ruimte met zich meegebracht. Daar waar in het verleden de openbare ruimte vooral sectoraal werd benaderd (groen, wegen, straatmeubilair, openbare verlichting etc.) is de noodzaak erkend om hier nu veel meer integraal naar te kijken. Immers een bewoner beleeft niet zozeer de afzonderlijke onderdelen van de openbare ruimte maar vooral het geheel daarvan.

Het doel van het project Beeldkwaliteit is het vastleggen van de wijze waarop in de gemeente Moerdijk gewerkt wordt met beeldkwaliteit en het beschrijven en vaststellen van de kwaliteitsambities (de gegarandeerde basiskwaliteit). Hiermee krijgen de bewoners een duidelijk beeld wat zij van de openbare ruimte mogen verwachten en welke rol zij daarbij hebben, en weet de ambtelijke organisatie wat zij moet (doen) realiseren. Binnen het project Beeldkwaliteit zijn of worden de volgende beheerinstrumenten ontwikkeld.

- *Kwaliteitsplan beheer Openbare Ruimte*
Het Kwaliteitsplan BOR is het basisplan waarin alle beeld- en kwaliteitseisen staan beschreven inclusief de vertaling naar maatregelen en benodigde kosten per kwaliteitsniveau.

- *Handboek Beeldkwaliteit*
Het handboek is een vertaling van het Kwaliteitsplan in beelden en kwaliteitsniveaus, de basis waarop de organisatie de beeldkwaliteit van het beheer van de openbare ruimte beoordeelt.
- *Schouwfolder burgerschouw*
De schouwfolder is het document met behulp waarvan de bewoners het beheer van de openbare ruimte beoordelen. Zij doen dit op een hoger abstractieniveau dan de organisatie en kijken daarbij ook veel meer integraal naar de omgeving.

Wat gaan we hier voor doen?

- de kwaliteitstoetsing. De huidige (beheer-)kwaliteit is bepaald met behulp van twee vormen van kwaliteitstoetsing. Allereerst de toetsing door de bewoners met behulp van de bewonersschouwen. Ten tweede een ambtelijke nulmeting, die in de periode juli 2010 heeft plaatsgevonden;
- de basiskwaliteit. Op basis van het kwaliteitskader en de gehouden metingen worden de kwaliteitsambities geformuleerd.
- De basiskwaliteit zal door de gemeenteraad in december 2010 worden vastgesteld
- De basiskwaliteit zal 1x per jaar door de bewoners in de verschillende dorpen, kernen en wijken worden beoordeeld door middel van de burgerschouw. Op basis van deze beoordeling wordt de openbare ruimte door de bewoners gewaardeerd met een gemiddeld 'rapportcijfer' van een 7

Hoe gaan we dit meten?

- Burgerenquête Moerdijk
- Kwalitatieve meting (uitwerking) raadsbesluit december 2010

Beheerproducten

In de gemeente Moerdijk zijn de volgende beheerproducten benoemd:

- wegen;
- openbare verlichting;
- groen;

- rioleringen;
- gebouwen;
- speelvoorzieningen;
- buitensportaccommodaties;
- verkeersborden;
- bruggen/kunstwerken;
- havens, en
- objecten.

Hierna gaan wij verder in op genoemde producten.

Wegen

De huidige werkwijze is dat jaarlijks alle wegen worden geïnspecteerd en dat de meest noodzakelijke maatregelen worden bepaald. In het kader van bezuinigingen is besloten dit niet meer jaarlijks te doen, maar 2-jaarlijks. In de beheerplannen van de gemeente is tot nu toe aangegeven dat de huidige gemiddelde kwaliteit van zowel de asfalt- als de elementenverhardingen op een basisniveau ligt. Dit is de ondergrens van verantwoord wegbeheer. Het onderhoudsniveau voor alle wegen is "basis", met uitzondering van de wegen in het buitengebied (exclusief verbindingswegen). Deze zijn namelijk vastgesteld op het niveau "laag". Zoals in het beheerplan staat vermeld is de beheerstrategie erop gericht de kwaliteit van alle verhardingen op het vastgestelde niveau te brengen en te houden. Het resultaat is een wegennet dat onder normale omstandigheden door alle verkeersdeelnemers veilig en comfortabel gebruikt kan worden. Verder is de strategie gericht op een duurzame instandhouding, waarbij iedere vorm van kapitaalvernietiging wordt geminimaliseerd.

Ultimo 2011 zal € 2.373.614 in de voorziening worden gestort. Het saldo van deze voorziening t.w. € 2.780.194, geeft een vertekend beeld omdat van ProRail en de provincie ontvangen afkoopsommen ad € 921.000 en € 664.000, welke bedoeld zijn voor onderhoud gedurende meerdere jaren, aan deze voorziening zijn toegevoegd. In verband met de bezuinigingen zal de hogere kwaliteit van de trottoirs worden losgelaten.

Voor vervangingsinvesteringen (maatschappelijk nut) is € 495.000 beschikbaar. In het kader van de bezuinigingen is dit budget met 50% teruggebracht naar € 247.500.

Daarnaast is in het kader van de bezuinigingen een besparing opgenomen van totaal € 480.000 (€ 300.000 in de Kadernota, €180.000 in de begroting) op de kwaliteit van de beheerplannen, m.n. wegen.

Openbare verlichting

Zoals in het beheerplan openbare verlichting staat vermeld is de beheerstrategie erop gericht de kwaliteit van de lichtmasten op een verantwoord minimaal basisniveau te brengen en te houden. Uitgangspunt hierbij is dat de openbare verlichting naar behoren werkt en geen aanleiding geeft tot onveilige situaties of ongevallen. Het resultaat is een openbare verlichting die onder normale omstandigheden overal voor een aanvaardbaar verlichtingsniveau zorgt in functie van de geplaatste lichtmast, het gebruikte armatuur en de daarin aanwezige lamp. Ook is de strategie gericht op een duurzame instandhouding, waarbij iedere vorm van kapitaalvernietiging wordt geminimaliseerd.

Door meer uniformiteit in de materiaalkeuze moet er op termijn geld te besparen zijn op het onderhoud openbare verlichting. In de bezuinigingstaakstelling is deze nog p.m. opgenomen.

Het beheerplan openbare verlichting is nu opgesteld op basis van het juiste areaal en betreft het vervangen van lampen, armaturen, vervangen van lichtmasten en het conserveren van masten. In de begroting 2011 is een bedrag opgenomen van € 50.518 voor dagelijks onderhoud en € 251.000 voor vervangingsinvesteringen (maatschappelijk nut). In het kader van de bezuinigingen is dit budget met € 100.000 verlaagd naar € 151.000.

Groen

Zoals in het beheerplan staat vermeld is de beheerstrategie erop gericht de kwaliteit van het groen op een basisniveau te brengen en te houden dat past in de beleving van de burgers. Bij bomen is de beheerstrategie met

name op veiligheid gericht, bij beplanting en het overige groen met name op een goede verzorging en uitstraling, zonder luxe.

Het onderhoud van het groen wordt uitgevoerd volgens het beheerplan groen waarin het kwaliteitsniveau is vastgelegd. In de begroting 2011 is een bedrag opgenomen van € 1.287.000 voor onderhoud en € 60.000 voor vervangingsinvesteringen (maatschappelijk nut).

Rioleringen

Op grond van de Wet milieubeheer zijn gemeenten verplicht om een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vast te stellen. Het huidige GRP heeft een looptijd van 2007-2011. Het GRP zal worden herzien voor de periode 2012-2016, de voorbereidingen hiervoor zullen in 2010 starten. Het nieuwe "verbrede" GRP zal conform de wet gemeentelijke watertaken (1/1-08) worden opgesteld waarbij over te maken keuzes wordt geadviseerd.

Het dagelijks onderhoud aan de riolering zal worden uitgevoerd volgens het vastgestelde GRP. Dit onderhoud is op basis van de beheerstrategie vertaald in het rioolbeheerplan. Jaarlijks wordt 10% van de vrijvervalriolering geïnspecteerd en worden daaruit de onderhoudsmaatregelen bepaald.

In de begroting 2011 is een bedrag opgenomen van € 532.000 voor onderhoud van wijkgemalen, vrijvervalriolen, drukriolering en infiltratie/retentievoorzieningen.

De onderzoeksuitgaven voor 2011 zijn begroot op € 48.000. Daarnaast is jaarlijks € 1.370.000 benodigd voor het vervangen van 2,7 km vrijvervalriolering. Jaarlijks is € 250.000 benodigd voor milieumaatregelen zoals afkoppelen. Voor het uitvoeren van maatregelen grondwater is jaarlijks ca € 10.000 benodigd. Bovengenoemde bedragen zijn op prijspeil 1 januari 2007 en moeten dan ook voor de toekomst met de optredende inflatie worden geïndexeerd (tekst GRP).

Op basis van het GRP zijn nagenoeg alle in aanmerking komende woningen in het buitengebied aangesloten op de drukriolering.

Gebouwen

De huidige kwaliteit van de diverse gebouwen is sterk gevarieerd en wordt grotendeels bepaald door onder andere de ouderdom van het gebouw en de ouderdom van de aanwezige installaties. Historische gebouwen die op de monumentenlijst staan hebben een hoge kwaliteit evenals nieuwe gebouwen. De kwaliteit van de gebouwen die niet recent zijn gebouwd en ook geen historische waarde hebben is zeer verschillend.

Zoals in het beheerplan staat vermeld is de beheerstrategie erop gericht de kwaliteit van de gebouwen op een basisniveau te brengen en te houden zodat de instandhouding van de gebouwen gewaarborgd blijft.

Omdat het beheerplan in de eerste jaren van de planperiode een relatief hoge uitputting aangeeft, is het saldo van de voorziening relatief hoog.

Buitensportaccommodaties

De kwaliteit van het groen op sportvelden is basisniveau.

De beheerstrategie is erop gericht de kwaliteit van het groen en de grassportvelden op een basisniveau te brengen en te houden, zodanig dat aan de landelijke normen van NOC*NSF wordt voldaan. Het accent ligt hierbij niet op het groen, maar op de duurzame instandhouding van de velden. De bespeelbaarheid is hierbij het belangrijkste aandachtspunt. De kwaliteit van de grassportvelden moet zodanig zijn dat er tijdens het speelseizoen op gespeeld kan worden.

Het onderhoud van de buitensportaccommodaties wordt uitgevoerd op basis van de beschreven kwaliteitseisen volgens het beheerplan. Hiervoor is € 506.000 beschikbaar. Het beheerplan buitensport wordt momenteel geactualiseerd.

Binnen het beheerplan buitensport zijn ook voor het jaar 2011 renovaties gepland. Hiervoor wordt een krediet ad € 276.000 (incl. BTW) in de begroting opgenomen. Daarnaast schuift de renovatie van veld 1 van Seolto ad € 90.440 (incl BTW) door.

Bruggen/kunstwerken

De beheerstrategie van de bruggen/kunstwerken is erop gericht een minimum basiskwaliteitsniveau te behouden. Uitgangspunt is hierbij dat de veiligheid van de gebruikers en de stabiliteit van de bruggen/kunstwerken gewaarborgd is. De kwaliteit vormt nooit een belemmering voor de doorstroming van het verkeer. De afscherming van de randen (hekken, balustrades) wordt zodanig onderhouden dat de onderhoudstoestand nimmer aanleiding geeft tot calamiteiten (vallen en stoten). De strategie is gericht op duurzame instandhouding, waarbij iedere vorm van kapitaalvernietiging wordt geminimaliseerd.

In de begroting is het benodigde budget van € 40.000 beschikbaar voor onderhoud. Voor de vervangingsinvesteringen (maatschappelijk nut) is € 68.000 beschikbaar. In 2007 is het areaal aan bruggen opnieuw geïnventariseerd, om de benodigde vervangingen vanuit de voorziening te financieren moet deze hierop nog worden aangepast.

De omvang van de investering varieert per jaar, om toch de nodige investeringen uit te kunnen voeren wordt gebruik gemaakt van een egalisatievoorziening.

Objecten

De beheerstrategie is erop gericht de uitstraling die deze bijzondere categorie aan objecten in de openbare ruimte inneemt te handhaven. Voorkomen moet worden dat door constructieve gebreken of vervuiling, verloedering ontstaat. Eenmaal ontstane schade of opzettelijk aangebrachte vervuiling (posters, stickers of graffiti) mag geen aanleiding geven tot vandalisme en dient derhalve op korte termijn hersteld te worden.

In de begroting is het benodigde budget van € 70.000 beschikbaar. Jaarlijks wordt bekeken wat op basis van meldingen en eigen waarneming nodig is voor het onderhoud van de objecten.

Verkeersborden

De beheerstrategie van verkeersborden is erop gericht een minimaal basiskwaliteitsniveau te behouden voor de verkeersborden in de gemeente

Moerdijk. Uitgangspunt is hierbij dat de verkeersaanduiding van de verkeersborden zowel overdag als 's nachts gewaarborgd is. De kwaliteit van de verkeersborden is dusdanig dat de verkeersregels correct geïnterpreteerd kunnen worden en de verkeersborden aanleiding geven tot een goede doorstroming van het verkeer. Bij deze basiskwaliteit komt de waarschuwingfunctie van de verkeersborden tot zijn recht, zowel overdag als 's nachts.

Voor het beheerplan verkeersborden is € 50.000 beschikbaar. Dit bedrag is opgebouwd uit onderhoudskosten en vervangingskosten. In de praktijk is onderhoud vaak vervangen.

Speelvoorzieningen

De beheerstrategie is erop gericht de kwaliteit van de speeltoestellen op een verantwoord minimaal basisniveau te brengen en te houden. Uitgangspunt hierbij is dat toestellen, voldoen aan het attractiebesluit, naar behoren werken en geen aanleiding geven tot onveilige situaties of ongevallen.

Om de kwaliteit van de speelvoorzieningen te monitoren vindt jaarlijks een inspectieronde plaats, waarbij de gebreken worden vastgelegd in een logboek. Hiermee voldoen we aan de wettelijke verplichting.

In de begroting 2011 is een bedrag opgenomen van € 56.000 voor onderhoud en € 44.000 voor de vervangingsinvesteringen (maatschappelijk nut).

Haven Moerdijk

Er is nog geen besluit genomen over de toekomstige functie van de haven Moerdijk. Daarom is de beheerstrategie van de haven erop gericht om een minimum basiskwaliteitsniveau te behouden waarbij de functie en veiligheid van de gebruikers gewaarborgd blijft. Er is geen budget beschikbaar om werkzaamheden uit te voeren op basis van een beheerplan. Omdat deze situatie al een aantal jaren bestaat is het mogelijk dat, zoals in 2008, toch middelen beschikbaar moeten komen om de huidige functie en veiligheid van de haven te kunnen behouden.

In de begroting 2011 is een bedrag van € 10.000 opgenomen voor het dagelijks onderhoud.

Jachthaven Willemstad

De beheerstrategie van de jachthaven is erop gericht een minimum basiskwaliteitsniveau te behouden. Verder moet de veiligheid van de gebruikers en de stabiliteit en betrouwbaarheid van de constructies gewaarborgd zijn en moet sprake zijn van duurzame instandhouding, waarbij iedere vorm van kapitaalvernietiging wordt geminimaliseerd.

In de begroting 2011 is een bedrag opgenomen van € 48.000 voor het jaarlijks onderhoud. In 2009 is het grootste deel van de steigers (incl. elektra) van de jachthaven vervangen. In 2010/2011 zal het onderhoudsplan worden geactualiseerd.

Financieringsparagraaf 2011

Inleiding

In deze paragraaf worden de beleidsvoornemens voor het jaar 2010 voor wat betreft het onderdeel treasury uiteen gezet. Het beleid en de verantwoording moeten voldoen aan de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) en aan de regels en eisen gesteld in het treasurywettelijk kader. De kaderstellende uitgangspunten van het treasurywettelijk kader zijn vastgelegd in de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet).

Overtollige liquide middelen worden alleen uitgezet bij banken/instellingen die voldoen aan de eisen gesteld in het statuut. Door te werken volgens de wet FIDO en het statuut blijft het rendement voor de gemeente soms beperkt, maar wordt er ook zo min mogelijk risico gelopen.

Ontwikkelingen

Externe ontwikkelingen

De verwachtingen voor wat betreft de economische ontwikkeling en rentevisie worden door ons gehaald uit de publicaties van diverse grote banken en financiële instellingen. Maandelijks worden deze ontwikkelingen gevolgd. Voorts worden wij door onze contactpersonen regelmatig op de hoogte gehouden van actuele belangrijke ontwikkelingen.

Ontwikkelingen

Er is onzekerheid in de financiële markten. Zo is men op het ene moment ervan overtuigd dat er een rampzalig "dubbele dip" scenario volgt en het volgende moment is men weer optimistisch omdat bekend wordt gemaakt dat de recessie in de VS is geëindigd. De verwachting is dat de economische groei de komende jaren matig zal groeien. Door deze gematigde groei is de kans tot het terugzakken in een recessie groot en zal de markt nog lang onzeker zijn.

Interne ontwikkelingen

Beleggingen < 1 jaar

Er zal weinig belegd worden voor kortere tijd in 2011 omdat er weinig tot geen overliquiditeit aanwezig is. Kan er wel belegd worden dan is het verwachte rendement laag (rond de 1,0 %).

Beleggingen > 1 jaar

Met ingang van 2005 is in totaal € 25 miljoen belegd voor langere tijd in 4 verschillende fondsen, namelijk twee garantiefondsen en twee rentefondsen. In de tabel hieronder vindt u de onderverdeling.

Naam	Rating	Periode	Belegd bedrag	beschikbaar per	soort	Rendement
Garantiefonds 6 jaar	AA	01-08-05/ 01-08-11	7.500.000	01-08-2011	Deel vast, deel aandelenconstructie	nog niet bekend, hoofdsomgarantie
Garantiefonds 8 jaar	AA	01-08-05/ 01-08-13	7.500.000	01-08-2013	Deel vast, deel aandelenconstructie	minimaal 2,5 % maximaal 6,78%
Rentefonds 1-3 jaar	AA	Vanaf 01-08-05	7.500.000	maandelijks	obligaties	jaarlijks dividend
Rentefonds 4-7 jaar	AA	Vanaf 01-08-05	2.500.000	Maandelijks	obligaties	jaarlijks dividend

Met de vrijval van het hedgefund in 2011 en het garantiefonds in 2013 is rekening gehouden in de meerjarenbegroting.

Toelichting per belegging

1. garantiefonds 6 jaar

De waarde-indexering van dit fonds is vanaf 2009 niet vastgesteld. Door de economische crisis is het fonds "op slot" gezet. Dit betekent voor de gemeente dat dit fonds in 2011 wel vrij valt tegen de nominale waarde van € 7.5 miljoen maar dat minder rendement behaald zal worden dan voorheen gedacht.

2. garantiefonds 8 jaar

In augustus 2010 heeft een vijfde click van dit fonds plaats gevonden op 6,78%.

Een click wil zeggen dat dit rendement is vastgezet voor het afgelopen jaar. Dit wil nog niets zeggen over het eindrendement na 8 jaar, want dit is een optelsom van alle in 8 jaar vastgestelde clicks. Het totale rendement tot op

heden bedraagt 20,34% (5 clicks) terwijl ons minimum rendement is vastgesteld op 20% (8 jaar van 2,5%).

3. rentefonds 1-3 jaar

De waarde van dit fonds was ultimo augustus 2010 € 6.788.000 (nominale waarde € 7.500.000). Deze waarde zegt niets over het uiteindelijke rendement van dit fonds. Het fonds belegt in obligaties met een looptijd tussen de 1 en 3 jaar. Over 2010 bedroeg het uitgekeerde dividend 4,12%.

4. rentefonds 4-7 jaar

De waarde van dit fonds was ultimo augustus 2010 € 2.423.000 (nominale waarde € 2.500.000). Deze waarde zegt niets over het uiteindelijke rendement van dit fonds. Het fonds belegt in obligaties met een looptijd tussen de 4 en 7 jaar. Over 2010 bedroeg het uitgekeerde dividend 5,01%.

Gemiddeld rendement beleggingen t/m juli 2010

Product	Belegging	Rendement 2010
1. garantiefonds 6 jaar	€ 7.500.000	0 %
2. garantiefonds 8 jaar	€ 7.500.000	6,75 %
3. rentefonds 1-3 jaar	€ 7.500.000	-/ 5,37% *
4. rentefonds 4-7 jaar	€ 2.500.000	1,92% *

* Bij de berekening van het rendement op de rentefonds is uitgegaan van de dividenduitkering verminderd met de waardedaling van deze fondsen. De berekening van de waardedaling van de fondsen heeft plaatsgevonden per augustus 2010. De waarden van de fondsen wijzigen maandelijks.

Gelet op de berekening van het gemiddeld rendement van de beleggingen t/m augustus 2010 lijkt het of we in 2010 verlies hebben geleden op de langdurige beleggingen. Als wij op dit moment daadwerkelijk geld nodig zouden hebben, zouden wij ook verlies lijden. Echter ons beleid is er op gericht om langdurig te beleggen met middelen die wij voorlopig niet nodig hebben. De waarde van de rentefonds fluctueert en pas als de nominale waarde bereikt is zal worden overwogen om de rentefonds op te nemen. Tot nu toe worden goede rendementen in de vorm van het jaarlijks uitgekeerde dividend.

Het gemiddeld rendement op de lange beleggingen (zonder rekening te houden met de huidige waarden van de rentefonds) voor 2010 komt voorlopig uit op 2,49 %.

Verloop rente-egaliseringsreserve

Stand per 01-01-2011	€ 2.033.000
Verwachte onttrekking 2011	€ 321.000
Verwachte stand per 31-12-2011	€ 1.712.000

Er wordt jaarlijks een bedrag van € 1.125.000 (4,5% van 25 miljoen euro) aan rendement op de beleggingen in de exploitatie opgenomen. De dividenduitkeringen die worden ontvangen op de rentefonds en het minimumrendement van 2,5% dat wordt gegarandeerd op het garantiefonds van 8 jaar, worden in de exploitatie verantwoord. De koerswinsten die worden gerealiseerd mogen ingevolge de BBV-voorschriften niet ten gunste van de exploitatie worden verwerkt. Deze mogen pas aan het einde van de periode worden meegenomen. Om voor de begroting/jaarrekening een schommeleffect te voorkomen is een rente-egaliseringsreserve gevormd waarvan jaarlijks een bedrag vrijvalt ten gunste van de exploitatie. Gedurende de looptijd van de diverse producten is in de begroting zodoende sprake van een gelijke opbrengst. In de loop van 2011 valt € 7.500.000 van het garantiefonds 6 jaar vrij. Dit bedrag wordt niet opnieuw voor een langere periode belegd maar zal worden gebruikt om de liquiditeiten aan te vullen. Een eventueel overschot zal in deposito's worden belegd.

Product	Realisatie	Verwachte realisatie	Begroting
	2010	2010	2011
Rentefonds dividend	€ 434.000	€ 488.000	€ 440.000
Beleggingen minimum rendement	€ 220.000	€ 221.000	€ 221.000
Overige rente-inkomsten	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking uit reserve t.g.v. exploitatie	€ 471.000	€ 416.000	€ 321.000
Totaal	€ 1.125.000	€ 1.125.000	€ 982.000

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De werkelijke omvang van de kasgeldlimiet wordt getoetst aan de wettelijke norm uit hoofde van de wet FIDO. Het percentage wordt bij ministeriële regeling vastgesteld en bedraagt thans 8,5% van het totaal van de begroting van de programma's. In absolute zin komt dit voor 2011 neer op een bedrag van afgerond € 6,7 miljoen.

Tot het bedrag van de kasgeldlimiet is het de gemeente toegestaan om activa te financieren met kort geld. Bij dreigende structurele overschrijding van de kasgeldlimiet moet herfinanciering plaatsvinden met langlopende geldleningen. Doordat de gemeente Moerdijk geen vlottende korte schuld heeft in verhouding tot de vlottende middelen voldoet de ruimte van de kasgeldlimiet ruimschoots. Dit geeft aan dat er niet hergefinancierd hoeft te worden.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven.

De renterisiconorm voor de gemeente is bepaald op 20% van het totaalbedrag van de vaste schuld per 1 januari van het begrotingsjaar. De renterisiconorm heeft minimaal een omvang van € 2,5 miljoen. Voor Moerdijk geldt de minimumnorm, daar 20 % van de vaste schuld uitkomt op afgerond € 2,36 miljoen.

Hiernaast wordt een overzicht gegeven van de langlopende leningen van de gemeente.

nummer	Omschrijving	Rente %	Saldo 1-1-2011	Saldo 31-12-2011	laatste jaar aflossing
5	Zero coupon	0,000	851.866	850.625	2020
10	400.087.519	5,550	68.067	51.050	2014
12	400.088.112	5,440	5.899.142	5.445.362	2023
14	NWB Bank	1,230	5.000.000	0	2011
	Totaal		11.819.075	6.347.037	

Doordat de gemeente Moerdijk naar verhouding weinig leningen heeft, wordt ruimschoots voldaan aan de renterisiconorm. Bij de genoemde leningen is geen sprake van een renteherziening gedurende de looptijd van de leningen.

Gemeentefinanciering

Rentekosten en renteopbrengsten

De kosten die gemaakt worden om te beleggen (zoals bewaarkosten, bemiddelingskosten en uren financiële medewerkers) worden apart verantwoord op de desbetreffende producten.

Een deel van de rente-opbrengsten wordt zo mogelijk gehaald uit beleggingen op korte termijn, voornamelijk in deposito's. Het andere deel van de rente-opbrengsten komt van de beleggingen op lange termijn. Door een spreiding van het soort producten wordt het risico zoveel mogelijk geminimaliseerd.

EMU-saldo

Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van de gemeente op transactiebasis. Het geeft het saldo weer van de inkomsten en uitgaven op de lopende en kapitaalrekening.

De veranderingen in de vorderingen en schulden op de financiële balans van de gemeenten geven inzicht in de wijze waarop de gemeenten (per saldo) hun tekort hebben gefinancierd of hun overschot hebben uitgezet. Hieronder de berekening van het EMU-saldo t.b.v. de begroting 2011.

Berekening EMU-saldo

		begroting jaarrekening begroting		
		2010	2009	2011
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV art. 17c)	-444	-6.922	1.176
+/+ 2	Afschrijvingen t.l.v. de exploitatie	4.360	3.311	3.207
+/+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen t.l.v. de exploitatie	3.752	6.008	4.184
-/- 4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.466	18.749	605
+/+ 5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de provincies, de Europese Unie en overigen	1.189	6.533	3.244
+/+ 6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)			
-/- 6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa			
-/- 7	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.			
+/+ 8a	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)			
-/- 8b	Boekwinst op de verkopen			
-/- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	3.519	3.652	2.577
-/- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de ander genoemde posten			
-/- 11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
Berekend EMU-saldo		2.872	-13.471	8.629

Paragraaf bedrijfsvoering 2011

Algemeen

In 2011 zal de gemeentelijke organisatie zich verder doorontwikkelen met het oog op meer efficiency, betere kwaliteit en ingegeven door de bezuinigingen en externe ontwikkelingen. Concreet betekent dit dat een takendiscussie, maar ook de ontwikkeling van een Klant Contact Centrum (KCC) en samenwerking in de regio van invloed zijn op de organisatie. Hoe dit er uiteindelijk uit komt te zien hangt nauw samen met bovengenoemde ontwikkelingen en de keuzes die daarin worden gemaakt.

Slagvaardige organisatie

Zoals eerder gemeld, blijft de ambtelijke organisatie zich doorontwikkelen ten dienste van goede dienstverlening aan de burger. Ingehaald door de noodzaak tot bezuinigingen wordt ook gekeken naar een meer efficiëntere werkwijze in combinatie met vermindering van kwetsbaarheid. Er wordt meer en meer gekeken of en hoe taken moeten worden uitgevoerd.

In de Kadernota 2011 is ingezet op een taakstellende opdracht aan de organisatie om op de bedrijfsvoeringskosten/deregulering een bedrag van € 500.000 te besparen in 2011 ten opzichte van het begrotingsjaar 2010.

Met de bedrijfsvoeringskosten is een bedrag gemoeid van afgerond € 22 miljoen. Het overgrote deel hiervan heeft betrekking op de loonkosten van het ambtelijk apparaat, t.w. afgerond € 15,4 miljoen. Alvorens tot keuzes te komen is voor wat betreft de loonkosten van het ambtelijk apparaat eerst bepaald wat het uitgangspunt is voor de begroting 2011. Hiertoe is de begroting 2010 als vertrekpunt genomen, gecorrigeerd voor de ontwikkelingen sinds de vaststelling van de begroting 2010 tot het moment van de Kadernota 2011 (o.a. vertrek onderdeel brandweer, tijdelijke formatie). Het uitgangspunt voor de begroting 2011 komt hierbij uit op een toegestane formatieomvang van 265,27 fte. De loonsom die hiermee gemoeid is bedraagt € 15.358.000. Dit is inclusief het bedrag dat in de Kadernota is opgenomen ten behoeve van periodieke verhogingen.

Vanuit het personeelsinformatiesysteem (PIMS) is een concept-begroting 2011 opgesteld. Hierbij is rekening gehouden met de volgende factoren:

- mutaties vanuit de 1^e bestuursrapportage 2010;
- vervallen vacatureruimte door opheffing van zgn. sprokkeluren;
- gevolgen CAO-afspraken (deze waren bij de Kadernota 2011 nog niet bekend en derhalve nog niet verwerkt in de salarisramingen), t.w.:
  - verhoging eindejaarsuitkering in 2010 met 0,5%;
  - verhoging eindejaarsuitkering in 2011 met 0,5%;
  - verhoging reguliere salarissen per 1-1-2011 met 0,5%.

Rekening houdend met bovenstaande gegevens is sprake van een formatieomvang van 262,46 fte en een hiermee corresponderende loonsom van € 15.225.000. Ten opzichte van de verwerking bij de Kadernota 2011 een voordeel van € 133.000, hetgeen hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de opheffing van de zgn. 'sprokkeluren'.

Om te komen tot een verdere bijdrage aan de taakstelling is op organisatieniveau gekeken naar bestaande vacatures en mogelijke aanpassingen hierbij. Hierbij moet dan o.a. gedacht worden aan het op een meer efficiënte wijze benutten van de bestaande capaciteit en het anders organiseren van de werkzaamheden. Door de inzet van het totale management blijkt dat deze exercitie in totaal een aanpassing te zien geeft van 7,64 fte. De hierbij behorende loonkosten bedragen € 438.000.

Op grond van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het gelukt is de opgelegde taakstelling te realiseren. Resumerend kan het volgende overzicht worden gegeven:

	<u>Fte</u>	<u>loonsom</u>
-uitgangspunt Kadernota 2011	265,27	€ 15.358.000
-concept-begroting 2011	<u>254,82</u>	<u>- 14.787.000</u>
-verschil	10,45	€ 571.000

In de begroting 2011 en volgende jaren is geen rekening gehouden met de kosten voor het onderdeel 'onderzoek en statistiek'. Deze kosten van € 30.000 op jaarbasis zijn in 2009 en 2010 ten laste van het budget van de doorontwikkeling gebracht. Gelet op de behoefte

(o.a. meting effecten beleidsvoornemens) die er is om op systematische wijze gegevens te verzamelen, te analyseren en te rapporteren, is in de begroting 2011 hiertoe een bedrag opgenomen. Verder is in de begroting 2011 en 2012 een bedrag opgenomen van € 53.750 voor de inzet van een trainee. De gemeente Moerdijk neemt gedurende 2 jaar deel aan het op provinciaalniveau georganiseerde traineeprogramma. Gedurende 3 blokken van 8 maanden zullen 'jonge potentials' ervaring opdoen met het invullen van projectmatige opdrachten binnen de gemeentelijke en provinciale overheidsorganisaties. Het programma levert enerzijds voordelen voor de deelnemende organisaties op, anderzijds wordt hiermee beoogd (hoog gekwalificeerde) startende personen op de arbeidsmarkt te interesseren voor de overheidsmarkt.

Om te komen tot een sluitende begroting 2011 is aan de organisatie de opdracht gegeven om naast de reeds gerealiseerde taakstelling van € 500.000 binnen de bedrijfsvoering een extra bedrag te realiseren van € 400.000. Bij de invulling van deze extra taakstelling valt te denken aan het terugdringen van de uitgaven op o.a. de volgende terreinen. Budget voor inhuur bij ziekte, kosten loopbaan, mobiliteit, bedrijfskundige zorg, arbeidsvoorwaarden, exploitatiekosten gemeentehuis, kantoorautomatisering, hard- en software, digitalisering bouwdoosiers, kantoorbenodigheden. Op dit moment zijn nog geen specifieke keuzes gemaakt, doch het is aan het management om invulling te geven aan de genoemde taakstelling.

Financiën

Financiën

De komende jaren zullen in het teken staan van het op orde brengen van de financiële huishouding van de gemeente. Als gevolg van de financiële en economische crisis zijn de gemeentelijke financiën onder druk komen te staan. Enerzijds doordat inkomsten (o.a. rentebaten, dividenduitkeringen) lager zijn of zijn komen te vervallen ten opzichte van voor de crisistijd en bepaalde uitgaven zijn gestegen (o.a. uitkeringen). Anderzijds door ingrepen op nationaal niveau waardoor de algemene uitkering uit het gemeentefonds eerst een pas op de plaats gemaakt heeft door het aanhouden van de nullijn en vanaf 2012 jaarlijks zal afnemen. Op dit moment (begin

september 2010) bestaat nog geen absolute duidelijkheid omtrent de omvang van de afname. Echter op basis van signalen vanuit het Haagse, korting gemeentefonds in totaliteit met € 1,7 miljard, wordt er op dit moment minimaal rekening mee gehouden dat in de jaren 2012 tot en met 2015 de gemeentefondsuitkering jaarlijks zal afnemen met ruim € 700.000. In totaal over genoemde periode uiteindelijk dus afgerond € 3 miljoen structureel. Naast deze ontwikkeling speelt ook nog dat in de Kadernota 2011, nadat besluiten zijn genomen tot een bedrag van bijna € 3,5 miljoen, voor de jaren 2011 tot en met 2014 een tekort voorzien werd van € 1,6 miljoen in 2011 aflopend naar € 1,1 miljoen in 2014.

In mei 2010 is, gelet op boven geschetste ontwikkeling, een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een structureel sluitende begroting in meerjarenperspectief. De aanpak is gesplitst in 2 fase, t.w. fase 1 gericht op de begroting 2011 en fase 2 gericht op begroting 2012 en volgende jaren.

In fase 1 heeft de gemeentelijke organisatie de opdracht gekregen om met bezuinigingsvoorstellen te komen om het aandeel in de totale begroting terug te brengen met 10-15%. Dit met als doel het college een instrument te verschaffen om in een integrale afweging te komen tot bezuinigingsmaatregelen, waardoor uiteindelijk een sluitende begroting 2011 aan de raad kan worden gepresenteerd.

Fase 2 betreft het komen tot aanvullende ombuigingsvoorstellen om de begroting ook in meerjaren-perspectief, incl. verwerking van de rijkskorting, sluitend te maken. In de 2^e fase zal de organisatie de volgende activiteiten hiertoe oppakken:

- a. Alle begrotingsproducten worden opgebouwd vanuit de Zero-Base-gedachten. Dit betekent dat onderbouwd moet worden:
  - wat wordt beoogd met de activiteiten;
  - welke bijdrage de activiteiten leveren aan de geformuleerde items in de raadsagenda en de college-accenten;
  - of sprake is van een wettelijke taak, niet-wettelijke taak of een combinatie van beide;
  - daar waar geen sprake is van het uitvoeren van een wettelijke taak dient aangegeven te worden welke

keuzes (gemeentelijke vrijheid er is) gemaakt kunnen worden, wat de financiële gevolgen hiervan zijn en wat de consequenties hiervan zijn voor wat betreft de uitvoeringscapaciteit.

- b. Het bezien van de mogelijkheden om te komen tot herschikking van bestemmingsreserves en het heroverwegen of niet tot uitvoer gebrachte plannen doorgang moeten blijven vinden.

De uitkomsten van deze activiteiten moeten leiden tot een overzicht van ombuigingsopties en de hiermee gepaard gaande effecten. Op basis hiervan moeten besluiten genomen kunnen worden die leiden tot een structureel sluitende begroting.

Financieel systeem "Coda Financials"

Als onderliggend systeem voor de financiële administratie wordt gebruik gemaakt van het softwarepakket Coda Financials. Ten behoeve van een goede beheersing van de diverse budgetten is het essentieel te beschikken over een adequate administratie, welke up-to-date is. De verdere doorontwikkeling van het pakket moet het mogelijk maken dat de budgethouders op een nog betere wijze worden ondersteund bij de beheersing van hun budgetten.

Planning & Control

Rechtmatigheid

In 2011 zal de lijn van de afgelopen jaren ten aanzien van het verbeterproces op het gebied van de rechtmatigheid verder worden doorgezet. In 2010 is er bij de jaarrekening 2009 voor het eerst sinds twee jaar weer een goedkeurende verklaring op de rechtmatigheid verkregen van de accountant. De borging van de interne controle in de lijn behoeft echter op enkele plaatsen in de organisatie nog specifieke aandacht. Met name het proces van de zogenaamde SiSa- verantwoording (specifieke doeluitkeringen en ontvangen subsidies) behoeft nog verbetering. Verder zal het verbeterproces vanuit de interne controle bij de Gemeentewinkel verder worden geoptimaliseerd in 2011 en zal de verbetering van de projectbeheersing, waarmee in 2010 een aanvang is gemaakt, verder ter hand worden genomen.

In het Interne controleplan wordt per jaar aangegeven welke controles wanneer en door wie moeten worden uitgevoerd. In de afgelopen jaren zijn voor alle processen checklisten gemaakt die

aansluiten bij het normenkader dat geldt. Het interne controleplan 2011 zal in december 2010 worden vastgesteld door het college.

Doelmatigheid

Het onderzoeksprogramma 2011 zal in december 2010 worden vastgesteld door het college. Wij zijn voornemens om in 2011 één (formeel) art. 213a-onderzoek uit te voeren. Daarnaast zullen we verder gaan met het uitvoeren van de zogenaamde nazorgonderzoeken. Bij een nazorgonderzoek wordt bezien in hoeverre de aanbevelingen van een art. 213a- of rekenkameronderzoek zijn uitgevoerd en of ze tot verbeteringen hebben geleid.

Risicomanagement

De belangrijkste doelen van het risicomanagement zijn:

- het risicobewustzijn van de gemeentelijke organisatie te stimuleren en verhogen;
- het weerstandsratio te bepalen, zodat aan de hand daarvan de omvang van het weerstandsvermogen kan worden bepaald.

In oktober 2008 heeft uw raad ten behoeve van het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen de weerstandratio voor Moerdijk vastgesteld op 2,0. Dit komt neer op een weerstandsvermogen van € 17,5 mln.. Dit is het bedrag van de toen ingeschatte financiële risico's keer ratio 2,0. Het bedrag voor het benodigde weerstandsvermogen blijft gehanteerd zolang dit binnen de ratiobandbreedte valt van 1,4-2,0.

Bij de bezuinigingsvoorstellen in het kader van het sluitend maken van de (meerjaren)begroting zal in kaart gebracht worden welke risico's het doorvoeren van de bezuinigingen met zich mee brengen. De bezuinigingen kunnen van invloed zijn op het risicoprofiel van de gemeente. Zo kan het bedrag van de risico's toenemen waardoor er meer weerstandsvermogen nodig is. Verder kan uw raad de weerstandratio wijzigen. Een bijstelling naar beneden leidt er toe dat er minder weerstandsvermogen in de algemene reserve hoeft te zitten.

Procesmanagement

Vanuit het doorontwikkelingsproces zal gekeken worden naar een verbetering van de inrichting van de primaire processen en het realiseren van een adequate aansluiting van de ondersteunende processen op de primaire processen.

Juridische kwaliteitszorg en juridische control

Deregulering

Verbetering van de gemeentelijke dienstverlening houdt ook in het reduceren van overbodige overheidsbemoedienis. Het kritisch bekijken of gemeentelijke regelgeving nodig is of vereenvoudigd kan worden, wordt ook in 2011 gecontinueerd. Dit moet verder leiden tot vermindering van administratieve en bestuurlijke lasten en verbetering van het ondernemersklimaat in Moerdijk.

De Moerdijkse regelgeving wordt momenteel tegen het "dereguleringslicht" gehouden. Hierbij wordt met name gekeken of regelingen samengevoegd en vereenvoudigd kunnen worden.

Tevens wordt bekeken of voor bepaalde vergunning- en ontheffingstelsels de Lex silencio positivo van toepassing kan worden verklaard. Dit betekent dat de vergunning of ontheffing geacht wordt te zijn verleend als de gestelde beslistermijn niet wordt gehaald.

Daarnaast zal bekeken worden hoe overheidsbemoedienis is terug te dringen. Steeds zal er een verantwoord evenwicht gezocht worden tussen rechtszekerheid en rechtsgelijkheid en vrijheid voor de burger, waarbij het waarborgen van het algemeen belang door de gemeente met oog voor de individuele burger een belangrijk uitgangspunt is. Uiteraard geldt dit ook voor het opstellen van beleid. Alle Moerdijkse regelgeving is inmiddels online vindbaar via www.wetten.nl.

Europese Dienstenrichtlijn

De gemeentelijke overheid heeft een belangrijke taak bij het uitvoeren van de doelstelling van de Europese Dienstenrichtlijn. De doelstelling luidt: het wegnemen van belemmeringen en beperkingen voor het vrije verkeer van diensten en vrijheid van vestiging binnen de Europese gemeenschap. De Europese Dienstenrichtlijn is inmiddels omgezet in Nederlandse wetgeving, de Dienstenwet.

Iedere gemeente moet zijn eigen verordeningen en beleidsregels screenen op de eisen van de Dienstenrichtlijn. Dit houdt in dat de regelgeving geen discriminatoire bepalingen mag bevatten en eisen moeten noodzakelijk en proportioneel zijn. Alle gemeentelijke regelgeving is inmiddels gescreend. Daar waar nodig is regelgeving aangepast en dit alles is doorgegeven aan de projectgroep implementatie Dienstenrichtlijn van het ministerie van economische zaken, binnenlandse zaken en justitie. Voortaan moet iedere verordening of beleidsregel die valt onder de reikwijdte van de Dienstenwet/Dienstenrichtlijn door middel van een speciale "notificatieprocedure" kenbaar gemaakt worden aan deze projectgroep.

Het dienstenloket "Antwoord voor bedrijven", is inmiddels actief. De pilot is afgesloten. Op dit dienstenloket is alle informatie over vereisten en procedures voor dienstverleners te vinden. Tevens is Moerdijk aangesloten bij het "Internal Market Information"-systeem, het zogenaamde IMI. Dit systeem heeft als doel op eenvoudige wijze elektronische samenwerking tussen de lidstaten te realiseren met betrekking tot toezicht op dienstverleners. Bevoegde instanties, waaronder gemeenten, kunnen dan elektronische informatie aan elkaar verstrekken.

Nieuwe wetgeving

De Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen, waardoor een burger een aantal extra instrumenten in handen krijgt om te zorgen dat de overheid bij overschrijding van de wettelijke termijnen alsnog op korte termijn besluiten neemt, is op 1 oktober 2009 in werking getreden. Inmiddels is er een aantal ingebrekestellingen op grond van deze wet binnengekomen maar dit heeft nog niet geleid tot een betaling van een dwangsom.

Op 1 oktober 2010 is de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) in werking getreden. Hiermee wordt de omgevingsvergunning in het leven geroepen. Met deze vergunning kunnen burgers en ondernemers gemakkelijker, goedkoper en sneller de vergunningen van de gemeente krijgen die nodig zijn om bouwplannen te realiseren.

Op 1 september 2010 is de zogenaamde "Voetbalwet" in werking getreden. De officiële naam van deze wet is "Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast (MBVEO)". Op grond van deze wet krijgen zowel de burgemeester als de officier van justitie

extra bevoegdheden om preventief in te grijpen bij voetbalvandalisme en ernstige overlast. Burgemeesters kunnen een gebiedsverbod en/of een meldingsplicht opleggen. Ook krijgen ze de mogelijkheid een groepsverbod op te leggen en een avondklok in te stellen voor kinderen onder de 12 jaar, die 's avonds alleen op straat overlast veroorzaken. De officier van justitie krijgt soortgelijke bevoegdheden als het gaat om verdachten van een strafbaar feit. Met deze extra bevoegdheden kan de burgemeester o.a. sneller ingrijpen als raddraaiers regelmatig buurtbewoners treiteren, zich hinderlijk gedragen of de boel vernielen. De wet wordt verwerkt in de Gemeentewet, Wetboek van Strafrecht en Wetboek van Strafvordering.

Voortgang bezwaar- en klachtenprocedures

De wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen heeft tot gevolg dat de beslistermijnen voor de beslissing op een WOB-verzoek en de termijnen voor beslissing op een bezwaarschrift wettelijk verlengd zijn.

De wet Bestuursrechtelijke geldschulden, waardoor er meer beschikkingen in het leven geroepen werden, heeft nog niet geleid tot een toename van het aantal bezwaarschriften. Voor het overige zijn de komende periode geen wetswijzigingen of andere activiteiten te verwachten die tot gevolg zullen hebben dat er een substantiële toename van het aantal bezwaarschriften of klachten zal komen. In het verleden is echter al gebleken dat een toename van klachten of bezwaarschriften niet altijd te herleiden is tot een bepaalde actie.

Informatisering en automatisering

Digitalisering externe dienstverlening

In de begroting 2010 zijn de ontwikkelingen op het gebied van de digitalisering van de dienstverlening uitvoerig beschreven. Een belangrijke ontwikkeling is het gegeven dat in 2015 burgers, bedrijven en instellingen voor nagenoeg alle overheidsvragen, producten en diensten bij gemeenten terecht kunnen. Het concept Antwoord@ vertaalt deze visie naar de praktijk. Antwoord@ gaat uit van een Klant Contact Centrum (KCC) als snelle en herkenbare ingang voor de hele overheid. De gemeente zal hier vragen beantwoorden en aanvragen in gang zetten. Daar waar geen

afdoende antwoord gegeven kan worden dient doorverwijzing plaats te vinden naar andere overheidsorganisaties.

In het realisatieplan Elektronische dienstverlening gemeente Moerdijk zijn de voor ons relevante ontwikkelingen benoemd en vertaald naar projecten en plannen die hieraan invulling moeten geven.

Een voorbeeld waar de burger direct iets van gaat merken is de invoering van het 14+ netnummer. Alle gemeenten zullen op den duur overschakelen op het 14+ netnummer. Voor onze gemeente is de ingang 140168. De planning is om dit begin 2011 gerealiseerd te hebben. Om de bereikbaarheid van de medewerkers van het gemeentehuis te verbeteren, zal, naast organisatorische maatregelen die worden doorgevoerd de nieuwe centrale met moderne faciliteiten op gebied van telefonie operationeel worden.

Ter ondersteuning van de front office medewerkers zal de inrichting van een zogenaamd zaakstelsel zijn beslag krijgen. In dit zaakstelsel zal o.a. alle relevante informatie over aanvragen van de burger zijn opgeslagen zodat we de burger op snelle en kordate wijze van dienst te kunnen zijn. Het zaakstelsel maakt deel uit van het zogenaamde mid-office. Behalve het zaakstelsel dienen er meer voorzieningen in het mid-office te worden ingericht. Dat betekent dat nieuwe software geïmplementeerd en bestaande software moet worden vervangen of aangepast.

De website zal in 2011 een nieuw gezicht krijgen en ook het zoek / vindstelsel zal worden geoptimaliseerd. In de toekomst zal de burger ook via de website het eerder genoemde zaakstelsel kunnen raadplegen, zodat men de voortgang van verzoeken/aanvragen kan volgen.

Een belangrijk onderdeel van het realisatieplan bestaat uit plannen die invulling geven aan het NUP (Nationaal Uitvoeringsprogramma). Het NUP bestaat uit 25 projecten en voorzieningen die landelijk zorgen voor de standaardisatie van de infrastructuur voor de digitale overheid.

Onze gemeente conformeert zich aan deze standaardisatie, zodat naadloos aangesloten kan worden op de landelijke infrastructuur. Daarmee wordt de uitwisseling van gegevens met ketenpartners (o.a. UWV) en samenwerking met andere overheidsinstanties (o.a. gemeenten) vereenvoudigd.

Behalve de standaardisatie van (technische) infrastructuur is de standaardisatie en kwaliteit van gegevens van essentieel belang. Het

gebruik van authentieke registraties is verplicht gesteld, ook binnengemeentelijk. Diverse authentieke registraties zijn inmiddels operationeel. (o.a. GBA) en met ingang van 2011 naar verwachting ook de BAG authentieke registratie adressen en gebouwen). Binnengemeentelijk gebruik van de registraties zorgt er o.a. voor dat voldaan wordt aan de Wet Eenmalige Uitvraag en dat de bij de gemeente bekend zijnde gegevens niet nogmaals door de burger hoeven te worden aangeleverd. Voor 2011 staan ook op dit terrein aanpassingen en gebruik van zogenaamde prefill van diverse formulieren gepland.

Digitalisering interne dienstverlening

Naast de ondersteuning t.b.v. de externe dienstverlening zal ook de digitalisering van de interne dienstverlening in 2011 een doorontwikkeling kennen. Gepland staan de invoering van diverse modules waarmee meer processen volledig digitaal kunnen verlopen (dus zonder dat er papieren documenten rondgestuurd worden). Het resultaat hiervan moet zijn een verhoging van de efficiëntie van documentafhandeling zodat onze burgers sneller geïnformeerd kunnen worden.

Dossiervorming en archivering

De dossiervorming vindt plaats op of nabij de afdelingen en niet meer centraal. Bijzondere aandacht zal ook in 2011 worden besteed aan de inkoopdossiers en de dossiers betreffende inhuur externen. Vanaf 2009 is invulling gegeven aan het zogenaamde documentair structuurplan dat tevens de basis is voor de digitale dossiervorming en archivering. Doelstelling daarbij is om op termijn te komen tot volledig digitale dossiers en digitale archieven die volledig voldoen aan de eisen van de archiefwet, zodat de papieren dossiers kunnen vervallen. Voor diverse processen is inmiddels een start gemaakt om te komen tot een volledig digitaal dossier, zodat papier niet bewaard hoeft te worden. Ook voor 2011 zal hierin een verdere doorontwikkeling plaatsvinden.

In 2010 is een start gemaakt met de verdere digitalisering van het kwetsbare oud archief door het Regionaal Archief West Brabant. Daarmee wordt voorkomen dat de onlangs tegen hoge kosten gerestaureerde archiefstukken weer door de handen van medewerkers en publiek gaan en daarmee verder verslijten. Daarnaast wordt het mogelijk om de oud-archiefstukken via de

website in te zien. Het plan is om in de komende jaren dit digitaliseringstraject voort te zetten. In het kader van de bezuinigingen wordt dit traject wel getemporiseerd (het verlengen van de termijn van 4 jaar naar 6 jaar levert een voordeel op van € 9.000 per jaar).

Paragraaf Verbonden partijen 2011

De gemeente Moerdijk heeft bestuurlijke en financiële belangen in verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard met inachtneming van de eigen beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

De verbonden partijen zijn als volgt onder te verdelen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen;
- Stichtingen en verenigingen.

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord
2. Buro Halt regio Breda
3. Havenschap Moerdijk
4. Kleinschalig Collectief Vervoer West-Brabant
5. Milieu en Afval Regio Breda (MARB)
6. Openbare Gezondheidszorg West-Brabant
7. Regiobureau Breda
8. Regionale Milieudienst West-Brabant (RMD)
9. Regionaal Archief West-Brabant
10. Raad van Toezicht openbaar basisonderwijs West-Brabant
11. Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant (SES)
12. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
13. Welstandszorg Noord-Brabant
14. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS groep)

Vennootschappen:

15. NV Bank Nederlands Gemeenten
16. Brabant Water NV
17. Intergas NV
18. NV Rewin West-Brabant

Stichtingen en verenigingen:

19. Stichting Inkoopbureau West-Brabant
20. Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Een algemene toelichting op de diverse verbonden partijen is te vinden op de gemeentelijke website www.moerdijk.nl in de map Politiek en Bestuur.

Uitgangspunt is om de besturen van de gemeenschappelijke regelingen op te dragen om bij de opstelling van hun begrotingen vanaf 2012 gedurende 3 jaar telkenmale te komen tot 3% verlaging van de gemeentelijke bijdrage.

Hieronder volgt aanvullend enige beknopte informatie per regeling over de doelstelling en de verwachte belangrijke ontwikkelingen in 2011.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

Doelstelling:

Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

De aanrijdtijden van de ambulances in de gemeente Moerdijk blijven een aandachtspunt. Nagegaan dient te worden of het multi-firstresponder project dat in 2009 heeft gelopen resultaat heeft gehad (brandweer). Op dit moment zijn er geen (nieuwe) gerichte acties om de aanrijdtijden te verlagen.

2. Bureau Halt regio Breda

Doelstelling:

Het terugdringen en voorkomen van vandalistisch gedrag van jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar, door middel van voorlichting, alternatieve afdoening in plaats van een justitiële reactie en het wegnemen van oorzaken die leiden tot deze vormen van criminaliteit onder jongeren. Het verschaffen van inzicht in de aan vandalisme ten grondslag liggende oorzaken en achtergronden en hoe die kunnen worden weggenomen.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Op dit moment worden er gesprekken gevoerd om af te stemmen op welke wijze de Halt-activiteiten bekostigd zullen worden. Hierin zijn drie voorstellen uitgezet:

1. Het voormalig Halt Breda e.o. had met de 10 aangesloten gemeenten een gemeenschappelijke regeling waarbij Breda optrad als penvoerende gemeente en de portefeuillehouders gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uit te voeren diensten. Deze regeling dateert van 1991 en behoeft aanpassing. De gemeente Breda heeft zich bereid verklaard de regeling te herzien en te moderniseren en nodigt andere gemeenten uit zich hierbij aan te sluiten.
2. De 26 gemeenten sluiten gezamenlijk een convenant af voor 4 jaar waarin afgesproken wordt dat alle gemeenten een basispakket van Halt afnemen. De veiligheidsregio zal daarin de bindende schakel zijn. Naast het afnemen van het basispakket is iedere gemeente in de gelegenheid extra afspraken te maken met Halt over extra activiteiten. De financieringsvorm (subsidie/ BCF) staat gemeenten vrij.
3. Bovenstaande voorstellen zijn beiden niet haalbaar. Mogelijk zijn er een aantal afspraken te maken op basis waarvan er toch sprake zal zijn van meer eenheid.

3. Havenschap Moerdijk

Doelstelling:

Het Havenschap verricht dienstverlenende en uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van ontwikkeling, aanleg, uitgifte, beheer en exploitatie van het industrie - en haventerrein Moerdijk en draagt op deze wijze bij aan de economische groei van de regio in het algemeen en van de gemeente Moerdijk in het bijzonder.

Doelstelling:

Het Havenschap verricht dienstverlenende en uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van ontwikkeling, aanleg, uitgifte, beheer en exploitatie van het industrie - en haventerrein Moerdijk en draagt op deze wijze bij aan de economische groei van de regio in het algemeen en van de gemeente Moerdijk in het bijzonder.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

- Invulling van de rol van het Havenschap in Logistiek Park Moerdijk is een belangrijk onderwerp in 2011.

- Intensivering van het zeehaven- en industrieterrein en de uitgifte (in erfpacht) van de voormalige Shell-grondreserve wordt voortgezet.
- Vervolg aan realisatie Duurzaam Haven- en Industrieterrein Moerdijk (DHM)/Duurzame Verbindingen Moerdijk (DVM)

4. Kleinschalig Collectief Vervoer West-Brabant

Doelstelling:

Gezamenlijke ontwikkeling en uitvoering van het kleinschalig collectief vervoer.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

De Samenwerking zet zich ook in 2011 in op een 4-tal; thema's:

1. De ontwikkeling, uitvoering en het beheer van kwalitatief goed en op de diverse klantgroepen toegesneden Deeltaxivervoer in West-Brabant;
2. (tweede tranche) kostenbeheersing; het ontwikkelen, realiseren en in stand houden van een duurzaam betaalbaar collectief vervoerssysteem. Hiervoor zullen verschillende maatregelen getroffen worden om de verwachte bezuinigingen op te vangen;
3. een verbeterd, toegankelijk Openbaar Vervoer in West-Brabant;
4. een effectieve en efficiënte samenwerking op het gebied van kleinschalig collectief vervoer.

In het 4^e kwartaal 2010 wordt waarschijnlijk de besluitvorming afgerond tot oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant waarin een aantal bestaande regelingen zullen worden samengevoegd. Ook KCV wordt hier onderdeel van.

5. Milieu en Afval Regio Breda (MARB)

Doelstelling:

Regionale samenwerking op het gebied van milieu en afval om te komen tot uniformiteit, kostenbesparing en kennisoverdracht.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Zowel door het MARB-bestuur als door het RMD-bestuur is de uitdrukkelijke intentie uitgesproken (en schriftelijk vastgelegd in het convenant Duurzaam West-Brabant) om nauw met elkaar samen te werken. Dit ook in het verlengde van de ondertekening van de Verklaring van Dussen en het nieuwe samenwerkingsverband tussen 18 West-Brabantse gemeenten en de gemeente Tholen, vastgelegd in het Bestuursconvenant West-Brabant.

In het 4^e kwartaal 2010 wordt waarschijnlijk de besluitvorming afgerond tot oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant waarin een aantal bestaande regelingen zullen worden samengevoegd. Ook de MARB wordt hier deels onderdeel van.

6. Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)

Doelstelling:

Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

De nieuwe Wet publieke gezondheid (Wpg) is per 1 december 2008 in werking getreden. De Wpg vervangt drie wetten op het terrein van de publieke gezondheid; de Infectieziektewet, de Quarantainewet en de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv).

De GGD speelt een cruciale rol bij de bestrijding van infectieziekten. Die rol blijft in de nieuwe wet onveranderd. Nieuw is art 5a Wpg over de ouderengezondheidszorg en art 14 lid 2 bepaalt dat het college van B&W vrij is taken (zie art 5 lid 2 a t/m d) op het vlak van de jeugdgezondheidszorg over te laten aan een ander dan de GGD.

Het centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) dient uiterlijk eind 2011 gerealiseerd te zijn. Vanaf 2008 ontvangt de gemeente specifieke middelen via de Brede Doeluitkering voor o.a. het opzetten van het Centrum voor jeugd en Gezin. Met name voor de afdeling jeugdgezondheidszorg van de GGD (voor kinderen van 4 t/m 18 jaar), kan

dit consequenties hebben. Het uitvoering geven aan het basistakenpakket in de jeugdgezondheidszorg is namelijk een minimumeis voor het CJG.

Op 29 januari 2009 heeft de gemeenteraad van de gemeente Moerdijk ingestemd met de heroverweging van het basistakenpakket (BTP) van de GGD West-Brabant voor de jaren 2009-2012. Er is voor gekozen om vier van de taken die onder de norm worden uitgevoerd, gefaseerd over vier jaren op niveau te brengen. Het betreft de taken: openbare geestelijke gezondheidszorg, technische hygiënezorg, jeugdgezondheidszorg en infectieziektbestrijding. Omdat externe ontwikkelingen snel gaan en er mogelijk op grond daarvan toch nog nadere bijstelling noodzakelijk kan blijken, zullen alle taken van de GGD grondig worden gemonitord. De uitkomsten hiervan met eventuele aanpassingseffecten voor het BTP, zullen jaarlijks meegenomen worden in de kadernota/voorjaarsnota.

De gemeenteraad van Moerdijk heeft met de begrotingsbehandeling voor 2011 aangegeven dat er door de GGD rekening gehouden moet worden met een indexering van 0%. Verder is als zienswijze ingebracht niet in te stemmen met de beleidsintensiveringen THZ gastouderbureaus en peuterspeelzalen. Verder is de zorg uitgesproken over de negatieve resultaten van de afgelopen jaren in relatie tot de algemene reserve. Het AB heeft hier in juli 2010 mee ingestemd en een sluitende begroting aan GS van Provincie kunnen aanbieden

7. Regiobureau Breda

Doelstelling:

Uitvoering geven in regionaal verband van taken binnen de beleidsvelden Verkeer en vervoer, Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Met forse inspanningen heeft het Regiobureau kans gezien een substantiële bijdrage te leveren aan de strategische ontwikkelingen in West-Brabant én in te spelen op zich nieuw aandienende dossiers.

Door verschuiving van ureninzet heeft dit niet geleid tot meer uren die aan de deelnemende gemeenten worden doorberekend. Zodoende is het

aantal uren in vergelijking met de begroting van 2010 gelijk gebleven. De regelingen zijn gekoppeld aan de onderstaand programma-indeling:

- programma 1 : Algemene Zaken;
- programma 2 : Ruimtelijke Ontwikkeling;
- programma 3a: Verkeer en Vervoer;
- programma 3b: Lucht (BSL);
- programma 4 : Volkshuisvesting;
- programma 5 : Besluit Woninggebonden Subsidies;
- programma 6 : Beheerstaak Volkshuisvesting
- programma 7 : Programmabureau West-Brabant.

In het 4^e kwartaal 2010 wordt waarschijnlijk de besluitvorming afgerond tot oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant waarin een aantal bestaande regelingen zullen worden samengevoegd. Ook het Regiobureau wordt hier onderdeel van.

8. Regionale Milieudienst West-Brabant (RMD)

Doelstelling:

Regionale samenwerking op het gebied van milieu, waaronder vergunningverlening, handhaving, communicatie, inzet specialisten en beleidsontwikkeling, om te komen tot efficiënt milieubeleid en –uitvoering, kennisuitwisseling en uniformiteit.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Zowel door het RMD-bestuur als door het MARB-bestuur is de uitdrukkelijke intentie uitgesproken (en schriftelijk vastgelegd in het convenant Duurzaam West-Brabant) om nauw met elkaar samen te werken. Dit ook in het verlengde van de ondertekening van de Verklaring van Dussen en het nieuwe samenwerkingsverband tussen 18 West-Brabantse gemeenten en de gemeente Tholen, vastgelegd in het Bestuursconvenant West-Brabant.

In het 4^e kwartaal 2010 wordt waarschijnlijk de besluitvorming afgerond tot oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant waarin een aantal bestaande regelingen zullen worden samengevoegd. Ook werkzaamheden van de RMD binnen het convenant Duurzaam West-Brabant worden hier dan onderdeel van.

9. Regionaal Archief West-Brabant

Doelstelling:

Het beheer en toezicht van de naar deze archiefbewaarplaats overgebrachte archieven. Daarnaast heeft het regionaal archief het doel om deze archieven voor publiek toegankelijk te maken.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

In verband met de wettelijke verplichte overdracht van bouwdoSSIERS naar de bewaarplaats van het Regionaal Archief West-Brabant in Oudenbosch is in nauw overleg met het Regionaal Archief West-Brabant een traject gestart om alle aanwezige bouwdoSSIERS te digitaliseren zodat deze doSSIERS ook door de gemeente digitaal te raadplegen zijn. De voorbereidingen zijn getroffen, doch op basis van de uit inventarisaties beschikbaar gekomen informatie is besloten om vooralsnog geen uitvoering aan dit plan te geven. (De kosten en het ontbreken van voldoende tijd vormen een ernstige bottleneck.

Een andere ontwikkeling is het plan tot verdere digitalisering van het kwetsbare oud archief. Daarmee wordt voorkomen dat de onlangs gerestaureerde archiefstukken weer door de handen van medewerkers en publiek gaan en daarmee weer gaan verslijten. Daarnaast wordt het mogelijk om de oud-archiefstukken via de website in te zien. In de begroting 2011 en verder is met de kosten hiervan rekening gehouden.

10. Stichting Openbaar Onderwijs West-Brabant

Doelstelling:

Het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief aanbod van onderwijs voor leerlingen van 4 tot 12 jaar.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Niet van toepassing

11. Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant (SES)

Doelstelling:

In Openbaar Lichaam Sociaal Economische Samenwerking (SES) West-Brabant werken achttien West-Brabantse gemeenten en gemeente Tholen samen aan strategische allianties op het gebied van Economische Zaken, Arbeidsmarkt, Bedrijventerreinen, Plattelandseconomie, Toerisme en Recreatie. De organisatie is aangegaan op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR) en het bestuur wordt gevormd door de gemeenten. SES is een regionale adviseur van en voor gemeenten.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

De overgang van SES naar de nieuwe gemeenschappelijke regeling West-Brabant en de actualisatie van de strategische agenda West-Brabant, waarin economie een belangrijk onderdeel is, staan centraal.

12. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Doelstelling:

Het vergroten van de slagkracht van en de samenwerking tussen de hulpverleningsdiensten.

Het realiseren van de noodzakelijke kwaliteitsverbetering op het gebied van de (voorbereiding van de) brandweer en rampenbestrijding.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Met ingang van 1 januari 2010 is de brandweer geregionaliseerd en valt Moerdijk onder het regionale cluster Mark & Dintel (Halderberge, Moerdijk, Steenbergen).

13. Welstandszorg Noord-Brabant

Doelstelling:

Het geven van welstandsadviezen in het kader van vergunningverlening op grond van de Woningwet en over ruimtelijke plannen van de gemeente (welstandscommissie). Optreden als monumentencommissie. Advisering in het kader van gemeentelijk welstandsbeleid.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Het besluit om de gemeenschappelijke regeling Welstandszorg Mooi Brabant op te heffen per 1 januari 2012 is onomkeerbaar. Het ontvlechtsplan is in uitvoering. De belangrijkste punten daaruit zijn inmiddels gerealiseerd. Het gaat om het personeel en de verkoop van het pand. In de loop van 2011 zal moeten worden bepaald op welke wijze de gemeente Moerdijk vanaf 1 januari 2012 aan haar wettelijk verplichte gemeentelijke welstandsbeleid gaat toetsen.

14. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS groep)

Doelstelling:

WVS groep biedt op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) mensen met een (grote) achterstand op de arbeidsmarkt kansen zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen. Doel is het vinden van regulier werk of werk in een (meer) beschutte omgeving. WVS groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijke beleid van de aan de gemeenschappelijk regeling deelnemende gemeenten.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Per 1 januari 2008 is de nieuwe Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) een feit geworden. Binnen de gemeenschappelijk regeling (GR) is daarna gewerkt aan het concept verordening wachtlijst Sw, verordening cliëntenparticipatie en de verordening persoonsgebonden budget begeleid werken. In de raad van augustus 2008 zijn deze verordeningen vastgesteld met terugwerkende kracht geldig vanaf 1 juli 2008. Aan het werkvoorzieningschap wordt maandelijks een voorschot overgemaakt uit het door de gemeente zelf te ontvangen Sw-budget. Op deze wijze kan het werkvoorzieningschap haar lopende verplichtingen voldoen, zoals maandelijks de betaling van de salarissen. Het risico voor de gemeente zit in het jaar resultaat. Een goed resultaat geeft weinig of geen risico. Het jaar resultaat is als deelnemende gemeente te beïnvloeden door de WVS meer te betrekken bij interne werkzaamheden/opdrachten, zoals; schoonmaak, catering, postbezorging e.d. Het risico voor de gemeente zit in het uiteindelijk jaar resultaat. Het risico neemt af naarmate het resultaten beter is. Als deelnemende gemeente kan je het resultaat gunstig beïnvloeden door de WVS meer te betrekken bij opdrachten/interne werkzaamheden, zoals de schoonmaak, postbezorging, catering e.d.

VENNOOTSCHAPPEN

15. NV Bank Nederlands Gemeenten (BNG)

Doelstelling:

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

De dividenduitkeringen voor de komende jaren staan onder druk vanwege de extra dividenduitkeringen in de jaren 2006 en 2007 van in totaal € 1 miljard en het uitlopen van leningen met relatief hoge marges. Ondanks de financiële crisis heeft de BNG in 2009, ten opzichte van 2008, een beter resultaat gerealiseerd van € 120 miljoen. Dit is mede mogelijk geworden doordat overheidsinstellingen voor meer zekerheid gekozen hebben en voor hun financieringsbehoefte meer geld hebben ondergebracht bij, dan wel aangetrokken van de BNG. Of deze situatie zich in de jaren na 2009 ook voortdoet moet worden afgewacht.

BNG keert 50% van de nettowinst na belastingen uit aan de aandeelhouders.

De gemeente Moerdijk bezit 27.027 aandelen van € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van afgerond 0,05%. In de begroting 2011 is rekening gehouden met een dividenduitkering van € 50.000 (1,85 per aandeel).

16. Brabant Water NV

Doelstelling:

De levering van drinkwater van hoge kwaliteit, water op maat en watergerelateerde producten en diensten.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011

In de aandeelhoudersvergadering van november 2006 is het financieel beleid voor de 2^e Planperiode van Brabant Water NV vastgesteld (2007 t/m 2012). De belangrijkste elementen daarvan zijn dat in deze periode enerzijds sprake zal zijn van een restrictief tarievenbeleid en anderzijds dat

eventuele positieve bedrijfsresultaten volledig zullen worden aangewend voor vermindering van de schuldenlast van de onderneming. Hiermee worden de (gebonden) klanten van heden en morgen in balans bediend. Dit betekent dat geen dividenduitkeringen zullen worden gedaan aan de aandeelhouders.

De gemeente Moerdijk bezit 53.002 aandelen, zijnde 1,9% van het totaal.

17. Intergas NV

Doelstelling:

Het verzorgen van een optimale energielevering op een veilige en betrouwbare manier.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Intergas Holding B.V. voldoet op dit moment (september 2010) niet aan de in 2008 ingevoerde Wet onafhankelijk netbeheer (Won). Enerzijds worden niet alle wettelijke taken in eigen beheer uitgevoerd en anderzijds wordt niet voldaan aan een aantal financiële ratio's, o.a. de solvabiliteitsratio. Sinds 1 januari 2010 zijn maatregelen getroffen waardoor alle wettelijke taken in eigen beheer worden uitgevoerd. Om de bedrijfswaarde van Intergas te waarborgen en aan de financiële ratio's te voldoen, is het noodzakelijk dat de aandeelhouder een kapitaalinjectie doet. Intergas is voornemens de hieraan verbonden kosten van de aandeelhouders te compenseren door het verstrekken van een dividend tot minimaal de hoogte van de kosten. In juli 2010 is ingestemd met een kapitaalinjectie van € 2.569.343. Deze kapitaalinjectie is gebaseerd op het aandeel in Intergas van de gemeente Moerdijk, t.w. 6,46%. In totaal wordt van de aandeelhouders een kapitaalinjectie verwacht van € 40 miljoen. De gemeente Moerdijk bezit 1.320 aandelen, hetgeen neerkomt op 6,46% van het totaal. In de begroting 2011 is gelet op bovenstaande geen rekening gehouden met een reguliere dividenduitkering. Wel is uitgegaan van een dividenduitkering gelijk aan de rentekosten van de kapitaalinjectie.

18. NV Rewin West-Brabant

Doelstelling:

De regionale ontwikkelingsmaatschappij NV REWIN West-Brabant is een uitvoeringsorganisatie van 18 West-Brabantse gemeenten en heeft als doel het versterken van de regionaal economische ontwikkeling van West-Brabant. REWIN informeert bedrijven bij kantoor- en bedrijfsvestiging, begeleidt West-Brabantse bedrijven bij groei en financiering en ontwikkelt regionale projecten voor versterking van de economische structuur. Ook levert REWIN op verzoek maatwerk aan West-Brabantse gemeenten uit het landelijke gebied bij lokaal economische problemen.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Uitvoering van het meerjarenplan: "Productplan 2009 & vierjaarsperiode 2009-2012. Prestatienormen per jaar voor de planperiode (gemiddeld):

- 85 nieuwe vestigers, waarvan 25 kennisintensief en 5 uit nieuwe markten;
- Bevorderen van investeringen bij 25 bestaande MKB-bedrijven, waardoor er arbeidsplaatsen behouden blijven en nieuwe arbeidsplaatsen bijkomen: in totaal 400.
- Jaarlijks 8 gehonoreerde projecten, o.a. bij Pieken in de Delta, OP Zuid en Interreg 4; totale projectomvang € 8 miljoen per jaar, totale subsidieomvang € 4 miljoen per jaar.

Focus van REWIN-doelstellingen worden afgestemd op de doelstellingen uit de geactualiseerde Strategieische Visie West-Brabant.

STICHTINGEN EN VERENIGINGEN

19. Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Doelstelling:

Het uitvoeren van en adviseren in een gezamenlijk inkoop- en aanbestedingsbeleid ter professionalisering, evenals voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Binnen de Stichting Inkoopbureau West-Brabant zijn in 2011 geen bijzonderheden te verwachten. Met ingang van 2011 neemt de gemeente Moerdijk 2 dagdelen minder af van de Stichting als in het jaar 2010.

20. Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Doelstelling:

De leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurstaken. Voor de leden of groepen van leden afspraken maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties.

Belangrijke ontwikkelingen in 2011:

Er zijn in 2011 geen bijzondere ontwikkelingen te verwachten.

Kosten verbonden partijen 2011

Omschrijving	Begroting 2010		Begroting 2011		Toelichting
	kosten	dividend	kosten	dividend	
Programma 1 Wonen en leven					
Regiobureau Breda	52.885		52.885		
Raad van Toezicht openbaar onderwijs West-Brabant	0		0		Geen bijdrage meer verschuldigd.
Welstandszorg West-Brabant	47.500		27.800		
Programma 2 Werken en ondernemen					
Havenschap Moerdijk	157.240		0		Betreft bijdrage in de infrastructuur; deze vervalt met ingang van 2011
Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant (SES)	107.069		110.204		
Werkvoorzieningsschap West-Noord-Brabant	75.000		75.000		+ doorbet.rijksbijdrage (€ 3.583.225 in 2010)
NV Rewin West-Brabant	0		0		Opgenomen in bijdrage SES
Brabant Water NV	10.145		4.760		Kosten betreffen kapitaallasten
Intergas NV	50.439		84.702	52.000	Dividendopbrengst 2011 hangt samen met verstrekte kapitaalinjectie
Programma 3 Meedoen					
Buro Halt Breda	12.411		12.411		
Kleinschalig collectief vervoer West Brabant (Wmo)	844.213		619.471		
Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)	665.020		677.744		
Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-N.	48.822		14.219		
Programma 4 Veiligheid					
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	268.610		2.000.747		
Regionale Milieudienst West-Brabant (RMD)	368.499		363.499		
Programma 5 Duurzaam leven					
Milieu en afval regio Breda (MARB)	34.202		31.519		
Regionale Milieudienst West-Brabant (RMD)	207.363		178.000		
Programma 6 Samen voor en met de klant					
Regionaal Archief West-Brabant	225.208		215.100		
NV Bank Nederlandse Gemeenten	2.814	38.000	1.969	50.000	Kosten betreffen kapitaallasten
Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW)	128.832		109.780		
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	64.086		48.442		
Totaal	3.370.358	38.000	4.628.252	102.000	

Paragraaf Grondbeleid 2011

Inleiding

In deze paragraaf grondbeleid wordt een beknopte toelichting gegeven op de bijzonderheden in het te voeren grondbeleid in 2011 en verder.

Aan de volgende punten uit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is aandacht besteed bij het opstellen van de paragraaf Grondbeleid voor de begroting 2011:

- Een korte terugblik op de hoofdlijnen;
- Een visie / actieprogramma grondbeleid 2011;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Woningbouw;
- Grondexploitatie en projecten: een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;

Terugblik

Het college heeft in met betrekking tot grondbeleid het volgende geformuleerd: "Vastleggen op welke wijze (ruimtelijke) ontwikkelingen door middel van grondbeleid kunnen worden gerealiseerd dan wel geoptimaliseerd". Deze ambitie heeft zijn uitwerking gekregen in de Nota grondbeleid 2007-2011, die door de gemeenteraad is vastgesteld op 13 december 2007. Tussentijds heeft een rekenkameronderzoek plaatsgevonden, zijn actiepunten uit dit rekenkameronderzoek opgepakt en afgerond, is gestart met het strategisch verwerven, zijn voorkeursrechten gevestigd en is aanvang gemaakt met de verdere implementatie van de grondexploitatiewetgeving. Ook kan in de afgelopen jaren de trend worden gesignaleerd dat de inkomsten uit de grondexploitatie verder afnamen en dat gelet op de marktsituatie deze lijn bij ongewijzigd beleid zal doorzetten.

College agenda 2010-2014

Uitgangspunt van de nota grondbeleid 2007-2011 van de gemeente Moerdijk is op een actieve dan wel actief - faciliterende wijze bijdragen aan het tot stand komen van ruimtelijke ontwikkelingen.

De uitdaging van het toekomstige grondbeleid zit in de haalbaarheid en financiering van ruimtelijk ontwikkelingen omdat deze verder onder druk komen te staan. Inkomsten dalen en risico's nemen toe door de afnemende

kapitaalkracht van ontwikkelaars enerzijds en de complexe ontwikkelingsopgave in de gemeente Moerdijk anderzijds.

De komende jaren zal dus tot een nieuwe efficiënte en ondernemende manier van werken moeten worden gekomen, die uitgaat van de nieuwe financiële - en vastgoedwerkelijkheid, zoals veranderende bevolkingssamenstelling, en de economische, woningbouwcrisis waarvan de gevolgen, ondanks licht herstel, nog lang merkbaar zullen zijn. Ook betekent dit, meer dan voorheen, dat er keuzes gemaakt moeten worden.

In 2011 zal in samenhang met de structuurvisie, het onderdeel kostenverhaal, meer specifiek; beleid ten behoeve van de bovenwijkse voorzieningen, het groenfonds en het fonds ruimtelijke ontwikkeling, zijn uitgewerkt. Verder zal in 2011 bijzondere aandacht worden geschonken aan het grondprijzenbeleid, risicomanagement en zal worden gestart met het herzien van de nota grondbeleid waarbij de focus zal liggen op visie en strategie.

Grondbeleid algemeen

Het grondbeleid van de gemeente heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van diverse onderdelen in de begroting. Het grondbeleid is dienstbaar aan diverse gemeentelijke doelstellingen. Het dient te worden ingezet om doelstellingen van de andere beleidsaspecten binnen de gemeente mede mogelijk te maken. Denk hierbij vooral aan ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene (financiële) positie van de gemeente.

Er is de afgelopen jaren veel nieuwe wetgeving in werking getreden en wordt ook in 2011 nog nieuwe wetgeving verwacht. Met name van belang zijn de effecten van de nieuwe Wro, grondexploitatiewet, de Crisis en herstelwet, veranderingen op het gebied van aanbestedingsrecht en staatssteun en ook de grondbeleidsinstrumenten zoals Wvg en Onteigening zijn bijna continu aan

veranderingen onderhevig. Dit maakt (gebieds)ontwikkelingen er niet makkelijker op maar biedt tevens kansen en mits goed toegepast kan dit bijdragen aan kwalitatief betere en financieel efficiëntere, ruimtelijke ontwikkelingen.

Wijze van Grondbeleid

De Nota grondbeleid 2007-2011 geeft aan dat per project wordt beoordeeld welke genoemde vorm van grondbeleid het meest geschikt is voor de specifieke ontwikkeling. Dat kan door middel van actief grondbeleid of door middel van faciliterend grondbeleid. Zoals verwacht stelden marktpartijen zich in 2010 als gevolg van de crisis, terughoudend op. De verwachting is dat dit ook in 2011 nog steeds het geval zal zijn. Om het stilvallen van projecten te voorkomen lijkt een actievere en dus meer risicodragende rol van de gemeente in deze projecten onvermijdelijk. Als gevolg hiervan wordt de reikwijdte van de gemeentelijke grondexploitatie als toetsings- en onderhandelingsinstrument steeds belangrijker.

Woningbouw

Zoals eerder gesteld is Grondbeleid dienstbaar aan diverse beleidsaspecten van de gemeente Moerdijk.

Met name de relatie met ruimtelijke ordening – volkshuisvesting verdient in deze paragraaf extra aandacht.

In de huidige woningbouwplanning is conform het collegewerkprogramma een overcapaciteit ingepland. Voor de periode 2010 tot 2015 is de overcapaciteit 110%. Deze overcapaciteit is noodzakelijk om stagnatie of uitval van projecten op te kunnen vangen en om te garanderen dat de toegestane woningbouwproductie wordt gerealiseerd. Met het vaststellen, op 28 juni 2007, van het beleidsplan Wonen 2007-2011 "Een (t)huis voor iedereen" heeft de gemeenteraad het nieuwe beleid voor het wonen vastgesteld en kennis genomen van de woningbouwplanning. In de bestuursrapportage zal periodiek de voortgang van de woningbouw worden weergegeven. De woningen worden gebouwd in de kernen conform het beleidsplan Wonen, naar behoefte volgens het Woningbehoefteonderzoek dat in 2006 is uitgevoerd, naar mogelijkheden en signalen vanuit de markt.

De gemeente mag op basis van het provinciale beleid in 2010 totaal 347 woningen bouwen. Van dit aantal zijn er in de 1^e helft van 2010 in totaal 74 woningen opgeleverd en 1 woning gesloopt (een netto toename van 73 woningen). Dat is het resultaat van de realisatie van onder meer de projecten

Krugerstraat te Klundert (20 senioren huurappartementen) project Serena te Zevenbergen (32 koopappartementen) en Sancta Maria te Zevenbergen (18 huur-zorgappartementen). Voor de komende periode van 2010 rest zodoende een aantal van 274 woningen. In de 1^e helft van 2010 is er voor 371 woningen een bouwvergunning verleend. Deze woningen zijn of komen op termijn in uitvoering. Verder is er in de 1^e helft van 2010 voor 48 woningen een bouwvergunning aangevraagd.

De verwachte jaarlijkse woningbouwproductie zal na 2010 veel hoger liggen. Tot 2015 worden op basis van de huidige plannen circa 1700 woningen gerealiseerd, met andere woorden een gemiddelde productie van ongeveer 425 woningen per jaar.

Ondanks de lage woningbouwproductie van de afgelopen 2 jaar kan worden gesteld dat de inhaalslag om het aantal toegestane woningen te realiseren vordert. In de 1^e helft van 2010 zijn 17 huurappartementen in Noordhoek, 12 appartementen in de Oosterstraat te Klundert en 4 koopappartementen en 3 grondgebonden koopwoningen in de Lage Wip- en Langenoordstraat te Zevenbergen in aanbouw genomen. Op grond van bovenstaande wordt de verwachting uitgesproken dat de toegestane woningvoorraad in 2012 wordt gehaald. De achterstand is dan volledig ingelopen en wordt omgebogen in een geplande productie die de toegestane productie ruimschoots zal realiseren. Uitgaande van de huidige woningbouwplanning en de toegestane woningbouwproductie tot 2015 is er sprake van een overcapaciteit van 110%. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de taakstelling te voorzien in een overcapaciteit van de geplande woningbouwproductie van 30% om stagnatie en uitval van projecten op te kunnen vangen. In hoeverre de huidige recessie het behalen van deze planning zal bemoeilijken, is op dit moment nog moeilijk in te schatten.

Grondexploitatie en Projecten(prognose 2011)

Analyse toekomstig resultaat op eindwaarde				
Het resultaat tegen eindwaarde kan per complex als volgt worden (in € 1000):				
- is voordelig				
	Boekwaarde	toekomstige		verwacht
	31 dec. 2009	kosten	inkomsten	eindresult.
Sportwijk	-79	77	242	-244
Vlinderbuurt	-478	1.032	2.500	-1.946
Sancta Maria	-227	175	190	-242
Kop Roode Vaart Zuid	-6	781	809	-34
Blomhof	-8	8	8	-8
Frisostraat	660	753	1.559	-146
Havenfront Willemstad	7	1.132	1.246	-107
Herstruc. Zoetendaal	459	1.724	1.620	563
Centrum Noordhoek	-66	70	69	-65
Evenemententerrein Klundert	188	4.908	6.836	-1.740
Aanleunwoningen Westhoek	0	40	247	-207
De Knip	61	323	0	384
Lindonk	823	535	360	998
Oude Moerdijkseweg	95	190	416	-131
Verwacht eindresultaat				-2.925

Winstneming

In de nota grondbeleid wordt hieromtrent het volgende opgemerkt: Verliezen moeten worden genomen zodra deze blijken (voorzichtigheidsbeginsel). Winsten mogen pas worden genomen als deze ook daadwerkelijk zijn gehaald (realisatiebeginsel). Onder bepaalde voorwaarden kan tussentijdse winstneming aanvaardbaar zijn. Bij grote projecten, die meerdere jaren duren, is het mogelijk om op basis van reeds vastgestelde richtlijnen tussentijds winst te nemen. In de nota grondbeleid 2007-2011 is dit verder uitgewerkt.

Stand van zaken reserves, prognose 2011 (stand 1-1-2010)

0500001 Reserve Bovenwijks € 12.892.000

0500110 Reserve strategische verwerving € 4.788.000

Subsidieparagraaf 2011

1. Inleiding

In 2007 heeft de Rekenkamer West-Brabant een onderzoek naar de doelmatigheid van subsidieverlening verricht. Dit onderzoek richtte zich op de verlening van budgetsubsidies en waarderingssubsidies.

Door de Rekenkamer West-Brabant is naar aanleiding van het onderzoek een aantal aanbevelingen gedaan. Eén van de aanbevelingen is om jaarlijks een subsidienota aan de gemeenteraad aan te bieden. De reden hiervan is dat er geen duidelijk overzicht is, waarin alle subsidievormen, de gesubsidieerde instellingen, de bedragen en subsidiedoelen worden aangegeven.

Er is echter voor gekozen om de subsidienota in de vorm van een paragraaf integraal in de jaarlijkse beleidsbegroting op te nemen. In de jaarrekening (ook vanaf 2010) zal deze paragraaf als verantwoording van het gevoerde subsidiebeleid worden opgenomen.

Eind 2010/begin 2011 vindt een evaluatie van de algemene subsidieverordening en van de bijbehorende beleidsregels plaats.

In het kader van taakstellende bezuinigingen is aan de instellingen, die grotere subsidies ontvangen voor afgesproken taken gemeld dat per 2012 sprake zal zijn van een korting van 10%.

2. Soorten subsidies

Startsubsidie

Dit is een incidentele subsidie die wordt verleend voor de kosten die zijn gemaakt om als rechtspersoon te kunnen functioneren. Het gaat hierbij om een vast bedrag van € 285 ter vergoeding van kosten voor inschrijving bij de Kamer van Koophandel en notariskosten voor het opstellen van statuten. Op grond van overlegging van nota's van kamer van Koophandel en notaris wordt het vaste bedrag aan de

betreffende organisatie beschikbaar gesteld. Jaarlijks is hiervoor een budget van € 2.500 beschikbaar.

Jubileumsubsidie

Dit is, zoals de naam al zegt een financiële bijdrage, die beschikbaar is als een vereniging of organisatie 25 jaar of een veelvoud daarvan bestaat. Een rechtspersoon kan die onder overlegging van een bewijsstuk van de datum van oprichting aanvragen. Op basis van de op 2 oktober 2007 genomen uitvoeringsbesluit is voor een 25-jarig bestaan € 125 beschikbaar.

Projectsubsidie

Dit is een bijdrage in de kosten van eenmalige activiteiten die aanvullend zijn op het al bestaande aanbod van activiteiten in het culturele en maatschappelijk leven in de gemeente. Voor projectsubsidies is op 29 april 2008 een beleidsregel vastgesteld, waarin is aangegeven aan welke criteria moet worden voldaan en wat de maximale subsidiebedragen zijn. Hierbij zijn voor jeugdactiviteiten en culturele activiteiten specifieke criteria opgenomen.

Een aanvraag voorzien van een begroting en activiteitenplan dient minimaal vier weken voorafgaand aan de activiteit te worden ingediend. Op basis van de hierboven vermelde beleidsregels wordt deze getoetst en geschikt. Ontvangers van een projectsubsidie boven de € 1.000 dienen verantwoording af te leggen via een activiteitenverslag en een financieel verslag, op basis waarvan de subsidie definitief wordt vastgesteld.

Voor projectsubsidies is voor 2011 een budget van €32.000 beschikbaar.

Waarderingssubsidie

Dit is een structurele subsidie waarmee activiteiten worden beloond, die in belangrijke mate bijdragen aan het culturele en maatschappelijk leven in de gemeente, zonder deze naar aard en inhoud te beïnvloeden. Voor de waarderingsubsidies zijn per cluster (zoals bijvoorbeeld toneel, muziek of binnensport) door de raad in de vergadering van 17 juni 2007 beleidsregels vastgesteld, waarin is opgenomen aan welke criteria moet worden voldaan en hoe het subsidiebedrag is opgebouwd. Jaarlijks dienen verenigingen en organisaties een aanvraag in voorzien van een activiteitenplan en

begroting. Voor subsidiebedragen van meer dan € 1.000 dient verantwoording afgelegd te worden door middel van een inhoudelijk en financieel verslag, op basis waarvan de subsidie definitief wordt vastgesteld. Jaarlijks ontvangen ruim 200 verenigingen een waarderingssubsidie. In de begroting voor 2011 is het bedrag per organisatie en het totale bedrag gelijk gebleven aan de werkelijk uitbetaalde subsidiebedragen van 2010. Op basis van de subsidieaanvragen 2011, die voor 1 oktober 2010 moeten worden ingediend, worden de subsidiebedragen 2011 berekend. In de 1^e berap 2011 kunnen eventueel benodigde aanpassingen in de ramingen worden bijgesteld.

Evenementensubsidie

Voor de zogeheten hallmarkevenementen kan subsidie worden verleend. Het gaat hierbij om grootschalige evenementen met een bovenregionaal karakter. De doelstelling is: het versterken van Willemstad als toeristisch centrum en het verbeteren van het imago van de gemeente Moerdijk als geheel, zoals is vastgelegd in de Evenementennota.

De subsidieverlening is beperkt tot drie grootschalige hallmarkevenementen, die langzaamaan worden afgebouwd. Daarna vervalt de beleidsregel .

Budgetsubsidie

Dit is een subsidie, waarbij de instelling of organisatie een gemaximeerd taakstellend bedrag krijgt verleend voor een periode van minimaal één en maximaal vier jaar om een tevoren overeengekomen activiteitsaanbod uit te voeren. Deze budgetsubsidies worden gehanteerd bij professionele instellingen, zoals bijvoorbeeld Surplus Welzijn en vrijwilligerorganisaties zoals bijvoorbeeld De Kernen of De Kinderboerderij die voor de gemeente een accommodatie exploiteert. In totaal gaat het hierbij om een 12-tal (professionele instellingen en 16 vrijwilligersorganisaties). De subsidieverlening vindt deels op basis van wettelijke taken en deels op basis van autonome taken plaats. Zo dient de gemeente op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning het algemeen maatschappelijk werk in stand te houden. Daarentegen is het instandhouden van de kinderboerderij een autonome taak.

Met een budgetgesubsidieerde instelling of organisatie worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. De instelling of organisatie dient jaarlijks een jaarrekening en een inhoudelijk verslag te overleggen. Bij een subsidie vanaf € 35.000 dient tevens een accountantsverklaring te worden overlegd. Voor deze budgetsubsidies is voor 2011 een budget opgenomen ter hoogte van € 3.280.000 (€2.785.000 grote subsidies, € 228.000 bijdrage Edux voor schodbegeleiding en overige bijdragen lager dan € 50.000 van totaal € 267.000). Het totaalbedrag is ongeveer gelijk aan dat van 2010 en dus is de taakstelling om, zeker bij de professionele organisaties, te komen tot aangepaste afspraken. We beperken ons derhalve in deze paragraaf tot een opsomming van mogelijke taken. De definitieve prestatieafspraken zijn pas in het najaar van 2010 bekend.

3. Toelichting belangrijkste budgetsubsidies

Hieronder wordt nader ingegaan op de vier grote professionele instellingen die een budgetsubsidie ontvangen.

Stichting Kindercentra Noord-Westhoek

Voorlopige subsidie 2011: € 656.000

Subsidiedoel: het optimaliseren van de startkwalificaties (het bieden van optimale ontwikkelingskansen, met als resultaat een aanzienlijke reductie in taal- en ontwikkelingsachterstanden aan het begin van de schoolloopbaan) van 2 tot 4 jarigen ten behoeve van maatschappelijke participatie en in het bijzonder van de onderwijsparticipatie.

Activiteiten: het aanbieden van peuterspeelzaalwerk op minimaal 2 dagdelen per week aan 2 tot 4 jarige peuters uit de gemeente Moerdijk.

Prestaties:

- het aanbieden van peuterplaatsen;
- het bereik van het peuterspeelzaalwerk is minimaal 60% van het totaal aantal peuters in de gemeente Moerdijk;
- het aanbieden van peuterspeelzaalwerk in elke kern van de gemeente Moerdijk. Als blijkt dat de daadwerkelijke bezetting van

de peuterspeelzaal minder dan 70% bedraagt, dan worden door de stichting wervingsmaatregelen genomen; bij een verdere daling van de bezetting naar 55%, wordt in overleg met de gemeente gekeken naar het perspectief van de betreffende peuterspeelzaal;

- de instelling voldoet aan de bepalingen van de Verordening kwaliteitsregels peuterspeelzalen gemeente Moerdijk 2005, hetgeen blijkt uit de 2-jaarlijkse rapportage van de GGD eind 2010;
- participeren in bestaande buurtnetwerken en zorgadvies-teams;
- deskundigheidsbevordering van leidsters;
- goede registratie van achterstandspeuters.

De stichting heeft een meerjaren-beleidsplan opgesteld. Daarin komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- de visie van de Stichting Kindercentra op de harmonisatie peuterspeelzaalwerk / kinderopvang;
- de rol van het peuterspeelzaalwerk in het preventieve jeugdbeleid;
- spreiding van gewichtenpeuters;
- de haalbaarheid m.b.t. de vergroting van het aanbod naar een derde dagdeel voor doelgroeppeuters;
- de inrichting van de zorgstructuur;
- beleidsinformatie; welke problemen worden waar gesignaleerd en op welke wijze worden deze aangepakt.

Stichting Centrum voor de Kunsten Amadeus (Muziekschool)

Voorlopige subsidie 2011: € 334.000 incl. gemeentelijke huurcomponent Markland College.

Subsidiedoel: het aanbieden van muziekonderwijs aan inwoners afkomstig uit de gemeente Moerdijk totdat de leeftijd van 19 jaar is bereikt, in de vorm van:

1. HAF A-onderwijs;
2. Instrumentaal onderwijs.

Prestaties:

- het jaarlijks verzorgen van muziekonderwijs aan minimaal 300 leerlingen;

- het jaarlijks verzorgen van 96 lessen muziekonderwijs, waarvan ten minste 30 uren HAF A-onderwijs;
- het instandhouden van decentraal muziekonderwijs.

Bibliotheek VANnU

Voorlopige subsidie 2011: € 901.348

Subsidiedoel: het verzorgen van bibliotheekwerk aan de inwoners van de gemeente Moerdijk conform de landelijke kerntaken: informatie, educatie, lezen en literatuur en ontmoeting en debat. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

1. De bibliotheek ontwikkelt een goede collectievorming en een duidelijke rol als toegangspoort tot informatie.
2. De bibliotheek garandeert een laagdrempelige toegang tot betrouwbare informatie.
3. De bibliotheek intensificeert haar educatieve functie.
4. De bibliotheek ontwikkelt zich tot een cultureel ondernemer, die vraaggericht en flexibel werkt.
5. De bibliotheek wordt bij meer mensen bekend als ontmoetingsplaats.
6. De bibliotheek vormt een belangrijke schakel binnen het lokale netwerk van instellingen en individuen.
7. De bibliotheekvestigingen zijn bereikbaar in verschillende fysieke vormen.

Basistaken:

Informatie

Het aanbieden van informatie aan de inwoners van de gemeente Moerdijk door het uitlezen, beheren en beschikbaar stellen van materialen, zoals:

- Boeken
- Tijdschriften
- Cd's
- Dvd's
- CD-Rom's

Educatie

Het innemen van een pro-actieve rol in het netwerk van educatieve instellingen, het geven van directe ondersteuning aan het

basisonderwijs bij het uitvoeren van haar taken en het aannemen van de rol van verbinder in samenwerkingsprojecten zoals binnen een brede-schoolconcept.

Cultuur

De bibliotheek maakt cultuur toegankelijk voor een brede groep inwoners en is naast een belangrijke aanbieder ook deelnemer aan het culturele leven. Samenwerking met (lokale) culturele instanties is hierbij vanzelfsprekend.

Lezen en literatuur

De bibliotheek zorgt ervoor dat zij een goede verbinding heeft met provinciale en landelijke collecties, zowel digitaal als fysiek. Hierdoor is het voor de inwoners van de verschillende kernen mogelijk te putten uit een gevarieerd aanbod van de media.

Aanvullende taken:

Het aanbieden van de onderstaande projecten voor specifieke doelgroepen: Leesbevorderingsprojecten voor kinderen in de voorschoolse periode en hun ouders/opvoeders. Het doel hiervan is het bevorderen van de taalontwikkeling.

- a) Het project De Rode Draad voor leerlingen en leerkrachten ten behoeve van de ontwikkeling van leesvaardigheid en leesplezier. Hiermee wordt 100% van de basisscholen in de gemeente Moerdijk bereikt waar een vaste bibliotheekvestiging is en 75% waar dat niet het geval is.
- b) Boekpromotie-activiteiten op verzoek van een instelling t.b.v. volwassenenonderwijs. De bedoeling is om hierdoor 15 volwassenen te bereiken, die anders niet in de bibliotheek komen.
- c) Boekendienst aan huis voor immobiele leners, met name ouderen. Afhankelijk van de behoefte van de gebruiker en de mogelijkheden van de vrijwilliger wordt aan deze behoefte voldaan.
- d) Ondersteunen en stimuleren van 5 leesclubs. Deze clubs krijgen, tegen vergoeding, speciale collecties en achtergrondinformatie.
- e) Het organiseren en geven van literaire cursussen en lezingen.
- f) Het organiseren en geven van cursussen en lezingen op het gebied van digitale informatietechnologieën.
- g) Het organiseren van jeugdactiviteiten en overige activiteiten.

Prestaties:

- a) Het in stand houden van bibliotheekvoorzieningen in de kernen Klundert, Standdaarbuiten en Zevenbergen en de shop-in-shopmodellen in Fijnaart en Willemstad.
- b) Het in stand houden van het dienstverleningspakket voor de scholen in een kern zonder bibliotheekvoorziening. Dit pakket bestaat uit: eigen collectie boeken op school, ondersteuning ICT, ondersteuning zoekvraag, ondersteuning leesbevordering en taalontwikkeling en een jeugdconsulent (3 uur per week per school).

In het kader van Visie Bibliotheekwerk en de komst in 2010 van een nieuwe vestiging in Zevenbergen zijn specifieke prestaties overeengekomen.

Surplus Welzijn (voorheen Stichting de Markenlanden)

Voorlopige subsidie 2011: € 894.000, waarbij het onderdeel schuldhulpverlening ter discussie staat.

De subsidie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Sociale Raadslieden, Algemeen Maatschappelijk Werk, Schoolmaatschappelijk Werk (SMW) basisonderwijs € 429.000
- Schoolmaatschappelijk Werk Voortgezet Onderwijs € 22.000
- Schuldhulpverlening € 97.000
- Jongerenwerk/straathoekwerk € 246.000
- Sociaal Cultureel Werk € 76.000
- Ouderenwerk € 12.000
- Coördinatie Buurtnetwerken € 12.000

Beleidsdoelen en resultaatverwachting

Onderdeel Sociale Raadslieden

Resultaatgebied:

Het bieden van informatie, advies en sociaal juridische dienstverlening op het brede terrein van wet- en regelgeving aan kwetsbare groepen in de samenleving ter bevordering van de sociale redzaamheid en het behouden van de eigen regie.

Prestatieveld WMO:

Hiermee wordt invulling gegeven aan prestatieveld 3 van de WMO, namelijk het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Resultaatverwachting:

Door het geven van bovengenoemde informatie en advies en het bieden van sociaal juridische dienstverlening zijn minder draagkrachtigen en sociaal kwetsbaren (beter) in staat zichzelf te redden in de samenleving, voorzieningen en maatschappelijke regelingen adequaat te benutten en invulling te geven aan de regie van het eigen leven.

Doelgroep:

Alle inwoners van de gemeente Moerdijk met extra aandacht voor minder draagkrachtigen en sociaal kwetsbaren.

Prestaties:

Het bereiken van 800 cliënten en 900 hulpvragen.

Algemeen Maatschappelijk Werk

Deelresultaatgebied:

Psychosociale ondersteuning aan mensen die tijdelijk niet zelfredzaam zijn, teneinde de zelfredzaamheid te vergroten, zodat mensen weer de regie over het eigen leven krijgen.

Prestatieveld WMO:

Hiermee wordt invulling gegeven aan de prestatievelden 1, 2, 3 en 5 van de WMO:

- het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid van kernen;
- op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met opgroei problemen en aan ouders met opvoedproblemen;
- het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
- het bevorderen van maatschappelijke deelname en zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.

Resultaatverwachting:

Het vergroten van de leefbaarheid in de lokale samenleving, voorkomen van sociaal isolement en achterstandsituaties en aanmoedigen van sociale participatie en integratie.

Doelgroep:

Alle inwoners van de gemeente Moerdijk met extra aandacht voor minder draagkrachtigen en sociaal kwetsbaren.

Prestaties:

Het bereiken van 375 cliënten, met 350 hulpverleningstrajecten en 175 korte contacten

Schoolmaatschappelijk Werk Basisonderwijs

Deelresultaatgebied:

Psychosociale ondersteuning aan kinderen op basisscholen, de ouders en de leerkrachten met als doel een optimale ontwikkeling van de leerling.

Resultaatverwachtingen:

Tijdig signaleren, snelle en effectieve hulp aan kinderen en waar nodig efficiënte doorverwijzing, waardoor psychosociale problemen die de ontwikkeling van de leerling belemmeren tijdig worden aangepakt.

Doelgroep:

Alle basisschoolleerlingen uit Moerdijk, met extra aandacht voor kinderen in sociaal kwetsbare posities.

Prestaties:

Een bereik van 180 besproken leerlingen, waaruit naar verwachting 80 hulpverleningstrajecten zullen voortkomen.

Schoolmaatschappelijk Werk Voortgezet Onderwijs

Deelresultaatgebied:

Psychosociale ondersteuning aan leerlingen in het voortgezet onderwijs, waar mogelijk in samenspraak met hun ouders en docenten, met als doel een optimale ontwikkeling van de leerlingen en voorkomen van ernstige problematiek of schooluitval.

Resultaatverwachting:

Tijdig signaleren, snelle en effectieve hulp aan jongeren en waar nodig efficiënte, waardoor psychosociale problemen die de ontwikkeling van de leerling belemmeren tijdig worden aangepakt.

Het Schoolmaatschappelijk Werk VO is gericht op het vroegtijdig onderkennen van problemen en risico's bij leerlingen en het opgang brengen van adequate hulp. De schoolmaatschappelijk werker biedt consultatie aan de docenten en zorgcoördinatoren van de school en biedt (kortdurende) hulpverlening aan leerlingen (en hun ouders). Waar nodig zal worden verwezen naar het AMW of naar instellingen voor gespecialiseerde hulp of geïndiceerde hulp.

Doelgroep:

Alle leerlingen in het voortgezet onderwijs in Moerdijk, met extra aandacht voor jongeren in sociaal kwetsbare posities.

Prestaties:

Voor 2011 een bereik van 45 leerlingen, waaruit naar verwachting circa 40 hulpverleningstrajecten zullen voortkomen.

Coördinatie buurtnetwerken jeugdhulpverlening

Deelresultaatgebied:

Coördineren van een georganiseerde vorm van overleg tussen medewerkers van instellingen die professioneel betrokken zijn bij kinderen van 0-18 jaar, met als doel bij te dragen aan een optimale ontwikkeling van kinderen en jeugdigen

Doelgroep:

Alle kinderen en jeugdigen in de gemeente Moerdijk.

Prestatieafspraken:

Vroegtijdig signaleren van problemen van kinderen en het bieden van advies en begeleiding dicht bij huis. Bij zwaardere problematiek zal adequate hulpverlening worden geboden vanuit een multidisciplinaire aanpak en zal waar nodig voor specialistische of geïndiceerde hulp worden doorverwezen.

Schuldhelpverlening

Na enkele jaren van het, in de ogen van de opdrachtgever onvoldoende presteren op dit terrein staat ter discussie of op dit vlak een andere uitvoerder moet worden gezocht. Maar ook die heeft de volgende opdracht.

Productomschrijving:

Schuldhelpverleners helpen mensen die problemen hebben met het rondkomen van hun inkomen, zowel preventief als curatief.

Schuldhelpverlening wordt door Surplus Welzijn uitgevoerd binnen het Meldpunt Schuldhelpverlening Moerdijk. De regie van het Meldpunt is in handen van de gemeente. Binnen het Meldpunt is de Gemeentelijke Kredietbank de derde partner.

De schuldhelpverlener werkt daarnaast intensief samen met het Algemeen Maatschappelijk Werk, als er sprake is van (achterliggende) psychosociale problematiek en schakelt waar nodig ook het Sociaal Raadsliedenwerk in.

Binnen de schuldhelpverlening zijn de volgende producten te onderscheiden:

Budgettering

Het beoogde doel van budgetbegeleiding is cliënten (weer) leren uitkomen met hun geld op een wijze die voortdurend de zelfredzaamheid van de cliënt stimuleert.

Naast de aanmelding en de intake gaat het om maximaal 5 gesprekken van 1 uur, gedurende ongeveer één jaar. Daarnaast zijn er telefonische en schriftelijke contacten met de cliënt en derden en maakt de schuldhelpverlener een budgetplan.

Budgetbegeleiding

Budgetbegeleiding is een intensieve vorm van schuldhelpverlening waarbij in de regel ook sprake is van budgetbeheer door de

Gemeentelijke Kredietbank. Het betreft een vorm van voorwaardelijke hulpverlening voor de duur van 3 jaar (de looptijd van verstrekte saneringskrediet of van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen).

Vroegtijdige preventie

- De cursus Rondkomen met Inkomen wordt minimaal 1 x per jaar regionaal aangeboden, of vaker bij voldoende aanmeldingen en voldoende capaciteit van de afdeling schuldhulpverlening.
- Het geven van informatie en advies op het gebied van geldzaken en rondkomen met inkomen.

Overige schuldhulpverlening

Hieronder vallen alle overige activiteiten, zoals crisisinterventie bij dreigende huisuitzetting of afsluiting van energie e.d. Het kan ook gaan om betalingsregelingen waarvoor geen schuldsanering nodig is of die niet geregeld kan worden binnen een schuldsanering via de Gemeentelijke Kredietbank.

Prestatieafspraken:

Het bereiken van 170 cliënten, waarbij aan 145 cliënten procesmatige hulpverlening wordt geboden. Dit is inclusief de eventuele wachtlijstgesprekken.

Accommodatiegebonden Jongerenwerk

Deelresultaatgebied:

Het bieden van een vraaggericht activiteiten aanbod in het jongeren centrum wat zich richt op ontmoeting, educatie, activering, preventie en participatie.

Resultaatverwachting:

Het activiteiten aanbod is erop gericht de ontplooiingsmogelijkheden van jongeren te vergroten en de binding tussen deze jongeren en samenleving te bevorderen.

Prestatieafspraken:

- Het samen met jongeren realiseren van een breed pakket aan activiteiten in het jongeren centrum Tune Inn: jongereninloop,

meidenactiviteiten, kinderactiviteiten en speciale (muziek) projecten.

- De jongeren door middel van diverse publicaties (krant, website, affiches e.d.) op de hoogte brengen van het activiteiten aanbod.
- Ondersteuning bieden aan initiatieven en groepen jongeren die tot de doelgroep behoren.
- Beheertaken t.b.v. het jongeren centrum.

Straathoekwerk

Deelresultaatgebied:

Het bieden van op preventie gerichte ondersteuning aan (groepen) jongeren op straat, die al dan niet kampen met opgroei problemen. Dit om de binding van jongeren met hun directe leefomgeving te bevorderen en hun ontplooiingskansen te versterken.

Resultaatverwachting:

Het goede contact met de (groepen) jongeren is erop gericht hun gedrag in positieve zin te beïnvloeden door enerzijds te activeren en anderzijds te ondersteunen bij opgroei problemen; de acceptatie tussen samenleving en hangjongeren te bevorderen en de overlast te beperken.

Prestatieafspraken:

- Het vindplaatsgerichte jongerenwerk heeft contact met groepen jongeren die elkaar op straat ontmoeten en met name met groepen waarover signalen van zorg of overlast zijn. De jongerenwerkers baseren zich daarbij op eigen waarneming en op signalen vanuit het JPO (Jeugd Preventie Overleg).
- Daar waar geen jongeren worden aangetroffen, worden waar mogelijk, activiteiten georganiseerd om het bereik van jongeren te vergroten.
- Er is structureel contact met groepen jongeren in alle kernen van Moerdijk. Omdat groepen zich verplaatsten en of meer zorg nodig hebben, worden in het JPO de prioriteiten vastgesteld.
- Individuele jongeren en/of groepen jongeren met problematisch gedrag worden in trajectbegeleiding genomen bij Novadic/Kentron, Bureau Jeugdzorg, AMW,

Jeugdpreventieproject, Schuldhulpverlening e.d. De verwijzingen dienen te worden geregistreerd.

- Gesignaleerde problemen van individuele jongeren worden gemeld in het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd.
- Er wordt voor een goede afstemming binnen het totale jeugdwerk zorggedragen.

Sociaal Cultureel Werk

Resultaatgebied:

Het bieden van informatie en advies aan organisaties en individuen, hen activeren en ondersteunen en daar waar nodig coördinatie bieden. Het ondersteunen van vrijwilligers door informatie en advies en het bieden van bemiddeling tussen vraag en aanbod. Het sociaal cultureel werk bestaat uit de producten opbouwwerk en vrijwilligerscentrale.

Onder deze algemene noemer geeft het sociaal cultureel werk invulling aan de prestatievelden 1, 3 en 4 van de WMO.

- Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid van de kernen.
- Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
- Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Resultaatverwachting:

- Inwoners van de gemeente participeren in het maatschappelijk verkeer.
- De zelfwerkzaamheid van zowel bewonersgroepen als individuen wordt vergroot.
- De sociale samenhang wordt in alle kernen bevorderd.
- Verhoging van aantal en verbetering van kwaliteit van vrijwilligers

Prestatieafspraken:

15 organisaties en/of individuen waaraan informatie en advies is verstrekt

15 organisaties waaraan ondersteuning is verleend op het terrein van vrijwilligerswerk

12 overlegmomenten met verschillende dorpsraden

5 bijeenkomsten leefbaarheidsgroepering, coördinatie

3 bijeenkomsten armoedeplatform, coördinatie

10 bijeenkomsten netwerkbeheer

30 bemiddelingen vacaturebank

beheren vacaturebank

15 activiteiten belangenbehartiging

70 maal verstrekking informatie en advies

organisatie vrijwilligersavond

Ouderenadvies

Deelresultaatgebied:

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning

Resultaatverwachtingen:

Ouderen kunnen blijven deelnemen aan het maatschappelijk verkeer, kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen, behouden hun zelfstandigheid en de regie over hun eigen leven.

Prestatieafspraken:

Invenstariseren hulpvragen

Informeren naar en onderzoeken bij ouderen over eigen mogelijkheden

Doorverwijzen ouderen naar juiste instantie

4 . Ontwikkelingen

In 2007 heeft de Rekenkamer West-Brabant onderzoek verricht naar de doelmatigheid van de subsidieverlening gericht op de subsidieverlening aan professionele instellingen. De aanbevelingen die hieruit voortvloeiden welke integraal door de raad zijn overgenomen, waren met name inhoudelijk van aard. Deze hadden betrekking op de wijze van vertaling van gemeentelijke beleidsdoelen naar prestatieafspraken en het monitoren van de resultaten daarvan. Destijds was een concrete vertaling van gemeentelijke beleidsdoelen nog niet op alle terreinen haalbaar. Redenen hiervoor waren de benodigde herziening van beleid als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen en het ontbreken van beleid, waardoor noodzakelijk werd voortgeborduurd op bestaande prestatieafspraken.

Naar aanleiding van de vaststelling van Beleidsplan Maatschappij met daarbij behorende actiepunten, wordt fasegewijs ook gewerkt aan verbetering en aanscherping van prestatieafspraken met Surplus Welzijn. Voor 2009 zijn de prestatieafspraken voor de producten jongerenwerk en straathoekwerk aangepakt. De overige producten volgen vanaf 2010. Met Surplus Welzijn zijn tevens afspraken gemaakt over monitoring van de afspraken. Elk kwartaal wordt een tussenrapportage opgesteld, waarin wordt aangegeven in hoeverre afspraken worden gehaald, wat de knelpunten zijn en welke maatregelen eventueel getroffen moeten worden. Op deze wijze kan tussentijds al bijstelling plaatsvinden in plaats van een constatering achteraf in het jaarverslag. Tenslotte zijn ook met De Roef voor de werksoort peuterspeelzaalwerk vanaf 2009 prestatieafspraken gemaakt.

Bovenstaande verbeteringen in de subsidieverlening aan professionele instellingen is een continu proces. Op basis van tussenrapportages en jaarverslagen worden prestatieafspraken gemonitord en jaarlijks bijgesteld en aangescherpt. Zo zullen voor 2011 de prestatieafspraken in overeenstemming worden gebracht met een index van 0%, zoals die in de begroting voor dat jaar is opgenomen. Voor de jaren daarna zullen op basis van de keuzes van het in 2010 aangetreden gemeentebestuur opnieuw discussies plaatsvinden. De grootscheepse taakstellende bezuinigingen zullen de focus ongetwijfeld meer leggen op de wettelijke taken en minder op de autonome.

Ten aanzien van de kleinere waarderingssubsidies gaan we op zoek naar een nog meer op de verenigingen toegesneden dienstverlening.

Tenslotte vraagt de algemene subsidieverordening ook in de gemeente Moerdijk om een aanpassing. Dat gebeurt uiteraard in overleg met het verenigingsleven en op basis van een door de VNG uitgebracht model.

Vaststellingsbesluit

VASTSTELLINGSBESLUIT

De Raad van de gemeente Moerdijk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 oktober 2010;

gelet op artikel 191 van de Gemeentewet;

B E S L U I T :

De begroting voor het begrotingsjaar 2011 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad van xxxxxxxxxxxx 2010.

de griffier,

de voorzitter,

J.A.M. Hereijgers

drs. W.M.J. Denie

Bijlage

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
1 - Kernen			
60036 Straatnaamgev.en huisnummering	37.223	0	37.223
62100 Rationaal wegbeheer	3.303.750	-18.222	3.285.528
62101 Algemeen wegbeheer	154.882	0	154.882
62102 Openbare verlichting	578.976	-6.746	572.230
62103 Gladheidsbestrijding	143.842	-25.818	118.024
62104 Onkruidbestreiding	97.935	0	97.935
62105 Straatreiniging	594.462	0	594.462
62106 Bermen	224.528	0	224.528
62107 Overige voorzieningen wegen	309.492	0	309.492
62110 Verkeersmaatregelen	238.940	-23.755	215.185
62111 Verkeersplannen	96.098	0	96.098
62112 Verkeersveiligheid	187.284	-45.600	141.684
62120 Openbaar vervoer	433.390	-120.000	313.390
62140 Parkeren	441.842	-5.251	436.591
62400 Sloten, waterlopen e.d.	261.865	0	261.865
64210 Huisvesting openbaar basisonderwijs	263.211	0	263.211
64230 Huisvesting bijzondere basisscholen	1.249.662	0	1.249.662
64330 Huisvesting bijzondere speciale scho	162.696	0	162.696
64430 Huisvesting voortgezet onderwijs	367.662	-41.600	326.062
65300 Binnensport	500.026	-100.318	399.708
65301 Zwembaden	1.190.639	-9.425	1.181.214
65302 Buitensport	1.414.356	-30.360	1.383.996

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
65410 Monumenten	57.829	-2.311	55.518
65601 Groenbeheerplan	105.866	0	105.866
65602 Gazons	233.533	0	233.533
65603 Bomen	350.565	0	350.565
65604 Beplantingen	1.387.539	0	1.387.539
65605 Dijk van een landschap	25.000	0	25.000
65606 Overige groenvoorzieningen	334.377	0	334.377
65800 Speeltuinen en -plaatsen	229.102	-1.456	227.646
66302 Gemeenschapshuizen	1.278.673	-288.900	989.773
67220 Riolen en rioolgemaal	3.152.935	0	3.152.935
67240 Begraafplaatsen	229.376	-23.616	205.760
68100 Bestemmings-en structuurplann.	860.722	-830.000	30.722
68220 Volkshuisvesting	1.328.265	-123.786	1.204.479
68221 Bouw- en woningtoezicht	1.836.384	-20.911	1.815.473
68222 Woonwagencentra	7.407	-21.892	-14.485
68230 Bouwvergunning	0	-1.309.720	-1.309.720
1 - Kernen	23.670.334	-3.049.687	20.620.647
BW-PR	23.670.334	-3.049.687	20.620.647

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
2 - Industrie en bedrijvigheid			
62210 Haven Moerdijk	69.256	-19.628	49.628
63100 Weekmarkten	63.137	0	63.137
63101 Economische zaken	628.317	0	628.317
63102 Bedrijvenloket	155.475	0	155.475
63110 Baten marktgeden	0	-38.234	-38.234
63300 Deelneming Nutsbedrijven	97.306	-52.000	45.306
65610 Havens Willemstad	362.090	-362.090	0
65611 Toerisme en recreatie	145.206	0	145.206
65612 Fort Sabina Henrica	103.709	-3.000	100.709
66101 WWB Inkomen	4.888.617	-3.645.521	1.243.096
66112 WWB Werk	3.448.440	-3.373.440	75.000
66123 I.O.A.W. en I.O.A.Z.	384.040	0	384.040
66144 Bijzondere bijstand	1.134.506	-196.342	938.164
66230 Participatie educatie	601.399	-487.791	113.608
66231 Participatie reïntegratie	884.748	-659.415	225.333
68300 Grondexploitatie	8.266.321	-8.674.000	-407.679
68301 Overige grondzaken	194.359	-229.393	-35.034
2 - Industrie en bedrijvigheid	21.426.926	-17.740.854	3.686.072
BW-PR	21.426.926	-17.740.854	3.686.072

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
3 - Sociale cohesie			
64200 Algemeen beheer openb.onderw.	6.152	-4.176	1.976
64800 Onderwijs algemeen	209.854	0	209.854
64801 Leerlingenvervoer	985.609	-10.000	975.609
64802 Onderwijsbegeleiding	245.025	0	245.025
64803 Uitvoering Leerplichtwet	261.008	-50.413	210.595
64805 Lokale onderwijsregelingen	71.210	0	71.210
64806 Bestrijding onderwijsachterstanden	145.445	0	145.445
65100 Openbare bibliotheek Moerdijk	903.134	0	903.134
65110 Regionale muziekschool	334.155	0	334.155
65111 Overige vormings-en ontw. werk	17.128	0	17.128
65303 Algemene sportaangelegenheden	108.007	0	108.007
65400 Kunstbeoefening -bevordering	263.169	0	263.169
65401 Muziektenten -kiosken	6.321	0	6.321
65411 Historisch archief	20.000	0	20.000
65412 Heemkunde musea	7.915	0	7.915
65607 Volksfeesten en evenementen	159.980	0	159.980
65608 Dierenverblijven en -parken	24.745	0	24.745
65609 Kermissen	3.972	-21.455	-17.483
66200 Maatschappelijk werk	390.707	0	390.707
66203 Jongerenaccommodaties	23.633	-20.229	3.404
66204 Jeugdvoorzieningen	533.065	0	533.065
66205 Ouderenwerk	243.399	-27.638	215.761

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
66207 WMO AWBZ	1.086.011	0	1.086.011
66210 Opvang vluchtelingen	19.484	0	19.484
66220 WMO Huishoudelijke verzorging	3.333.509	-403.000	2.930.509
66300 Sociaal cultureel werk	429.848	-2.102	427.746
66500 Kinderopvang algemeen	102.489	-94.134	8.355
66501 Kinderdagverbl. en peuterspeelz.	17.170	-2.841	14.329
66502 Peuterspeelzaalwerk	663.016	0	663.016
66520 W.V.G. Vervoersvoorzieningen	1.076.399	0	1.076.399
66521 W.V.G. Rolstoelvoorzieningen	349.844	0	349.844
66522 W.V.G. Woonvoorzieningen	500.162	0	500.162
67110 Ambulancevervoer	17.582	0	17.582
67140 Basisgezondheidszorg	412.198	0	412.198
67141 Gemeentelijke Gezondheidszorg	126.108	0	126.108
67150 Jeugdgezondheidszorg	899.894	-424.322	475.572
67160 Jeugd en Gezin algemeen	265.143	-265.143	0
68210 Stedelijke vernieuwing	148.715	0	148.715
3 - Sociale cohesie	14.411.205	-1.325.453	13.085.752
BW-PR	14.411.205	-1.325.453	13.085.752

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
4 - Veiligheid			
61202 Bep.en bestr.incid._preparatie	150.863	-749	150.114
61205 Regionale brandweer	2.000.747	0	2.000.747
61206 Voork.,bep.en bestr.incidenten	99.254	0	99.254
61400 Uitvoering APV bijz. wetten	397.617	-43.866	353.751
61401 Vrijwillige politie	79.062	0	79.062
61402 Overige openbare orde en veiligheid	126.195	-60.000	66.195
67235 Milieuhandhaving en -toezicht	1.218.027	0	1.218.027
4 - Veiligheid	4.071.765	-104.615	3.967.150
BW-PR	4.071.765	-104.615	3.967.150

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
5 - Duurzaamheid			
67210 Milieustraat	689.049	0	689.049
67211 Inzameling huish. afvalstoffen	1.315.985	-101.402	1.214.583
67212 Verw.ingez. huish.afvalstoffen	1.552.213	0	1.552.213
67230 Milieuplanning en -verslaglegging	349.273	0	349.273
67231 (Beperking) geluidshinder	10.191	0	10.191
67232 Milieucommunicatie	123.187	0	123.187
67233 Milieuvergunningen	342.537	0	342.537
67236 Bodembescherming	70.138	-3.990	66.148
5 - Duurzaamheid	4.452.573	-105.392	4.347.181
BW-PR	4.452.573	-105.392	4.347.181

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
6 - Bestuur en Organisatie			
60010 College van B. & W.	654.453	-2.209	652.244
60012 AdviesCommissie Bezwaarschriften	184.932	0	184.932
60020 Ondersteuning college	1.237.303	0	1.237.303
60021 Voorlichting	1.009.681	0	1.009.681
60022 Burgercontacten	203.817	0	203.817
60030 Gemeentelijk informatiecentrum	131.135	-5.000	126.135
60031 Bevolking en Burgerlijke Stand	928.013	-6.000	922.013
60032 Natural.en geslachtsnaamwiz.	29.984	-5.696	24.288
60034 G.B.A.	203.801	-6.052	197.749
60035 Verkiezingen	89.525	0	89.525
60040 Baten Bevolking en Burg.stand	184.006	-529.473	-345.467
60050 Bestuurlijke samenwerking	22.000	0	22.000
60051 Stedenbanden	13.500	0	13.500
67250 Reinigingsrechten en afvalst.h	0	-4.027.423	-4.027.423
67260 Rioolrechten	0	-3.559.777	-3.559.777
67320 Baten begraafplaatsrechten	0	-119.877	-119.877
69110 Geldleningen korter 1 jaar	31.021	-328.993	-297.972
69130 Beleggingen	2.094	-50.000	-47.906
69140 Geldleningen groter 1 jaar	538.870	-4.750.685	-4.211.815
69210 Algemene uitkering gemeentefonds	0	-27.766.133	-27.766.133
69221 Stelposten nog niet verdeelde lasten	-226.261	0	-226.261
69300 Uitvoering WOZ	362.743	0	362.743

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
69310 OZB gebruikers	0	-3.929.263	-3.929.263
69320 OZB eigenaren	0	-8.285.483	-8.285.483
69340 Baatbelastingen	0	-4.406	-4.406
69360 Toeristenbelasting	0	-158.500	-158.500
69370 Hondenbelasting	0	-197.482	-197.482
69400 Lasten heffing invord.gem.belasting	184.542	0	184.542
69600 Saldi van kostenplaatsen	113.311	-4	113.307
69800 Mutaties reserves	4.027.620	-3.333.207	694.413
69920 Begrotings-en rekeningsresultaat	481.550	0	481.550
6 - Bestuur en Organisatie	10.407.640	-57.065.663	-46.658.023
BW-PR	10.407.640	-57.065.663	-46.658.023

	Begroting 2011	
	Lasten	Saldo
7 - Raad		
60011 Raad en raadscommissies	376.600	376.600
60060 Rekenkamer	41.014	41.014
60061 Ondersteuning raad	533.613	533.613
7 - Raad	951.227	951.227
BW-PR	951.227	951.227

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
Kostenplaatsen			
51000 Kapitaallasten	5.861.617	-5.861.617	0
51101 Overige personeelskosten	1.318.197	-1.318.197	0
51102 Huisvesting	909.590	-909.591	-1
51103 Automatisering	3.505.947	-3.505.946	1
51104 Bureaukosten	782.453	-782.452	1
51105 Directieteam	434.874	-434.874	0
51106 Concern Staf	1.347.310	-1.347.310	0
51107 Concerncontrol	398.278	-398.278	0
51109 FPJ	3.202.820	-3.202.820	0
51110 Regionale inkoop	109.780	-109.779	1
51111 Griffie	419.719	-419.719	0
51112 Brandweer	0	1	1
51113 Gemeente winkel	5.050.997	-5.050.998	-1
51116 V & H	3.582.383	-3.582.389	-6
51118 RMO	3.472.389	-3.472.391	-2
51119 RBOR	5.291.070	-5.291.070	0
Kostenplaatsen	35.687.424	-35.687.430	-6
BW-PR	35.687.424	-35.687.430	-6

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
1 - Kernen			
60036 Straatnaamgev.en huisnummering	37.223	0	37.223
62100 Rationaal wegbeheer	3.303.750	-18.222	3.285.528
62101 Algemeen wegbeheer	154.882	0	154.882
62102 Openbare verlichting	578.976	-6.746	572.230
62103 Gladheidsbestrijding	143.842	-25.818	118.024
62104 Onkruidbestreiding	97.935	0	97.935
62105 Straatreiniging	594.462	0	594.462
62106 Bermen	224.528	0	224.528
62107 Overige voorzieningen wegen	309.492	0	309.492
62110 Verkeersmaatregelen	238.940	-23.755	215.185
62111 Verkeersplannen	96.098	0	96.098
62112 Verkeersveiligheid	187.284	-45.600	141.684
62120 Openbaar vervoer	433.390	-120.000	313.390
62140 Parkeren	441.842	-5.251	436.591
62400 Sloten, waterlopen e.d.	261.865	0	261.865
64210 Huisvesting openbaar basisonderwijs	263.211	0	263.211
64230 Huisvesting bijzondere basisscholen	1.249.662	0	1.249.662
64330 Huisvesting bijzondere speciale scho	162.696	0	162.696
64430 Huisvesting voortgezet onderwijs	367.662	-41.600	326.062
65300 Binnensport	500.026	-100.318	399.708
65301 Zwembaden	1.190.639	-9.425	1.181.214
65302 Buitensport	1.414.356	-30.360	1.383.996

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
65410 Monumenten	57.829	-2.311	55.518
65601 Groenbeheerplan	105.866	0	105.866
65602 Gazons	233.533	0	233.533
65603 Bomen	350.565	0	350.565
65604 Beplantingen	1.387.539	0	1.387.539
65605 Dijk van een landschap	25.000	0	25.000
65606 Overige groenvoorzieningen	334.377	0	334.377
65800 Speeltuinen en -plaatsen	229.102	-1.456	227.646
66302 Gemeenschapshuizen	1.278.673	-288.900	989.773
67220 Riolen en rioolgemalen	3.152.935	0	3.152.935
67240 Begraafplaatsen	229.376	-23.616	205.760
68100 Bestemmings-en structuurplann.	860.722	-830.000	30.722
68220 Volkshuisvesting	1.328.265	-123.786	1.204.479
68221 Bouw- en woningtoezicht	1.836.384	-20.911	1.815.473
68222 Woonwagencentra	7.407	-21.892	-14.485
68230 Bouwvergunning	0	-1.309.720	-1.309.720
1 - Kernen	23.670.334	-3.049.687	20.620.647
2 - Industrie en bedrijvigheid			
62210 Haven Moerdijk	69.256	-19.628	49.628
63100 Weekmarkten	63.137	0	63.137
63101 Economische zaken	628.317	0	628.317
63102 Bedrijvenloket	155.475	0	155.475
63110 Baten marktgeden	0	-38.234	-38.234

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
63300 Deelneming Nutsbedrijven	97.306	-52.000	45.306
65610 Havens Willemstad	362.090	-362.090	0
65611 Toerisme en recreatie	145.206	0	145.206
65612 Fort Sabina Henrica	103.709	-3.000	100.709
66101 WWB Inkomen	4.888.617	-3.645.521	1.243.096
66112 WWB Werk	3.448.440	-3.373.440	75.000
66123 I.O.A.W. en I.O.A.Z.	384.040	0	384.040
66144 Bijzondere bijstand	1.134.506	-196.342	938.164
66230 Participatie educatie	601.399	-487.791	113.608
66231 Participatie reïntegratie	884.748	-659.415	225.333
68300 Grondexploitatie	8.266.321	-8.674.000	-407.679
68301 Overige grondzaken	194.359	-229.393	-35.034
2 - Industrie en bedrijvigheid	21.426.926	-17.740.854	3.686.072
3 - Sociale cohesie			
64200 Algemeen beheer openb. onderw.	6.152	-4.176	1.976
64800 Onderwijs algemeen	209.854	0	209.854
64801 Leerlingenvervoer	985.609	-10.000	975.609
64802 Onderwijsbegeleiding	245.025	0	245.025
64803 Uitvoering Leerplichtwet	261.008	-50.413	210.595
64805 Lokale onderwijsregelingen	71.210	0	71.210
64806 Bestrijding onderwijsachterstanden	145.445	0	145.445
65100 Openbare bibliotheek Moerdijk	903.134	0	903.134
65110 Regionale muziekschool	334.155	0	334.155

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
65111 Overige vormings-en ontw. werk	17.128	0	17.128
65303 Algemene sportaangelegenheden	108.007	0	108.007
65400 Kunstbeoefening -bevordering	263.169	0	263.169
65401 Muziektenten -kiosken	6.321	0	6.321
65411 Historisch archief	20.000	0	20.000
65412 Heemkunde musea	7.915	0	7.915
65607 Volksfeesten en evenementen	159.980	0	159.980
65608 Dierenverblijven en -parken	24.745	0	24.745
65609 Kermissen	3.972	-21.455	-17.483
66200 Maatschappelijk werk	390.707	0	390.707
66203 Jongerenaccommodaties	23.633	-20.229	3.404
66204 Jeugdvoorzieningen	533.065	0	533.065
66205 Ouderenwerk	243.399	-27.638	215.761
66207 WMO AWBZ	1.086.011	0	1.086.011
66210 Opvang vluchtelingen	19.484	0	19.484
66220 WMO Huishoudelijke verzorging	3.333.509	-403.000	2.930.509
66300 Sociaal cultureel werk	429.848	-2.102	427.746
66500 Kinderopvang algemeen	102.489	-94.134	8.355
66501 Kinderdagverbl. en peuterspeelz.	17.170	-2.841	14.329
66502 Peuterspeelzaalwerk	663.016	0	663.016
66520 W.V.G. Vervoersvoorzieningen	1.076.399	0	1.076.399
66521 W.V.G. Rolstoelvoorzieningen	349.844	0	349.844
66522 W.V.G. Woonvoorzieningen	500.162	0	500.162

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
67110 Ambulancevervoer	17.582	0	17.582
67140 Basisgezondheidszorg	412.198	0	412.198
67141 Gemeentelijke Gezondheidszorg	126.108	0	126.108
67150 Jeugdgezondheidszorg	899.894	-424.322	475.572
67160 Jeugd en Gezin algemeen	265.143	-265.143	0
68210 Stedelijke vernieuwing	148.715	0	148.715
3 - Sociale cohesie	14.411.205	-1.325.453	13.085.752
4 - Veiligheid			
61202 Bep.en bestr.incid._preparatie	150.863	-749	150.114
61205 Regionale brandweer	2.000.747	0	2.000.747
61206 Voork.,bep.en bestr.incidenten	99.254	0	99.254
61400 Uitvoering APV bijz. wetten	397.617	-43.866	353.751
61401 Vrijwillige politie	79.062	0	79.062
61402 Overige openbare orde en veiligheid	126.195	-60.000	66.195
67235 Milieuhandhaving en -toezicht	1.218.027	0	1.218.027
4 - Veiligheid	4.071.765	-104.615	3.967.150
5 - Duurzaamheid			
67210 Milieustraat	689.049	0	689.049
67211 Inzameling huish. afvalstoffen	1.315.985	-101.402	1.214.583
67212 Verw.ingez. huish.afvalstoffen	1.552.213	0	1.552.213
67230 Milieuplanning en -verslaglegging	349.273	0	349.273
67231 (Beperking) geluidshinder	10.191	0	10.191
67232 Milieucommunicatie	123.187	0	123.187

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
67233 Milieuvergunningen	342.537	0	342.537
67236 Bodembescherming	70.138	-3.990	66.148
5 - Duurzaamheid	4.452.573	-105.392	4.347.181
6 - Bestuur en Organisatie			
60010 College van B. & W.	654.453	-2.209	652.244
60012 AdviesCommissie Bezwaarschriften	184.932	0	184.932
60020 Ondersteuning college	1.237.303	0	1.237.303
60021 Voorlichting	1.009.681	0	1.009.681
60022 Burgercontacten	203.817	0	203.817
60030 Gemeentelijk informatiecentrum	131.135	-5.000	126.135
60031 Bevolking en Burgerlijke Stand	928.013	-6.000	922.013
60032 Natural.en geslachtsnaamwiz.	29.984	-5.696	24.288
60034 G.B.A.	203.801	-6.052	197.749
60035 Verkiezingen	89.525	0	89.525
60040 Baten Bevolking en Burg.stand	184.006	-529.473	-345.467
60050 Bestuurlijke samenwerking	22.000	0	22.000
60051 Stedenbanden	13.500	0	13.500
67250 Reinigingsrechten en afvalst.h	0	-4.027.423	-4.027.423
67260 Rioolrechten	0	-3.559.777	-3.559.777
67320 Baten begraafplaatsrechten	0	-119.877	-119.877
69110 Geldleningen korter 1 jaar	31.021	-328.993	-297.972
69130 Beleggingen	2.094	-50.000	-47.906
69140 Geldleningen groter 1 jaar	538.870	-4.750.685	-4.211.815

	Begroting 2011		
	Lasten	Baten	Saldo
69210 Algemene uitkering gemeentefonds	0	-27.766.133	-27.766.133
69221 Stelposten nog niet verdeelde lasten	-226.261	0	-226.261
69300 Uitvoering WOZ	362.743	0	362.743
69310 OZB gebruikers	0	-3.929.263	-3.929.263
69320 OZB eigenaren	0	-8.285.483	-8.285.483
69340 Baatbelastingen	0	-4.406	-4.406
69360 Toeristenbelasting	0	-158.500	-158.500
69370 Hondenbelasting	0	-197.482	-197.482
69400 Lasten heffing invord.gem.belasting	184.542	0	184.542
69600 Saldi van kostenplaatsen	113.311	-4	113.307
69800 Mutaties reserves	4.027.620	-3.333.207	694.413
69920 Begrotings-en rekeningsresultaat	481.550	0	481.550
6 - Bestuur en Organisatie	10.407.640	-57.065.663	-46.658.023
7 - Raad			
60011 Raad en raadscommissies	376.600	0	376.600
60060 Rekenkamer	41.014	0	41.014
60061 Ondersteuning raad	533.613	0	533.613
7 - Raad	951.227	0	951.227
Kostenplaatsen			
51000 Kapitaallasten	5.861.617	-5.861.617	0
51101 Overige personeelskosten	1.318.197	-1.318.197	0
51102 Huisvesting	909.590	-909.591	-1
51103 Automatisering	3.505.947	-3.505.946	1

	Begroting 2011			
	Lasten	Baten	Saldo	
51104 Bureaunkosten	782.453	-782.452		1
51105 Directieteam	434.874	-434.874		0
51106 Concern Staf	1.347.310	-1.347.310		0
51107 Concerncontrol	398.278	-398.278		0
51109 FPJ	3.202.820	-3.202.820		0
51110 Regionale inkoop	109.780	-109.779		1
51111 Griffie	419.719	-419.719		0
51112 Brandweer	0	1		1
51113 Gemeente winkel	5.050.997	-5.050.998		-1
51116 V & H	3.582.383	-3.582.389		-6
51118 RMO	3.472.389	-3.472.391		-2
51119 RBOR	5.291.070	-5.291.070		0
Kostenplaatsen	35.687.424	-35.687.430		-6
BW-PR	115.079.094	-115.079.094		0